

UNIVERZITA KARLOVA

FAKULTA SOCIÁLNÍCH VĚD

Institut komunikačních studií a žurnalistiky

Katedra žurnalistiky

Bakalářská práce

2019

Kateřina Horová

UNIVERZITA KARLOVA

FAKULTA SOCIÁLNÍCH VĚD

Institut komunikačních studií a žurnalistiky

Katedra žurnalistiky

**Internetové recenze (dokumentárního) filmu Já, Tonya a
uživatelské komentáře na Česko-Slovenské filmové
databázi**

Bakalářská práce

Autor práce: Kateřina Horová

Studijní program: Mediální a komunikační studia

Vedoucí práce: Prof. MgA. David Jan Novotný

Rok obhajoby: 2019

Prohlášení

1. Prohlašuji, že jsem předkládanou práci zpracovala samostatně a použila jen uvedené prameny a literaturu.
2. Prohlašuji, že práce nebyla využita k získání jiného titulu.
3. Souhlasím s tím, aby práce byla zpřístupněna pro studijní a výzkumné účely.

V Praze dne 7. května 2019

Kateřina Horová

Bibliografický záznam

HOROVÁ, Kateřina. *Internetové recenze (dokumentárního) filmu Já, Tonya a uživatelské komentáře na Česko-Slovenské filmové databázi*. Praha, 2019. 63 s. Bakalářská práce (Bc.). Univerzita Karlova, Fakulta sociálních věd, Institut komunikačních studií a žurnalistiky. Katedra žurnalistiky. Vedoucí diplomové práce Prof. MgA. David Jan Novotný.

Rozsah práce: 123 048 s mezerami

Anotace

Tato bakalářská práce se zabývá mediálními ohlasy v zahraničí a uživatelskými komentáři na *Česko-Slovenské filmové databázi* k filmu *Já, Tonya*.

První část bakalářské práce se věnuje představení kariér obou krasobruslařek, o kterých snímek pojednává. Dále uvádí do kontextu situaci v krasobruslení ve Spojených státech amerických v době útoku a skutečnosti, které k němu vedly. V závěru první části práce analyzuje dobové mediální ohlasy na útok jak v zahraničí, tak v České republice, a to vždy v jednom sportovně zaměřeném periodiku a v jednom klasickém deníku.

Druhá část bakalářské práce vymezuje pojem dramaturgie a strukturu vyprávění. Podrobněji se věnuje jednotlivým částem příběhu a vysvětluje pojem adaptace. Dále se věnuje teorii dokumentárního filmu a recenze, přičemž zmiňuje i historii české kritiky. V následujících kapitolách se bakalářská práce věnuje snímku, který je jejím předmětem. Na základě dostupných informací porovnává skutečnost s filmovou adaptací a zmiňuje i další filmová zpracování útoku na Nancy Kerriganovou.

V druhé části bakalářské práce je také využito šesti zahraničních, tři britských a tři amerických recenzí pro analyzování mediálních ohlasů filmu v zahraničí. Následně je představena *Česko-Slovenská filmová databáze* a principy, na jejichž základě mohou uživatelé filmy hodnotit. Analýza uživatelských komentářů k danému snímku je závěrečnou částí bakalářské práce.

Annotation

This bachelor thesis is concerned with the foreign media's responses to and the users' comments in *Česko-Slovenská filmová databáze* on the movie *I, Tonya*.

The first part of the present bachelor thesis is dedicated to introducing the careers of both figure skaters from the movie. Furthermore, it puts in context the situation in figure skating in the United States of America at the time of the attack and the actualities that lead to it. At the end of its first part, the thesis analyses both foreign and Czech period media's responses to the attack, focusing on one sports periodical and one classic daily newspaper.

The second part of the present bachelor thesis defines the term dramaturgy and the structure of narration. It focuses on individual parts of the story and explains the term adaptation in detail.

Moreover, it is concerned with the theory of a documentary and a movie review, also mentioning the history of Czech critique. In the following chapters, the present bachelor thesis deals with the movie, which is its topic. Based on the available information, it compares the reality with the movie adaptation and mentions other movie adaptations of Nancy Kerrigan's attack.

The second part of the bachelor thesis uses six foreign reviews, three from the United Kingdom and three from the United States of America, to analyse the foreign media's responses to the movie. Subsequently, *Česko-Slovenská filmová databáze* and the principles of the user ratings are presented. The analysis of the users' comments on the movie constitutes the final part of the present bachelor thesis.

Klíčová slova

film, dramaturgie, recenze, komentář, internet, Česko-Slovenská filmová databáze, krasobruslení

Keywords

film, dramaturgy, review, comment, internet, Česko-Slovenská filmová databáze, figure skating

Online reviews of (a documentary) I, Tonya and users' comments in Česko-Slovenská filmová databáze

Poděkování

Na tomto místě bych ráda poděkovala vedoucímu mé bakalářské práce panu prof. MgA. Davidu Janu Novotnému za jeho čas, cenné rady a inspiraci k tvorbě.

Obsah

Úvod	3
1 Krasobruslení v USA	5
1.1 Nancy Kerriganová	6
1.1.1 Počátky soutěžení	7
1.1.2 Olympijské hry v Albertville a následující sezona	8
1.2 Tonya Hardingová	9
1.2.1 Trojitý axel a soutěžení	11
1.2.2 Olympijské hry v Albertville	12
2 Mistrovství USA 1994	13
2.1 Útok na Nancy Kerriganovou	14
2.2 Přípravy útoku na Nancy Kerriganovou	14
2.3 Rozhodnutí soudu	16
3 Olympijské hry v Lillehammeru 1994	16
4 Od krasobruslení k boxu	17
5 Dobové mediální ohlasy v zahraničí	17
5.1 Sports Illustrated	18
5.1.1 Leden 1994	18
5.1.2 Únor a březen 1994	19
5.2 The New York Times	20
5.2.1 Leden 1994	20
5.2.2 Únor 1994	22
5.2.3 Březen a červenec 1994	24
6 Dobové mediální ohlasy v České republice	24
6.1 Deník Sport	25
6.1.1 Leden 1994	25
6.1.2 Únor 1994	26
6.1.3 Březen 1994	27
6.2 Deník Rudé právo	28
6.2.1 Leden 1994	28
6.2.2 Únor 1994	29
6.2.3 Březen, duben a červenec 1994	30
7 Dramaturgie	31
7.1 Struktura vyprávění	32

7.2 Příběh a jeho části	33
7.3 Adaptace	34
8 Dokumentární film	35
8.1 Stručná historie dokumentárního filmu	36
9 Vymezení žánru recenze	37
9.1 Historie české filmové kritiky	38
10 (Dokumentární) film Já, Tonya	40
11 Filmové pojetí v porovnání se skutečným průběhem události	41
12 Další filmová zpracování útoku na Kerriganovou	44
13 Mediální ohlasy filmu v zahraničí	45
13.1 Spojené státy americké	46
13.2 Velká Británie	47
14 Česko-Slovenská filmová databáze	48
14.1 Komentáře uživatelů ČSFD k filmu Já, Tonya	51
14.1.1 Formální stránka komentářů	51
14.1.2 Obsahová stránka komentářů	53
14.1.3 Shrnutí	58
Závěr	60
Summary	62
Použitá literatura	64
Teze bakalářské práce	71
Seznam příloh	72

Úvod

Každý rok vznikají desítky nových filmů, ať už českých nebo zahraničních, které se do České republiky dostanou. Podle názvu a někdy ani traileru, tedy krátké upoutávky, ale často nelze rozpoznat, jestli film stojí za zhlédnutí. Většina z nás tak pro výběr využívá nejrůznější filmové recenze, ať už české nebo zahraniční. Pro kratší informace o filmu mnozí využívají i většinou ne odborných hodnocení filmů, která lze v Česku najít v populární *Česko-Slovenské filmové databázi*.

Jako téma bakalářské práce jsem si proto vybrala internetové recenze a uživatelské komentáře na *Česko-Slovenské filmové databázi*, konkrétně k filmu *Já, Tonya*. Film mě zaujal nejen svým tématem a kontroverzními reakcemi, které celá událost vyvolala, ale také svým zpracováním. Proto bych hned v úvodu ráda vysvětlila, z jakého důvodu došlo v názvu bakalářské práce k uvedení slova „dokumentárního“ do závorek. Nejedná se totiž o klasický film dokumentárního typu, nýbrž o hraný film s pseudodokumentárními výpověďmi aktérů právě hrané části. I z toho důvodu se práce samotnému dokumentárnímu filmu věnuje spíše okrajově.

Pro úplné pochopení událostí, které jsou ve filmu ztvárněné, práce začíná kapitolami o krasobruslení ve Spojených státech amerických. Nastiňuje dospívání hlavní hrdinky Hardingové i útokem zasažené Nancy Kerriganové ve snaze přiblížit čtenáři naprosto odlišné podmínky, ve kterých obě vyrůstaly. Kapitola o mistrovství USA v roce 1994 zachycuje přípravu útoku na Kerriganovou, jeho provedení i následující dění.

Kapitoly o dobových mediálních ohlasech se pak věnují analýze mediálního obrazu události ve dvou zahraničních a dvou českých periodikách. V kapitolách se snažím vystihnout, v jakém množství se o události psalo a jak se informace lišily či shodovaly.

V další části se bakalářská práce s využitím literatury uvedené v tezi věnuje tématu dramaturgie a vysvětluje principy, podle kterých se strukturuje vyprávění. Následně konkrétně rozebírá jednotlivé části příběhu, které definoval už Aristoteles a upravili klasicisté. Nad rámec předpokládané struktury práce, kterou jsem uvedla v tezi, pojednává bakalářská práce krátce i o dokumentárním filmu a jeho historii.

Následně práce představí základní fakta o filmu *Já, Tonya* a v samostatné kapitole porovnává filmovou adaptaci se skutečnými událostmi. Ačkoliv v některých částech se tvůrci přesně trefili do skutečnosti, v jiných se pro potřeby filmu od reality odklonili.

Kapitola o dalších filmových zpracováních pak ve stručnosti představí jiné adaptace útoku na Nancy Kerriganovou.

V závěrečné části se práce věnuje mediálním ohlasům snímku v zahraničí. Pro porovnání zahraničních recenzí, jejich obsahu a aspektů, na které se zaměřuji, jsem zvolila britský *The Guardian*, *The Spectator* a *The Telegraph* a americký *Sports Illustrated*, *The New York Times* a *The New Yorker*. V poslední kapitole pak práce představuje *Česko-Slovenskou filmovou databázi* a vysvětluje způsob, jakým mohou uživatelé filmy komentovat. Jejich komentáře k filmu *Já, Tonya* analyzuje další část bakalářské práce, přičemž se zaměřuje jak na jejich formální, tak obsahovou stránku.

Ráda bych v závěru úvodu ještě vysvětlila, že veškeré citace v této bakalářské práci jsou kvůli autenticitě převzaty i s pravopisnými chybami.

1 Krasobruslení v USA

Krasobruslení ve Spojených státech amerických má dlouhou historii, za zakladatele moderního krasobruslení je považován Američan Jackson Haines, jenž žil v 19. století. Díky němu vznikla první pravidla, která následně převzala i Mezinárodní bruslařská unie (ISU). V mužském krasobruslení se pak z Američanů zapsal do historie ještě Brian Boitano, dvojnásobný mistr světa a olympijský vítěz z Calgary v roce 1988, nebo Evan Lysacek, mistr světa z roku 2009 a dvojnásobný bronzový medailista na mistrovství světa. Olympijský vítěz z kanadského Vancouveru má navíc částečně české kořeny, protože jeho pradědeček emigroval v polovině 20. let 20. století z tehdejšího Československa.

Jména, která vstoupila do historie tohoto zimního sportu, jsou ale především v ženském krasobruslení. Tara Lipinská skočila jako první žena v historii kombinaci dvou trojitých rittbergerů, a sice na mistrovství USA v roce 1997. Na mistrovství světa toho roku se stala nejmladší vítězkou a o rok později i nejmladší vítězkou v krasobruslení na zimních olympijských hrách. O titul ji nepřipravila ani Ruska Alina Zagitovová, která jako patnáctiletá zvítězila na olympijských hrách v Pchjongčchangu. Lipinská byla v Naganu v roce 1998 ještě o necelý měsíc mladší. Mezi další významné americké krasobruslařky patřila i Sasha Cohenová, dvakrát stříbrná z mistrovství světa a také stříbrná z olympijských her v Turíně.

Nancy Kerriganová a Tonya Hardingová závodily ještě před érou Lipinské a Cohenové, vrcholů svých kariér dosahovaly v průběhu první poloviny 90. let. Hardingová na olympijskou medaili nedosáhla, v Albertville skončila těsně pod stupni vítězů. Kerriganová byla o příčku lepší a o dva roky později, v roce 1994 v Lillehammeru skončila druhá za Oksanou Bajulovou, historicky první olympijskou vítězkou, která reprezentovala obnovený stát Ukrajinu. Tonya Hardingová v Norsku skončila až na osmém místě.

Mezi jejich největší soupeřky patřily Američanka Kristi Yamaguchiová, již zmíněná Oksana Bajulová nebo Francouzka Surya Bonalyová, pětinasobná mistryně Evropy, která jako jediná skákala back flip a dopadala při něm na jednu nohu. V 80. letech přitom světovému i evropskému krasobruslení kralovala Němka Katarina Wittová, dvojnásobná olympijská vítězka (1984, 1988), šestinasobná mistryně Evropy (1983-88) a čtyřnasobná mistryně světa (1984-5, 1987-8).

1.1 Nancy Kerriganová

Nancy Kerriganová se narodila 13. října 1969 ve městě Stoneham v americkém státě Massachusetts, o šest let později už byla na první lekci bruslení. Sama říká, že neví, proč se stala krasobruslařkou, ale ví, „(...) že to nikdy nebylo o tom, že by chtěla jet na olympiádu, vyhrát medaili nebo se stát slavnou.“¹ Nancy chtěla především dělat to, co její dva bratři, o tři roky starší Michael a o pět let starší Mark, kteří hráli hokej.

První lekce probíhaly jednou týdně ve skupině s asi dvaceti dalšími dětmi. Po dvou letech ale Kerriganová přestoupila na soukromé lekce k Therese Martinové, u které zůstala dalších devět let. Právě ona řekla rodičům malé krasobruslařky, že dívka má potenciál. A ačkoliv si z ní bratři hokejisté kvůli krasobruslení dělali legraci a někteří kamarádi nechápali, proč chce každý den chodit na zimní stadion, Nancy se nenechala odradit.² „*I v šesti nebo sedmi letech jsem chtěla zkoušet skoky. Nezajímalo mě, že jsem je nikdy předtím nedělala. Měla jsem silný pocit, víru, že zvládnou všechny skoky, ještě předtím, než jsem je vůbec zkusila.*“³

Mladá Kerriganová se nechala inspirovat členem amerického olympijského týmu z roku 1984 a juniorským mistrem světa z roku 1976 Markem Cockerellem. Právě na olympijských hrách v Sarajevu byl Cockerell první muž, který na takové soutěži předvedl kombinaci dvou trojitých skoků. Kerriganová se o to téměř okamžitě začala pokoušet také a v patnácti letech kombinaci úspěšně předvedla v soutěži. „*Začínala jsem si uvědomovat, že jsem nebyla jen průměrná krasobruslařka. Zároveň jsem ale věděla, že je přede mnou ještě mnoho práce.*“⁴

Stejně jako většina sportovců i Kerriganová svým tréninkovým vyčerpáním částečně trpěla. Do školy někdy přicházela pozdě, a v kolektivu tak byla izolovaná. Sledovala navíc, jak její kamarádi ze střední školy přechází na univerzity, navazují nová přátelství a později i zakládají rodiny. Překonat takové situace jí pomáhala rodina, která byla vždy nablízku. Kerriganová sama přiznává, že rodinné dovolené probíhaly vždy v okolí dané soutěže. I proto si brigádu hledala jinde než na zimním stadionu, ačkoliv by pro ni taková práce byla časově mnohem výhodnější. Přivydělávala si jako servírka v malé restauraci a za vydělané

¹ KERRIGAN, Nancy, Steve Woodward. *In My Own Words* [online]. Los Angeles: Graymalkin Media, 2017 [cit. 2019-02-05]. ISBN 978-1-63168-153-0. Dostupné z: <https://itunes.apple.com/cz/book/nancy-kerrigan/id1323438112?l=cs&mt=11>, s. 6

² Tamtéž, s. 6, 7

³ Tamtéž, s. 8

⁴ Tamtéž, s. 10

peníze si mohla dovolit platit benzin do Chevroletu, kterým jezdila na tréninky.⁵ „*Cítila jsem se, jako že mám alespoň na pár hodin týdně normální život.*“⁶

Peníze, za které se v podstatě mohla dopravovat na tréninky sama, byly navíc důležitým příspěvkem do financování celého krasobruslení mladé Američanky. V době, kdy postoupila na seniorskou úroveň, vyšel rodinu Kerriganových jeden rok asi na 50 tisíc dolarů, tedy více než milion korun. Rodina si proto musela peníze půjčovat a otec Kerriganové kromě svého zaměstnání brigádničil na zimním stadionu jako rolbař.

Její matka v roce 1970 částečně oslepla a nikdy svoji dceru neviděla bruslit. Dokázala jen podle reakcí davu rozpoznat, jestli se daný prvek povedl, nebo ne. Ani přesto ale rodiče Nancy k tréninkům nikdy nenutili a nevyvíjeli na ni žádný tlak. Očekávali ale, že pokud se rozhodne skončit, odtrénuje alespoň zaplacené lekce.

1.1.1 Počátky soutěžení

V roce 1979, v necelých deseti letech, se Kerriganová zúčastnila první soutěže a skončila na druhém místě. Tato příčka byla v jejích závodních začátcích nejhorší umístění, se kterým se setkala, s čímž přišla i nervozita z vysokých očekávání ostatních. O pár let později ještě krátce vyzkoušela i párové krasobruslení s Bobby Martinem, mladším bratrem svojí trenérky Theresy Martinové.

Na prvním juniorském mistrovství USA v roce 1985 skončila Kerriganová devátá. Po poměrně úspěšném debutu mezi nejlepšími ze Spojených států amerických musela udělat pár rozhodnutí zásadních pro svou budoucí kariéru. Navázala spolupráci s baletní a taneční učitelkou Cathy Collinsovou, která jí po střední škole pomohla dostat se na Emmanuel College v britském městě Cambridge. Poprvé také vycestovala na letní kemp, a sice do Denveru za Donem Lawsem, trenérem olympijského vítěze ze Sarajeva, Scotta Hamiltona. Po návratu zpět ke své trenérce ji ale čekala další trenérská změna, protože se Theresa Martinová i s rodinou stěhovala do Severní Karolíny. Jako hlavní mentor Kerriganové tedy začal působit Denis Cahill, který se ale později také odstěhoval, a tak se Kerriganová potkala se svými dalšími dlouholetými trenéry, manžely Scotvoldovými, kteří vycítili její potenciál.⁷

⁵ KERRIGAN, Nancy, Steve Woodward. *In My Own Words* [online]. Los Angeles: Graymalkin Media, 2017 [cit. 2019-02-05]. ISBN 978-1-63168-153-0. Dostupné z: <https://itunes.apple.com/cz/book/nancy-kerrigan/id1323438112?l=cs&mt=11>, s. 11, 12, 13

⁶ Tamtéž, s. 17

⁷ Tamtéž, s. 24, 25, 26

V roce 1987 se posunula z jedenáctého na čtvrté místo, v dalším roce už startovala mezi seniory a umístila se dvanáctá, v roce 1989 poskočila na páté místo. Zlepšení na domácím mistrovství předznamenalo i její další úspěchy. Kerriganová ale zjistila, že zatím nikdy nejela naplno, protože se bála. „*Co když bych nebyla tak dobrá, jak jsem si myslela, že můžu být? Co když bych se maximálně snažila, ale stejně bych nevyhrála?*“⁸ I proto začala na přelomu desetiletí navštěvovat sportovního psychologa.

Větší mentální příprava se osvědčila téměř okamžitě, když na mistrovství USA v roce 1991 skončila třetí za favorizovanou Tonyou Hardingovou a Kristi Yamaguchiovou a kvalifikovala se tak na své první mistrovství světa. Na medailové umístění se posunula po čtvrtém místě v krátkém programu a poprvé v historii se na prvních třech místech na mistrovství světa umístily závodnice ze stejné země – vyhrála Kristi Yamaguchiová, druhá skončila Tonya Hardingová. Po tomto úspěchu si Kerriganová poprvé uvědomila, že by se sama mohla účastnit olympijských her.⁹

1.1.2 Olympijské hry v Albertville a následující sezona

Do další sezony, olympijské, nastupovala Kerriganová kvůli zranění kotníku se stejnými programy jako v sezoně předchozí. V té době měly americké krasobruslařky ve světě velkou reputaci a jako medailistky z mistrovství světa byly Yamaguchiová, Hardingová i Kerriganová považovány za favoritky i na olympijské stupně vítězů. Na americkém šampionátu v roce 1992 v Orlandu předvedla Kerriganová na hudbu Milese Davise *Born on the Fourth of July and Siesta* čtyři trojitě skoky, umístila se na třetím místě a získala tak šanci účastnit se olympijských her v Albertville.¹⁰ I tam se umístila na třetím místě, a sice za Yamaguchiovou a Japonkou Midori Itoovou, která ve Francii jako první v historii ženského olympijského krasobruslení skočila trojitěho axela. Hardingová zůstala těsně pod stupni vítězů. Na následujícím mistrovství světa skončila Kerriganová druhá za Yamaguchiovou, která ale oznámila konec závodní kariéry, a tak se Nancy stala favoritkou číslo jedna pro příští mistrovství USA i další soutěže.

Svou roli Kerriganová v lednu 1993 potvrdila, když ve Phoenixu získala titul americké šampionky. Na mistrovství světa v Praze se ale z prvního místa po krátkém

⁸ KERRIGAN, Nancy, Steve Woodward. *In My Own Words* [online]. Los Angeles: Graymalkin Media, 2017 [cit. 2019-02-05]. ISBN 978-1-63168-153-0. Dostupné z: <https://itunes.apple.com/cz/book/nancy-kerrigan/id1323438112?l=cs&mt=11>, s. 29

⁹ Tamtéž, s. 33

¹⁰ Tamtéž, s. 36, 37

programu propadla po nepovedené volné jízdě až na páté místo a po více než dvou a půl letech odjížděla ze závodů bez medaile. Světový šampionát tehdy vyhrála patnáctiletá Ukrajinka Oksana Bajulová. Před Kerriganovou poprvé vyvstala otázka, zda není čas odejít. Místo toho ale znovu začala spolupracovat s psychologkou Cindy Adamsovou, někdejší krasobruslařkou, a na soutěži v říjnu 1993 už opět stála na nejvyšším stupínku.¹¹ V lednu 1994 se konal další americký šampionát, kde se díky změně systému olympijských her opět rozhodovalo, kdo se na hry v Lillehammeru kvalifikuje. Kerriganová a Hardingová byly favoritky, se kterými se v americkém olympijském týmu počítalo.

1.2 Tonya Hardingová

Tonya Hardingová se narodila 12. listopadu 1970 ve městě Portland v americkém státě Oregon. Byla už pátým dítětem LaVony Hardingové, ale vyrostla jako jedináček, protože jeden z jejích sourozenců zemřel ještě jako miminko a ostatní byli v době narození Tonyi již téměř dospělí. S jedním z nich navíc později měla problémy. Ke krasobruslení se dostala ve třech a půl letech, když při nakupování s rodiči v obchodním centru Lloyd Center zahlédla skupinku bruslících dětí. Ačkoliv matka byla proti, otec souhlasil, a tak Hardingová o Vánocích dostala své první brusle a brzy poté začala navštěvovat skupinové lekce. Od jiných dětí na ledě se ale lišila. „*Po každé lekci ji museli tahat z ledu a uklidňovat, že budou jiné příležitosti, jiné dny, kdy bude moci bruslit.*“¹²

Trenérka Diane Rawlinsonová, později Schatzová, nejdříve malou Tonyu nechtěla přijmout. Hardingovi se ale nevzdali a na zimní stadion s Tonyou chodili každý den, aby mohla kroužit kolem trenérky a zkusit upoutat její pozornost. „*Všimla jsem si jejího úsilí, a také na čtyřleté dítě vypadala na bruslích hodně koordinovaně a rozhodla jsem se, že to zkusím,*“¹³ řekla Rawlinsonová. V šestnácti letech o ní Hardingová řekla: „*Nikdy nemůžu Diane oplatit to všechno, co pro mě udělala. Bez ní bych nebyla tam, kde jsem.*“¹⁴ Rawlinsonová ji nejen učila bruslit, především jí totiž celé krasobruslení umožnila, a to po finanční stránce.

¹¹ KERRIGAN, Nancy, Steve Woodward. *In My Own Words* [online]. Los Angeles: Graymalkin Media, 2017 [cit. 2019-02-05]. ISBN 978-1-63168-153-0. Dostupné z: <https://itunes.apple.com/cz/book/nancy-kerrigan/id1323438112?l=cs&mt=11>, s. 45, 46, 49

¹² COFFEY, Frank, Joe Layden. *Thin Ice* [online]. New York: Kensington Publishing, 2018 [cit. 2019-02-05]. ISBN 978-0-7860-4497-9. Dostupné z: <https://itunes.apple.com/cz/book/thin-ice/id1333378836?l=cs&mt=11>, s. 62

¹³ Tamtéž, s. 67

¹⁴ Tamtéž, s. 68

Otec Hardingové, pátý manžel její matky, Al Harding pracoval jako řidič nákladního automobilu a vydělával asi pět dolarů za hodinu. LaVona Hardingová si přivydělávala jako servírka, a tak náklady spojené s krasobruslařskými lekciemi a vybavením neměli šanci zaplatit. Rawlinsonová ale poznala v mladém krasobruslaři talent a rozhodla se rodině nejen odpustit náklady na lekce, ale pořídit Tonye i nové brusle. Věděla totiž, že až se Hardingová zlepší a kvalifikuje se na národní soutěže, mohla by dostat podporu od Krasobruslařské asociace Spojených států amerických.¹⁵

S financováním Hardingové mohli pomoci i sponzoři, o které ale rodina přicházela kvůli chování její matky. Tonyu například rok sponzoroval právník, který ji jako pětiletou viděl na zimním stadionu. Se sponzorováním ale přestal, protože se mu nelíbilo LaVonino chování vůči Tonye. „*Byla dobrá, přirozená. Jediný problém byla její příšerná matka. Byla násilnická a negativní,*“¹⁶ řekla Antje Spethmannová, která s Tonyou bruslila u Rawlinsonové. „*Nedovolila Tonye odejít z ledu ani ve chvíli, kdy potřebovala na záchod.*“¹⁷ Další potíže, které by matka závodnice mohla způsobit, si Rawlinsonová velmi dobře uvědomovala. „*(...) věděla, že problematický vztah Tonyi s matkou bude eventuálně představovat hlavní překážku k jejímu snu získat olympijskou medaili a zajistit si tak slávu a jmění, které přichází s takovým úspěchem.*“¹⁸

S otcem měla ovšem Hardingová skvělý vztah. Chodili spolu na lov, rybařit nebo mu Tonya pomáhala opravovat auto. „*V roce 1992 v profilu, který se objevil ve Sports Illustrated, Hardingová uznává, že nejlepší čas jejího dětství byl ten strávený s jejím otcem.*“¹⁹

I přes vřelý vztah s otcem ale rodinné zázemí nebylo takové, v jakém by měla vyrůstat a žít vrcholová sportovkyně. Rodina se často stěhovala a peníze jako by stále chyběly. „*S mým tátou jsem byla šťastná,*“ řekla Hardingová pro *Sports Illustrated*. „*Dělali jsme všechno spolu. Ale jako dítě jsem šťastná nebyla. Byla jsem osamělá. (...) Bruslení bylo jedinou věcí, která mi dávala sebedůvěru.*“²⁰

¹⁵ COFFEY, Frank, Joe Layden. *Thin Ice* [online]. New York: Kensington Publishing, 2018 [cit. 2019-02-05]. ISBN 978-0-7860-4497-9. Dostupné z: <https://itunes.apple.com/cz/book/thin-ice/id1333378836?l=cs&mt=11>, s. 54, 71, 72

¹⁶ Tamtéž, s. 70, 71

¹⁷ Tamtéž, s. 71

¹⁸ Tamtéž, s. 69

¹⁹ Tamtéž, s. 55

²⁰ Tamtéž, s. 59

V roce 1986 se navíc rodiče Hardingové rozešli a Tonya po necelý rok žila s otcem. Ten se později kvůli práci odstěhoval do Idaha a Hardingová se vrátila k matce. LaVona Goldenová ale v té době byla již znovu vdaná, a to za Jamese Goldeny, a Hardingová tak musela do svých osmnácti let bydlet s nimi.

Ve dvaceti letech se Hardingová vdala za Jeffa Gilloolyho. Ten pracoval jako obsluha dopravního pásu a stal se důležitou osobou pro další vývoj jejího života. Se svatbou nesouhlasili ani Tonyini rodiče, ani pozdější trenérka Dody Teachmanová. Podle ní spousta problémů s Hardingovou začínala právě u jejího muže. „*Nikdy jsme nebyli na závodech, kdy by se nepohádali den před tím, než jsme odjeli,*“²¹ řekla Teachmanová. Manželství nicméně nemělo dlouhého trvání a v červnu 1991 se Hardingová s Gilloolyem rozvedla. Požádala dokonce o zákaz přibližování pro Gilloolyho, u soudu totiž uvedla, že ji bil.

Později se ke svému exmanželovi vrátila, problémy však přetrvávaly. Mezi lety 1992 a 1994 se jména Hardingové a Gilloolyho pravidelně objevovala v policejních složkách a došlo mezi nimi k několika vyostřeným konfliktům. Gillooly ovšem na policii uvedl, že by své ženě nikdy neublížil.

1.2.1 Trojitý axel a soutěžení

Obtížný skok se třemi a půl otáčkami začala Hardingová zkoušet, když jí bylo čtrnáct let. Podle Spethmannové, která s Hardingovou trénovala, se Tonya nebála pádů a zkusila by cokoliv.²² I přesto, že se u ní v osmi letech projevilo astma, se ale dál zlepšovala a v roce 1984 získala šanci závodit na juniorském mistrovství USA, kde skončila šestá. O dva roky později na závodech Skate America už skončila druhá.

Do světa krasobruslařek příliš nezapadala. Ačkoliv se trenérka Rawlinsonová i choreografka Vicky Millsová snažily, aby Hardingová příliš nevybočovala, zůstávala stále sama sebou, oblékala se provokativně a místo klasické hudby zvolila jako doprovod hardrockovou skupinu ZZ Top.

V letech 1987 a 1988 se na seniorském mistrovství USA umístila na pátém místě. O rok později se na americkém šampionátu v Baltimoru posunula na místo třetí. Po úspěchu ale trénovala méně a méně a Rawlinsonová se se svou svěřenkyní po čtrnácti letech

²¹ COFFEY, Frank, Joe Layden. *Thin Ice* [online]. New York: Kensington Publishing, 2018 [cit. 2019-02-05]. ISBN 978-0-7860-4497-9. Dostupné z: <https://itunes.apple.com/cz/book/thin-ice/id1333378836?l=cs&mt=11>, s. 111

²² Tamtéž, s. 74

rozloučila. Novou trenérkou Hardingové se stala Dody Teachmanová, dřívější studentka Rawlinsonové. Na dalším seniorském mistrovství USA ale Hardingová závodila s teplotou a ve své volné jízdě skočila jen tři ze sedmi plánovaných trojitých skoků. Skončila sedmá, nejhůře ze všech svých účastí na mistrovství.²³

V roce 1991 ale na americkém šampionátu v Minneapolis všem předvedla, na co má. Ve své jízdě jako první Američanka v historii na soutěži úspěšně skočila trojitého axela a zvítězila. Na mistrovství světa o měsíc později skončila druhá, za Američankou Kristi Yamaguchiovou. I přes tyto úspěchy ale o další měsíc později ukončila spolupráci s trenérkou Teachmanovou. Po sedmi týdnech, během kterých se trénovala sama, se ale k Teachmanové s omluvou vrátila.

1.2.2 Olympijské hry v Albertville

Po rozvodu s Gilloolym byla Hardingová v roce 1991 v nejlepší formě v životě, což potvrdila i vítězstvím na soutěži Skate America. Poté se ale ke Gilloolyemu vrátila a podle Teachmanové se absolutně přestala věnovat tréninkovému plánu navzdory tomu, že to bylo přibližně měsíc před americkým šampionátem, který byl zároveň olympijskou kvalifikací. Spadla při něm u obou trojitých axelů a skončila třetí, na olympijské hry se přesto kvalifikovala.

Do Albertville přijela tři dny před začátkem soutěže, což bylo poměrně málo na to, aby se vyrovnala s časovým posunem. Na rozdíl od ní byly Kerriganová i Yamaguchiová v olympijské vesnici deset dní předem. Hardingovou ale z jistoty vyvedl až pád na tréninku, po kterém zůstala na ledě a rozplakala se, což bylo u dívky, která se z každého pádu oklepe, nezvyklé.²⁴

I na olympijských hrách v Albertville Hardingová pokazila trojitého axela a po krátkém programu byla až šestá. Chybovala i ve volné jízdě a celkově skončila čtvrtá, za oběma dalšími Američankami – první Yamaguchiovou a třetí Kerriganovou.

Po neúspěchu v Albertville Hardingová znovu opustila svou trenérku Teachmanovou a vrátila se tam, kde začala, a sice k Diane Rawlinsonové. Pod jejím vedením si na mistrovství světa toho roku připravovala dva zcela nové programy, na jejichž natrénování

²³ COFFEY, Frank, Joe Layden. *Thin Ice* [online]. New York: Kensington Publishing, 2018 [cit. 2019-02-05]. ISBN 978-0-7860-4497-9. Dostupné z: <https://itunes.apple.com/cz/book/thin-ice/id1333378836?l=cs&mt=11>, s. 98, 101

²⁴ Tamtéž, s. 119, 120

měla asi měsíc. Místo ZZ Top jela svůj program na hudbu Franka Sinatry, poprvé zde závodila pod jménem Tonya Harding Gillooly a poprvé jel Jeff Gillooly na soutěž s ní. Pokusila se být taková, jaká vždy chtěli, aby byla. Znamky za předvedení ale byly nízké a i tentokrát pokazila trojitého axela a skončila šestá.

V listopadu 1993, asi hodinu před začátkem soutěže v Northwest Pacific, někdo zatelefonoval na zimní stadion, že pokud bude Hardingová soutěžit, zastřelí ji. „Podle článku v *The Oregonian* pořadatelé soutěže a mnoho bruslařů nevěřili, že by hrozba byla skutečná. Cítili, že se Hardingová snažila vycouvat ze soutěže, protože nechtěla bruslit na hlavní kvalifikaci před mistrovstvím USA.“²⁵

Krasobruslařská asociace Spojených států amerických jí mohla udělit výjimku na základě předchozích titulů z mistrovství USA a účasti na olympijských hrách, to ale nejdříve kvůli osobnosti Hardingové udělat nechtěla. Přesto byla nakonec z účasti na soutěži uvolněna a přímo tak postoupila na mistrovství Spojených států amerických. Tam po útoku na Kerriganovou vyhrála, ačkoliv jí byl titul po vyšetření událostí spojených s útokem odebrán.

2 Mistrovství USA 1994

Zatímco Hardingová si místo na americkém šampionátu vybojovala neúčastí na soutěži, Kerriganová se připravovala a cítila příležitost. V Detroitu patřily obě závodnice k nejzkušenějším a předpokládalo se, že se kvalifikují na olympijské hry. „Podle většiny novinových článků jsme s Tonyou byly rivalky. Já si nebyla tak jistá, co to znamená, protože jsem nejela do Detroitu, abych vyhrála soutěž proti Tonye Hardingové.“²⁶ Kerriganová poté popsala, že spolu cestovaly na soutěže a na NHK Trophy v Japonsku dokonce byly týden spolubydlící, i přesto neměla pocit, že by Hardingová chtěla do party závodníků zapadnout. Když se potkaly před tréninkem nebo soutěží, vždy se, stejně jako v Detroitu, pozdravily a popřály si štěstí. Po mistrovství USA pak Hardingová řekla, že „Nancy Kerriganová a já umíme světu ukázat dva odlišné typy krasobruslení. Těším se, až s ní budu v týmu.“²⁷

²⁵ COFFEY, Frank, Joe Layden. *Thin Ice* [online]. New York: Kensington Publishing, 2018 [cit. 2019-02-05]. ISBN 978-0-7860-4497-9. Dostupné z: <https://itunes.apple.com/cz/book/thin-ice/id1333378836?l=cs&mt=11>, s. 136, 137

²⁶ KERRIGAN, Nancy, Steve Woodward. *In My Own Words* [online]. Los Angeles: Graymalkin Media, 2017 [cit. 2019-02-05]. ISBN 978-1-63168-153-0. Dostupné z: <https://itunes.apple.com/cz/book/nancy-kerrigan/id1323438112?l=cs&mt=11>, s. 54

²⁷ HAIGHT, Abby, J. E. Vader. *Fire On Ice* [online]. New York: Three Rivers Press, 2017 [cit. 2019-02-05]. ISBN 9780525575313. Dostupné z: <https://itunes.apple.com/cz/book/fire-on-ice/id1296614116?l=cs&mt=11>, s. 233

2.1 Útok na Nancy Kerriganovou

Na větších krasobruslařských soutěžích probíhají před samotným závodem ještě tréninky, které jsou rozdělené do různých skupin. Skupina Kerriganové skončila 6. ledna 1994 chvíli po půl třetí odpoledne. Poté se, stejně jako vždy, vydala do šatny. „*Někdo ke mně přicházel zprava zezadu. Otočila jsem se akorát včas, abych viděla ruku a něco, co vypadalo jako tyč, která se pohybovala směrem dolů. Potom jsem to ucítla. Moje pravá noha pulzovala. Snažila jsem se udělat pár kroků, ale bolest byla nepopsatelná a já si uvědomila, že bylo hloupé snažit se jít. Sedla jsem si na zem a křičela,*“²⁸ popsala Kerriganová okamžik útoku. Ještě toho večera na tiskové konferenci oznámila, že na mistrovství USA startovat nebude.

Kerriganová zůstala v Detroitu, kde se o ni společně s místními lékaři staral lékař amerického krasobruslařského týmu Mahlon Bradley. Útočník naštěstí minul česku a nezlomil ani žádnou kost. Krasobruslařská asociace Spojených států amerických schválila, že pokud bude Kerriganová v pořádku, může jet na olympiádu, a tak se závodnice vrátila domů do Massachusetts.²⁹

Ačkoliv stále probíhala rehabilitace a noha nebyla stoprocentně v pořádku, Kerriganová se po dvanácti dnech od útoku vrátila na led. Po uzdravení začala trénovat intenzivněji než kdy dřív. Místo dvakrát jezdila volný program v tréninku třikrát za sebou a aby se připravila na zaplněnou halu na olympijských hrách, představila se v charitativní exhibici *Nancy Kerriganová a přátelé*.³⁰

2.2 Přípravy útoku na Nancy Kerriganovou

Autoři knihy *Thin Ice* dali podle soudních záznamů, výpovědí, rozhovorů a různých článků dohromady události, které předcházely útoku na Kerriganovou. Plánování činu začalo ještě před Vánoci 1993, když Gillooly navštívil kamaráda z dětství, Shawna Eckardta. „*Gillooly začal mluvit o jeho bývalé ženě a Nancy Kerriganové a o tom, o kolik jednodušší*

²⁸ KERRIGAN, Nancy, Steve Woodward. *In My Own Words* [online]. Los Angeles: Graymalkin Media, 2017 [cit. 2019-02-05]. ISBN 978-1-63168-153-0. Dostupné z: <https://itunes.apple.com/cz/book/nancy-kerrigan/id1323438112?l=cs&mt=11>, s. 55

²⁹ Tamtéž, s. 56, 57

³⁰ Tamtéž, s. 61, 62

*by to bylo pro Tonyu, kdyby Kerriganová z nějakého důvodu nemohla bruslit na šampionátu.*³¹

Eckardta se měl při setkání zeptat, zda by byl ochotný Kerriganovou zranit. Přesvědčoval ho tím, že po útoku budou všichni chtít bodyguarda a on z toho bude profitovat. Hlavním cílem Gilloolyho bylo, aby ho Hardingová měla raději.

O pár dní později se Eckardtovi ozval jeho kamarád Derrick Smith, který ho pozval, aby s ním odjel do Phoenixu a pomohl mu založit protiteroristický výcvikový kemp. Eckardta ale napadlo zasvětit Smitha do jejich plánu, ke kterému Smith později přizval i svého synovce s kriminální minulostí, Shana Stanta.

Smith se s Eckardtem domluvil, že schůzku, při které budou plánovat atentát na Kerriganovou, budou nahrávat. Podle Smitha se Gillooly mu nedalo věřit a nahrávka měla být pojistkou jeho mlčenlivosti a zároveň prostředkem, kterým chtěl Smith později Gilloolyho vydírat. Sám Gillooly poté navrhl, aby Kerriganové zranili pravou nohu, na kterou dopadá ze všech skoků, a je tak pro její výkon na ledě velmi důležitá. Stant dostal peníze a odletěl do Bostonu, kde Kerriganová trénovala před blížícím se mistrovstvím. Tam ale útok ještě neprovedl.

Podle Eckardta Hardingová o celé věci nejen věděla, ale aktivně se účastnila příprav. Dvakrát volala do tréninkové haly Kerriganové, aby zjistila její tréninkový plán. Později to dokázaly i výpisy z hovorů.

V úterý 4. ledna Stant dorazil do Detroitu, místa konání amerického šampionátu toho roku. *„Jeho příjezd byl natočen na kameru v lobby motelu – první z několika chyb, které Stant udělal.*³² O dva dny později Kerriganovou po tréninku uhodili železnou tyčí.³³ Když druhý den viděl Eckardt televizní reportáže, nevěřil, že je to pravda. *„Byl jsem dost naštvaný,‘ řekl Eckardt pro The Oregonian. ,Nemohl jsem uvěřit, že jsem to udělal.*³⁴

³¹ COFFEY, Frank, Joe Layden. *Thin Ice* [online]. New York: Kensington Publishing, 2018 [cit. 2019-02-05]. ISBN 978-0-7860-4497-9. Dostupné z: <https://itunes.apple.com/cz/book/thin-ice/id1333378836?l=cs&mt=11>, s. 150

³² Tamtéž, s. 163

³³ Příloha č. 1

³⁴ COFFEY, Frank, Joe Layden. *Thin Ice* [online]. New York: Kensington Publishing, 2018 [cit. 2019-02-05]. ISBN 978-0-7860-4497-9. Dostupné z: <https://itunes.apple.com/cz/book/thin-ice/id1333378836?l=cs&mt=11>, s. 171

2.3 Rozhodnutí soudu

3. března 1994 se Jeff Gillooly k činu přiznal a dostal trest odnětí svobody na dvacet čtyři měsíců a pokutu sto tisíc dolarů. Poprvé formálně oznámil, že Tonya Hardingová byla do celé věci zapletena, ačkoliv ona toto tvrzení odmítala. Ve vězení nakonec strávil jen osm měsíců.

Tonya Hardingová byla odsouzena ke třem letům v podmínce a dostala, stejně jako Gillooly, pokutu 100 tisíc dolarů. Navíc ale dostala ještě dvě další pokuty v hodnotě 60 tisíc dolarů, 500 hodin veřejně prospěšných prací a musela podstoupit psychologické vyšetření. Nejzásadnější soudní rozhodnutí však bylo, že Hardingová bude vyloučena z Krasobruslařské asociace Spojených států amerických, a tak doživotně ztratí možnost účastnit se jakýchkoliv krasobruslařských soutěží.

3 Olympijské hry v Lillehammeru 1994

Na olympijských hrách v Norsku se obě krasobruslařky potkávaly na trénincích, na nichž, podle olympijských pravidel, musely být ve stejné skupině, protože reprezentovaly jednu zemi. Když už se v olympijské vesnici potkaly, pozdravily se a šly každá svou cestou.

Nancy Kerriganová začala svůj program kombinací trojitého lutze s dvojitým toeloopem a následně předvedla bezchybně i další povinné elementy. Hardingová krátký program pokazila a za první Kerriganovou skončila až na desátém místě. Ve volné jízdě ale Kerriganová v jednom skoku ubrala otáčku a místo trojitého skočila dvojitý. Druhá Bajulová se podobným chybám vyhnula a Kerriganovou v celkovém hodnocení posunula na stříbrnou pozici. Hardingová volnou jízdu přerušila kvůli problémům s tkaničkou, poté čistě skočila jen tři trojitě skoky a na poslední krasobruslařské soutěži ve svém životě skončila na osmém místě.³⁵

³⁵ KERRIGAN, Nancy, Steve Woodward. *In My Own Words* [online]. Los Angeles: Graymalkin Media, 2017 [cit. 2019-02-05]. ISBN 978-1-63168-153-0. Dostupné z: <https://itunes.apple.com/cz/book/nancy-kerrigan/id1323438112?l=cs&mt=11>, s. 65, 66

4 Od krasobruslení k boxu

Kvůli doživotnímu vyloučení z Krasobruslařské asociace Spojených států amerických a zákazu startovat na soutěžích musela Hardingová hledat nový způsob života, a to především po finanční stránce. Zkoušela se prosadit v hudbě i herectví nebo nabízela soukromé krasobruslařské lekce. V roce 2002 ale změnila své sportovní zaměření a stala se profesionální boxerkou.

Poprvé boxovala na *Celebrity Boxing* proti Paule Jonesové, která obvinila bývalého amerického prezidenta Billa Clintona ze sexuálního obtěžování. Právě po tomto zápase se Hardingová stala profesionálkou.

Podepsala čtyřletou smlouvu u bývalého boxera Paula Browna, podle které měla za zápas dostávat mezi 10 a 15 tisíci dolary. „*Mojí prací je, aby Tonya měla v bance několik milionů a měla zajištěné zdraví i blahobyť, řekl Brown.*“³⁶

První profesionální zápas Hardingová absolvovala v lednu 2003, před zápasem Mikea Tysona s Cliffordem Etienmem. Samantha Browningová ji tehdy porazila. Poté Hardingová vyhrála tři zápasy v řadě. V srpnu 2003 a červnu 2004 ji zastavily Melissa Yanasová a Amy Johnsonová. Dvaadvacetiletou studentkou medicíny Johnsonovou byla knokautována a byl to její poslední zápas v životě.

Za celou boxerskou kariéru tak Hardingová nasbírala tři vítězství a tři prohry. Od pokračování v profesionální kariéře ji nakonec odvedly problémy s astmatem, kterému nepomáhalo ani Tonyino dlouhodobé kuřáctví.

5 Dobové mediální ohlasy v zahraničí

Pro analýzu mediálních ohlasů v zahraničí jsem vybrala magazín *Sports Illustrated* a deník *The New York Times*. Americký fotografický sportovní magazín poprvé vyšel v roce 1954 a od roku 1994 vychází jako týdeník. Deník *The New York Times* vychází od roku 1851 a od té doby získal 122 Pulitzerových cen.

³⁶ HARDEN, Blaine. Tonya Harding Fights Back. *washingtonpost.com* [online]. 28. května 2004 [cit. 2019-02-13]. Dostupné z: https://www.washingtonpost.com/archive/lifestyle/2004/05/28/tonya-harding-fights-back/1a4a5a47-41f2-47a7-b09f-6a8317ab1072/?noredirect=on&utm_term=.cbb6e8d5d0d8

5.1 Sports Illustrated

5.1.1 Leden 1994

Vzhledem k týdennímu vydávání se ve *Sports Illustrated* objevil první článek 17. ledna, tedy jedenáct dní po útoku. Ten den magazín věnoval Kerriganové titulní stránku³⁷, zvýraznil přitom později mnohokrát omílaná slova Kerriganové: „*Proč já? Proč ted? Proč?*“ Článek informuje o názorech trenérů Scotvoldových, bezpečnosti v soutěžní hale nebo o faktu, že Kerriganová i přes svou nevoli musela ze soutěže odstoupit.

V dalším čísle se v článku objevují nové informace, že Kerriganová už bruslí, ačkoliv zatím ještě neskáče. Zároveň se zde vyskytují informace o třech zatčených, včetně jejich popisu. Týdeník *Sports Illustrated* cituje i část nahrávky, kterou údajně slyšela žena, jež se zástupci policejního šéfa Bennymu Napoleonovi odmítla identifikovat, doporučila ale zaměřit se i na Gilloolyho a Eckardta. „*Hlas – který podle Crowea³⁸ byl Gilloolyho – řekl: ‚Proč ji prostě nezabijeme?‘ Na to mu odpověděl jiný hlas: ‚Nepotřebujeme ji zabít. Stačí, když ji prašíme do kolene.‘*“³⁹ Tato slova navíc policii potvrdil portlandský ministr Eugene Saunders, který nahrávku slyšet, napsal *Sports Illustrated* 24. ledna.

Týdeník pokračoval ve velmi důkladném krytí události, když 31. ledna vydal článek zaměřený na Gilloolyho a Hardingovou. Informuje, že Eckardt se k činu přiznal a řekl, že Hardingová byla do celého plánu zapletená. Krasobruslařská asociace Spojených států amerických navíc začala vyšetřovat, jestli peníze, kterými Hardingovou podporovala, nebyly použity na útok. Týdeník také cituje rozhovor Hardingové s Eckardtem na zimním stadionu, kde mu měla říci, že čin musí provést, i fakt, že Hardingová několikrát volala do tréninkové arény Kerriganové, aby zjistila, kdy se na místě zdržuje.

³⁷ Příloha č. 2

³⁸ Gary Crowe byl v době útoku soukromý vyšetřovatel.

³⁹ SWIFT, E. M. On Thin Ice. *si.com* [online]. 24. ledna 1994 [cit. 2019-03-08]. Dostupné z:

<https://www.si.com/vault/1994/01/24/130322/on-thin-ice-as-the-olympics-loomed-nancy-kerrigan-was-back-on-skates-and-tonya-harding-was-under-siege>

5.1.2 Únor a březen 1994

V prvním únorovém čísle *Sports Illustrated* napsal o řeči Hardingové, ve které prohlásila, že o útoku věděla. „*Hardingová v podstatě přiznala, že několik posledních dní lhala. Zadržováním informací vyšetřovatelům plně nespolupracovala s pověřenými osobami tak, jak tvrdili její právníci.*“⁴⁰ Na tiskové konferenci 16. ledna měla trenérka Rawlinsonová říci, že Hardingová věří, že je Gillooly nevinný. Ten přitom podle článku sportovního týdeníku řekl, že po návratu Hardingové ze soutěže v Japonsku, kde skončila čtvrtá, s ní připravovaný útok konzultoval. „*Podle Gilloolyho spolu s Hardingovou došli k závěru, že nemůže dostat spravedlivé ohodnocení od rozhodčích, a tak naplánovali útok na její hlavní rivalku Kerriganovou ještě před americkým šampionátem.*“⁴¹ Krasobruslařská asociace Spojených států amerických proto jmenovala pětičlenný panel, který měl rozhodnout, jaké disciplinární akce by měly být proti Hardingové podniknuty. Doporučení pak měl panel předat olympijskému výboru.

V dalším čísle vydal *Sports Illustrated* rozsáhlý článek *Anatomy of a Plot*, který dopodrobna mapoval, co útoku předcházelo a kdo v něm figuroval. A to včetně Hardingové, která se podle informací v článku navíc účastnila části jedné ze schůzek, na které jí Gillooly řekl, že její soupeřce Kerriganové zlomí kost.

21. února v článku autor zopakoval, co vše se o roli Hardingové v útoku na Kerriganovou ví. Zmiňuje znovu fakt, že se o incidentu dozvěděla, ale nikomu nic neřekla, a také fakt, že byly zneužity peníze, které dostala od krasobruslařské unie. Autor článku však důrazně nesouhlasí s faktem, že pověření vybrali jednodušší cestu a nechali Hardingovou na olympiádě startovat. „*Jsou určité věci, za které se vyplatí bojovat, nehlédě na to, kolik dolarů nebo pozornosti to stojí. Ve sportu jsou fair play a sportovní chování základními principy, které by neměly být obětovány – za žádnou cenu. Když sportovci nevěří v to, co olympijské hry znamenají, pak jsou Hry jen hry. Nejsou hodné významu, který jim přikládáme.*“⁴²

V posledním únorovém čísle přinesl *Sports Illustrated* informace o prvním společném tréninku Hardingové a Kerriganové, na který se přišlo podívat asi čtyři sta novinářů, na kterém spolu obě závodnice nepromluvily a na kterém Hardingová skočila

⁴⁰ SWIFT, E. M. Stars and Scars. *si.com* [online]. 7. února 1994 [cit. 2019-03-08]. Dostupné z: <https://www.si.com/vault/1994/02/07/130407/stars-and-scars-the-uss-figure-skating-scandal-has-indelibly-marred-the-lillehammer-games>

⁴¹ Tamtéž.

⁴² SWIFT, E. M. The Gutless Wonders. *si.com* [online]. 21. února 1994 [cit. 2019-03-08]. Dostupné z: <https://www.si.com/vault/1994/02/21/106786174/the-gutless-wonders>

trojitého axela. Autor zmiňuje také tiskovou konferenci Hardingové, jež skončila po půl hodině, protože na ni všichni pouze útočili.

7. března bylo po krasobruslařské soutěži na olympijských hrách. Autor v článku popisuje, jak probíhal poslední trénink přes závodem a také zranění Ukrajinky Bajulové, která i přesto nakonec vyhrála. Zmiňuje i krátkou konverzaci, která mezi Hardingovou a Kerriganovou před tréninkem proběhla a komentuje programy obou závodnic. A to jízdu Hardingové, která kvůli problému s tkaničkou musela program přerušit, a nakonec skončila desátá, i jízdu Kerriganové, která předvedla téměř čistý program, ale známka jednoho rozhodčího rozhodla, že bude druhá. Rozhodčí z Kanady, Velké Británie, Japonska a Spojených států měli na prvním místě Kerriganovou. Rozhodčí z Číny, České republiky, Polska, Ukrajiny a bývalé Německé demokratické republiky zvolili Bajulovou. Podle autorů *The New York Times* se tak prokázal vliv studené války. Ovlivnit to však mohl pouze fakt, že se v případě České republiky, Polska, Ukrajiny a někdejší NDR jednalo o postsovětské země, neboť Sovětský svaz se v roce 1991 rozpadl.

Poprvé od útoku se 14. a 21. března ve sportovním týdeníku neobjevily žádné články k tématu. Až 28. března v článku *A Done Deal* shrnuje autor, co Hardingová řekla u soudu a jaké dostala tresty. Autor zmiňuje i nabídku do zápasnické show, kterou Hardingová dostala od japonské televize, a kterou odmítla. Jednoznačná královna japonského zápasu Aja Kong řekla a upřímně tak reagovala na celou situaci kolem Kerriganové: „*Kdybych s ní měla zápasit, dávala bych si pozor, abych nebyla zasažená ještě před zápasem.*“⁴³ Autor článku na závěr dodává, že vzniklá situace není pěkným obrázkem soudní moci, protože Hardingová má vysoké příjmy z různých show, a tak se bankám v podstatě vysmívá.

5.2 The New York Times

5.2.1 Leden 1994

Hned 7. ledna *The New York Times* reagovaly na proběhlou událost, a sice dvěma články. Jeden byl čistě informativního charakteru a zmiňoval, co řekl lékař Kerriganové, jak celý útok asi proběhl, i jak vypadal úročník. Druhým článkem je pak komentář George Vecseyho, který se zaměřuje na to, jak jsou podobné útoky na sportovce běžné. Zmiňuje

⁴³ STEPTOE, Sonya. *A Done Deal*. *si.com* [online]. 28. března 1994 [cit. 2019-03-08]. Dostupné z: <https://www.si.com/vault/1994/03/28/130730/a-done-deal-tonya-harding-confessed-to-a-crime-but-avoided-jail>

například známý útok na tenistku Monicu Selesovou. O den později se v člancích objevily nové informace, a sice že krasobruslařská asociace Kerriganovou nechá soutěžit, pokud to její zdravotní stav dovolí. V článku autora Jereho Longmana z toho dne se pak kromě informací o útoku objevuje i zajímavá citace trenéra Evyho Scotvolda, který řekl, že by Kerriganovou na olympijské hry poslal jen v případě, že by jela pro zlato. „*Pokud nebude v nejlepší kondici, neudělalo by to pro Nancy nic jiného, že by to shazovalo to, co předvedla na předchozí olympiádě, a také by to vzalo místo někomu, kdo by si mohl vést lépe než ona.*“⁴⁴ 9. ledna pak *The New York Times* informovaly, že Hardingová i Kerriganová byly jmenovány do olympijského týmu, náhradnicí byla mladá Michelle Kwanová. Článek z 10. ledna cituje sebevědomou Hardingovou, která po získání druhého amerického titulu řekla, že „*tentokrát neodjedu s ničím jiným než se zlatem.*“⁴⁵

11. až 13. ledna se v deníku objevil denně jeden článek. V každém se opakují základní informace o případu a přibývají nové informace o podezřelých, například 13. ledna *The New York Times* informovaly, že podle deníku *The Oregonian* jsou již Eckardt i Gillooly vyšetřováni, ačkoliv účast na útoku popírají.

The New York Times přichází 14. ledna se zajímavým článkem o penězích, ve kterém zmiňují především finanční motivaci Hardingové k vítězství na olympijských hrách, neboť zlatá medaile z této sportovní události může přinést 10-15 milionů dolarů. To ostatně podpírají i její slova, která *The New York Times* otiskl 15. ledna, a sice: „*Abych byla úplně upřímná, to, o čem teď opravdu přemýšlím, jsou dolary.*“⁴⁶ Podle údajů z článku ze 17. ledna Hardingová od roku 1991 vydělala asi 200 tisíc dolarů. 14. ledna zároveň newyorský deník informuje o prvních zatčeních v případě. Šlo o Eckardta a jednoho dalšího, blíže nespecifikovaného muže.

Hned pět článků zaměřených na útok vyšlo 16. ledna, přičemž právě v ten den se Eckardt k činu přiznal. V člancích se objevily nejnovější informace k případu, ale i komentáře slavných sportovců, jako například poměrně kritický názor francouzské krasobruslařky Suryi Bonalyové. „*Myslím, že lidé z toho dělají oříšek. Zatím nevíme, co se*

⁴⁴ LONGMAN, Jere. Attacked Figure Skater Is Unable to Compete. *nytimes.com* [online]. 8. ledna 1994 [cit. 2019-03-08]. Dostupné z: <https://www.nytimes.com/1994/01/08/sports/attacked-figure-skater-is-unable-to-compete.html#story-continues-1>

⁴⁵ LONGMAN, Jere. Harding, the Talented but Troubled Champion, Is Going for a Bigger Title. *nytimes.com* [online]. 10. ledna 1994 [cit. 2019-03-08]. Dostupné z: <https://www.nytimes.com/1994/01/10/sports/figure-skating-harding-talented-but-troubled-champion-going-for-bigger-title.html#story-continues-1>

⁴⁶ EGAN, Timothy. A Hard Life Spent Searching For Money and a Gold Medal. *nytimes.com* [online]. 15. ledna 1994 [cit. 2019-03-08]. Dostupné z: <https://www.nytimes.com/1994/01/15/sports/a-hard-life-spent-searching-for-money-and-a-gold-medal.html#story-continues-1>

opravdu stalo. Je to osobní problém a jsou tu mnohem vážnější věci, než tohle: války, lidé umírající hladu, problémy v Somálsku. Tohle je v porovnání jen maličkost a je to jediná věc, kterou vidím v televizi.“⁴⁷

17. ledna noviny kromě jiných informací přinesly i tu, že Hardingová za žádných okolností nehodlá ze soutěže odstoupit, což potvrdila i její matka.

Čtvrtým zatčeným se stal Jeff Gillooly, *The New York Times* informaci otiskly 20. ledna. Dva dny poté deník otiskl Eckardtovo tvrzení, že Hardingová byla do případu zapletená. O faktu, že mluvčí amerického Olympijského výboru Mike Moran řekl, že dokud Hardingová nebude obviněna, nebudou zvažovat její vyloučení z týmu, informovaly *The New York Times* 27. ledna. Hned další den se pak v novinách objevil přepis prohlášení Hardingové, kde se omlouvá za to, že si kdokoliv myslí, že je s útokem spojená, a také tvrdí, že vítězství na americkém šampionátu bez Kerriganové není úplné.

Menší zvrát nastává 28. ledna, kdy Hardingová prohlásila, že se pár dní po útoku dozvěděla, že u toho byli její blízcí. Stejně jako *Sports Illustrated* i *The New York Times* informovaly o vzniku pětičlenného panelu, který měl rozhodnout, jak se bude v případě dál postupovat.

5.2.2 Únor 1994

2. února deník informoval o Gillooly a jeho trestu. Autor zmiňuje i jeho přiznání, že se útok měl původně odehrát v hotelu. Cituje také trenérku Hardingové Rawlinsonovou, která řekla, že Gillooly se pouze snaží zničit kariéru její svěřenkyně. Ve stejný den ještě *The New York Times* přinesly zajímavý článek s porovnáním výpovědí obou hlavních aktérů, přičemž bylo zřejmé, že tyto se zásadně odlišují. O den později vyšel článek s informací, že Kerriganová bude na olympijských hrách schopná soutěžit a také, že na tréninku Hardingové byla i její matka. „*Všechno, co vím, je, že vinná není, nikdy nebyla a nikdy nebude a že bude bruslit za Spojené státy americké a vyhraje,*“⁴⁸ řekla matka Hardingové.

⁴⁷ CLAREY, Christopher. Skating News Crosses the Atlantic, Too. *nytimes.com* [online]. 16. ledna 1994 [cit. 2019-03-08]. Dostupné z: <https://www.nytimes.com/1994/01/16/sports/figure-skating-skating-news-crosses-the-atlantic-too.html#story-continues-1>

⁴⁸ SANDOMIR, Richard. Officials Find Kerrigan Is Fit To Skate In Olympics. *nytimes.com* [online]. 3. února 1994 [cit. 2019-03-08]. Dostupné z: <https://www.nytimes.com/1994/02/03/sports/figure-skating-officials-find-kerrigan-is-fit-to-skate-in-olympics.html#story-continues-1>

Ke kontroverzní situaci před olympijskými hrami se vyjadřovali i čtenáři amerického deníku, když například 4., ale i 20. února psali editorům své názory na vydané texty.

V dalších článcích v časovém úseku od 5. do 12. února autoři popisují, jakým způsobem krasobruslařská asociace i olympijský výbor postupovaly v řešení případu, zároveň vždy opakují nejdůležitější fakta o kauze, případně i nejnovější informace. V obou měsících se v *The New York Times* objevovaly také komentáře, které vyjadřovaly víru, či nevíru v účast Hardingové na činu, případně další detaily případu. 7. února ještě deník vydal rozsáhlý profil Hardingové. O dva dny později se pak objevila informace, že Hardingová dostala dokument se seznamem činů, ze kterých je obviněná. Později je měla vysvětlit a zároveň tak obhájit svoji účast na olympijských hrách.

13. února vyšel článek sdělující, že Hardingová bude moci soutěžit na olympijských hrách. V reakci na tuto informaci krasobruslařka řekla: „*Konečně světu ukážu, že dokážu vyhrát zlatou medaili.*“⁴⁹

14. února autor článku poznamenal důležitou věc, a sice, že disciplinární řízení stejně nejsou u konce, a pokud tedy Hardingová bude uznána vinnou a přijde o jakoukoliv medaili, zabírala tak zbytečně místo někomu jinému. Další den autor v článku informoval o vývoji tréninků obou krasobruslařek, neboť zástupci Krasobruslařské asociace Spojených států amerických žádali, aby nemusely trénovat spolu. Rozhodnutí Mezinárodní bruslařské unie bylo ale jednoznačné, krasobruslařky reprezentují jednu zemi, a proto musí i jako tým trénovat. O prvním společném tréninku pak americký deník napsal 18. února a stejně jako týdeník *Sports Illustrated* informoval o vysokém počtu novinářů, kteří mu přihlíželi. 20. února se v *The New York Times* objevila zpráva o lehkém zranění kotníku Hardingové, které ji ale, jak sama řekla, rozhodně nevyřadí z účasti na olympijských hrách.

V článku z 21. února autor napsal, že dva čeští rozhodčí řekli, že budou ovlivněni tím, že Hardingová neřekla, co o útoku věděla. Dle dostupných informací na olympijských hrách v Norsku tehdy jako rozhodčí za Českou republiku působily Olga Žáková, Věra Spurná, Jarmila Portová a Gerhard Bubník. Ženskou kategorii přitom rozhodovala pouze Jarmila Portová, Gerhard Bubník působil jako asistent vrchního rozhodčího.

⁴⁹ JANOFSKY, Michael. U.S.O.C. to Let Harding Skate In the Olympics. *nytimes.com* [online]. 13. února 1994 [cit. 2019-03-08]. Dostupné z: <https://www.nytimes.com/1994/02/13/us/usoc-to-let-harding-skate-in-the-olympics.html#story-continues-1>

V dalších dnech pak v deníku *The New York Times* vyšly články především o programech obou závodnic, přičemž většina z nich jako background zmiňovala informace o útoku na Kerriganovou. Článek z 25. února se nevěšdně zaměřuje spíše na sponzory Kerriganové a na společnosti, s nimiž měla smlouvu, jako například značky Reebok nebo Ray-Ban. I *The New York Times* informovaly o srážce Bajulové s německou reprezentantkou. 26. února pak deník napsal o výsledcích olympijského závodu, zmínil, jak rozhodčí vybrali vítězku, i problémy Hardingové s tkaničkou.

5.2.3 Březen a červenec 1994

Desátého března vyšel v *The New York Times* článek sdělující, že federální soudce zrušil stání Krasobruslařské asociace Spojených států amerických a Hardingová na mistrovství světa v Japonsku bude moci soutěžit. O týden později, 17. března, ale vyšel článek s informacemi o přiznání Hardingové a trestech, které dostala.

Další březnové články se pak týkaly reakcí na proběhlé události a také dalších informací o vyšetřování Hardingové. Její advokát, Robert C. Weaver junior, měl podle portlandského advokáta plán, kterým chtěl Hardingovou ukázat jako člověka, který má problémy a sám se stal obětí. Proto musela absolvovat i psychologické testy, napsaly *The New York Times* 20. března.

1. července vyšel článek s informací, že Hardingová byla zbavena titulu mistryně USA z roku 1994. Útok na Kerriganovou „(...) svědčí o jasném ignorování spravedlnosti, dobrého sportovního chování a etického chování,“⁵⁰ řekl disciplinární panel.

6 Dobové mediální ohlasy v České republice

Pro analýzu mediálních ohlasů v České republice jsem vybrala deník *Sport* a deník *Rudé právo*. *Sport* začal vycházet počátkem roku 1953 jako *Československý sport*, tehdy ještě nevycházel denně. Se vznikem samostatné České republiky se název změnil na nynější *Sport*. Deník *Rudé právo* byl založen už v září 1920, jednalo se o stranický deník Komunistické strany Československa. Během druhé světové války vycházel deník v ilegality, v roce 1995 byl přejmenován na *Právo*.

⁵⁰ AP. U.S. Title Is Taken Back From Harding. *nytimes.com* [online]. 1. července 1994 [cit. 2019-03-08]. Dostupné z: <https://www.nytimes.com/1994/07/01/sports/figure-skating-us-title-is-taken-back-from-harding.html#story-continues-1>

6.1 Deník Sport

6.1.1 Leden 1994

Deník *Sport* vydal 8. ledna zprávu z ČTK o útoku na Kerriganovou. Zpráva začíná poměrně silnou otázkou, a sice zda bude mistryně světa z Prahy ještě chodit. Česká tisková kancelář však ve zprávě chybuje, neboť Kerriganová se na mistrovství světa v Praze ani na žádném jiném mistrovství světa na prvním místě neumístila. Získala pouze bronz na světovém šampionátu v roce 1991, o rok později stříbro. Na mistrovství světa v Praze skončila pátá. Zpráva popisuje okolnosti útoku a zároveň, stejně jako zahraniční periodika, připomíná i útok na tenistku Selesovou nebo bývalou olympijskou vítězku Katarinu Wittovou, která „(...) dostala nejméně 60 obscénně laděných dopisů od Harryho Veltmana.“⁵¹ Ve zprávě se vyjadřuje i otec Kerriganové, pro kterého je to údajně nejsmutnější událost v jeho životě.

13. ledna deník přináší fotografii Kerriganové, která popisuje zbraň. Zároveň informuje, že FBI vyšetřuje manžela i osobního strážce Hardingové.

Další den deník *Sport* informuje, že se osobní strážce Hardingové Eckardt přiznal k činu a že byla na skládce poblíž Detroitu nalezena tyč, kterou byla Kerriganová udeřena. Zpráva z ČTK doplňuje i informace o osobním životě Hardingové. „*J. Gilloolyho v březnu Hardingová obvinila z násilí. Žalobu vzala zpět a jen proto nebyl zavřen. V říjnu se v jejich bytě střídalo, ale policie dospěla k názoru, že rána z pistole vyšla nešťastnou náhodou.*“⁵²

V článku z 19. ledna Miloslav Vlačic komentuje dánský evropský šampionát, na kterém měla být po útoku na Kerriganovou zavedena přísnější bezpečnostní pravidla. K tomu ovšem nedošlo.

V sekci „Olympijský oheň vzplane za 19 dní“ deník *Sport* 24. ledna připomíná, že tři týdny před zahájením olympijských her v Lillehammeru stále není jasné, zda Hardingová bude moci soutěžit, nebo ne. Článek vysvětluje, na kom rozhodnutí záleží i kdy by mělo být učiněno.

⁵¹ Atentát na Kerriganovou, *Sport*, číslo 6, 8. ledna 1994, s. 2

⁵² Po útoku tyčí následoval nůž, *Sport*, číslo 11, 14. ledna 1994, s. 2

6.1.2 Únor 1994

Hned 2. února přinesl deník *Sport* rozsáhlý článek o pozadí celého útoku. Na titulní straně se pak v rámečku objevuje nejdůležitější tvrzení, a sice: „*Bývalý manžel krasobruslařky Tonyi Hardingové tvrdí, že se Tonya podílela od začátku na přípravě útoku proti své soupeřce Nancy Kerriganové. Kdo spáchá vraždu za 65.000 \$?*“⁵³ Autor článku Tomáš Macek v textu kromě jiného den po dni objasňuje, co se přesně stalo. Vysvětluje, kdo co provedl, kolik peněz dostal, zmiňuje například i Eugena Saunderse. V článku navíc nastiňuje také dětství a zázemí obou krasobruslařek a Gilloolyho. Macek cituje i sportovního psychologa: „*Patrně ji i podvědomě ohodnotí vždy méně, protože nebudou chtít, aby olympijské zlato získal někdo, kdo vrhl stín na jejich sport,*“ uvedl *SEPPHO ISO-AHOLA*, sportovní psycholog z univerzity v Marylandu.⁵⁴

V příloze *Volno* vyšla 4. února zpráva z ČTK, která sděluje, že Kerriganová bude startovat na olympijských hrách. Zpráva zároveň informuje o faktu, že Kerriganová musela před potvrzením nominace předvést své programy na testovacím tréninku.

O den později deník *Sport* otiskl další zprávu z ČTK, a sice s tvrzením, že Hardingová lhala. Vysvětluje, že Hardingová podstoupila přes deset hodin trvající výslech, při kterém tvrdila, že o účasti Gilloolyho na spiknutí nevěděla. Výpověď ale později změnila. Zpráva zároveň informuje, že policie našla útržky papíru, kde měla být napsaná místa tréninku Kerriganové. Do zprávy se přimíchává i tehdejší americký prezident Bill Clinton. „*(...) podle upřesněných informací vyslovil přesvědčení, že Hardingová se musí těšit presumpci nevin, která patří ve Spojených státech k základním občanským právům.*“⁵⁵

14. února vyšla zpráva opět z ČTK, a sice o tiskové konferenci Kerriganové a o informacích, které zde sdělila. V další části zpráva informuje o Hardingové a projednávání její žaloby. Zpráva končí sdělením, že Hardingová na olympijských hrách startovat může a že FBI vyšetřování stále neuzavřela.

17. února využil deník *Sport* informaci o odjezdu Hardingové do Norska, aby zároveň upozornil na aféru s videem z její svatby, kde krasobruslařka na záběrech figuruje od pasu nahá.

⁵³ Kdo spáchá vraždu za 65.000 \$?, *Sport*, číslo 27, 2. února 1994, s. 12

⁵⁴ Tamtéž.

⁵⁵ Hardingová lhala, *Sport*, číslo 30, 5. února 1994, s. 2

18. února vyšel v deníku článek o setkání obou amerických krasobruslařek a o společném fotografování všech členů americké krasobruslařské výpravy, které obě podstoupily. V další části zpráva upozorňuje i na nervové zhroucení matky Hardingové.

O přerušném interview Hardingové pro CBS napsal deník *Sport* 22. února a stejně jako *The New York Times* sděluje, že dvě české rozhodčí údajně měly říci, že mohou být při rozhodování ovlivněny právě skutečnostmi, které se dozvěděly o útoku.

25. února autoři deníku napsali o výsledcích krátkého, tehdy technického programu žen. V článku jsou pak všeobecné informace o programech nejlepších krasobruslařek a také o české reprezentantce Lence Kulované. V titulku však autoři místo vítězky technického programu větším písmem zdůrazňují, že „*Hardingová nemá šanci*“.⁵⁶ V příloze *Volno* pak ještě deník informuje o srážce Bajulové a Szewczenkové.

O tři dny později bylo již rozhodnuto a deník *Sport* o krasobruslařské události referoval ve dvou článcích. Nejprve předpověděl, co čeká Hardingovou po příletu z olympijských her a jaké jí hrozí tresty. V dalším článku autoři přináší informace o ukončení krasobruslařské kariéry Němky Wittové, která si posteskla, že se do závodního sportu vracela proto, aby ještě jednou zažila olympijskou atmosféru. „*V každém případě je však škoda, že všechno zůstalo jen ve stínu této mýdlové opery,*“⁵⁷ odkazuje na aféru amerických krasobruslařek.

6.1.3 Březen 1994

18. března vyšel v deníku *Sport* článek reflektující Hardingové přiznání k maření vyšetřování útoku na svoji soupeřku a finanční i další tresty, které za čin dostala. Ten den vyšel i článek obsahující mimo jiné informaci, že Kerriganová kvůli psychické únavě nebude startovat na mistrovství světa.

⁵⁶ Hardingová nemá šanci, *Sport*, číslo 47, 25. února 1994, s. 2

⁵⁷ Ve stínu mýdlové opery, *Sport*, číslo 49, 28. února 1994, s. 3

6.2 Deník Rudé právo

6.2.1 Leden 1994

Deník *Rudé právo* o útoku na Kerriganovou poprvé informoval 8. ledna, a sice stručnou zprávou, vysvětlující, co se vlastně stalo. 14. ledna pak *Rudé právo* otisklo informaci, že z útoku byla obviněna i Hardingová a našla se tyč, kterou byla její soupeřka zraněna. V článku ze 17. ledna se deník zaměřuje na svědky, podle kterých Hardingová o chystaném útoku věděla. „Podle deníku *Boston Globe* Shane Stant, synovec zatčeného řidiče vozu Briana Smithe, tvrdí, že sama Hardingová prý chtěla v poslední chvíli celou akci zrušit a údajně požadovala, aby se Kerriganové pouze pohrozilo smrtí.“⁵⁸

19. ledna *Rudé právo* napsalo, že Kerriganová už trénuje i na ledě a podle fyzioterapeutky Buscemiové není nic, co by bránilo její účasti na zimních olympijských hrách. Další den pak deník informoval o výsledku Hardingové a jejímu nejdůležitějším tvrzení, a sice, že se na útoku nijak nepodílela a že věří v Gilloolyho nevinu. 21. ledna pak v deníku vyšla zpráva, že Jeff Gillooly byl zatčen a že Kerriganová byla i přes svá zranění Olympijským výborem USA nominována.

Na rozdíl od ní ale o své účasti stále nevěděla Hardingová, *Rudé právo* tuto informaci přineslo 22. ledna. V článku se kromě toho objevily i nejnovější informace v případě. O názoru právníků Hardingové referuje článek z 27. ledna. „Vyloučit ji z amerického olympijského krasobruslařského týmu na základě nepodložených obvinění by bylo nespravedlivé a v rozporu s právními principy, uvádí se v prohlášení, které právníci zveřejnili.“⁵⁹ Článek pak zmiňuje i informace z různých zahraničních médií, například z deníku *The Oregonian* nebo listu *Detroit Free Press*.

⁵⁸ Svědci naznačují, že Hardingová musela o útoku vědět. *Rudé právo*. 17. ledna 1994 [cit. 2018-03-18]. Dostupné z: https://mediasearch-newtonmedia-eu.ezproxy.is.cuni.cz/news.php?uqid=15b51874-136d-48e5-827f-7265ce99fd40&index=articles_cze_1900-1999_v2-2.4.5&qt=&qsmpl=hardingová&qsr=&qsc=&qa=

⁵⁹ Právníci Hardingové hájí svou klientku. *Rudé právo*. 27. ledna 1994 [cit. 2018-03-18]. Dostupné z: https://mediasearch-newtonmedia-eu.ezproxy.is.cuni.cz/news.php?uqid=e8580488-fd14-4e88-8d42-df186c928ba8&index=articles_cze_1900-1999_v2-2.4.5&qt=&qsmpl=hardingová&qsr=&qsc=&qa=

6.2.2 Únor 1994

Jeff Gillooly se k činu přiznal a při výslechu řekl, že kromě dalších třech mužů byla do spiknutí zavlečena i Hardingová, napsalo to *Rudé právo* 2. února. Hned další den článek deníku začíná slovy: „,Tonya Hardingová musí být zcela jednoznačně obviněna z příprav fyzického napadení své soupeřky Nancy Kerriganové. Nyní se pokouší všechno ututlat. Měla by naopak následovat příkladu svého bývalého manžela a ke všemu se přiznat,‘ prohlásil Ron Hoebet, právní zástupce Jeffa Gilloolyho.“⁶⁰ Dále článek hovoří o trestu, který Gilloolyemu hrozí a poté o aktuálních informacích z dění kolem Hardingové.

I deník *Rudé právo* zmínil v souvislosti s útokem tehdejšího amerického prezidenta Clintona. Citoval však prezidentova poradce pro tělovýchovu Toma McMillena z rozhovoru pro CBC, kde řekl: „,Prezident Clinton je toho názoru, že všichni, kdož ji obviňují, by se spíše měli omluvit,‘ uvedl McMillen (...).“⁶¹ V článku se čtenáři zároveň dozví, že Kerriganová se olympijských her nakonec zúčastnit může.

5. února *Rudé právo* informovalo o dalším vyšetřování Hardingové a o faktu, že při prvním výslechu prokazatelně lhala. V závěru zprávy se objevuje i novinka, že agent Kerriganové požaduje téměř půl milionu dolarů za televizní autorská práva na její příběh a také exhibiční turné a smlouvu na sportovní komentátorství. O dva dny později pak v deníku vyšel článek s informací, že Hardingová bude předvolána před disciplinární komisi, a také se sdělením generálního ředitele Mezinárodního olympijského výboru, který uvedl, že výbor si vyhrazuje právo rozhodnout o účasti i neúčasti jakéhokoliv sportovce, a to i kdyby přijel s oficiální výpravou své země.

O dalším postupu ohledně účasti Hardingové na olympijských hrách *Rudé právo* napsalo 12. února. Článek například sděluje, že Olympijský výbor USA požádal obvodní soudní tribunál v Oregon City, aby odmítl žalobu Hardingové. Dále je vysvětleno, že podle Dohody o amatérském sportu z roku 1978 má výbor právo řešit spory týkající se otázky povolení startu daných sportovců. O dva dny později vyšel článek, že Hardingová na olympijských hrách startovat smí. Je v něm také vysvětleno, jaká k tomuto rozhodnutí vedla cesta. 15. února pak vyšel článek zmiňující, že se Hardingová modlila u oltáře, přičemž

⁶⁰ Gilloolyovo doznání ke spiknutí. *Rudé právo*. 3. února 1994 [cit. 2018-03-18]. Dostupné z: https://mediasearch-newtonmedia-eu.ezproxy.is.cuni.cz/news.php?uqid=20274ba1-cf9d-4a93-89e6-c60850e4d7c6&index=articles_cze_1900-1999_v2-2.4.5&qt=&qsmpl=hardingová&qsr=&qsc=&qa=

⁶¹ Podle Clintona je Hardingová nevinná. *Rudé právo*. 4. února 1994 [cit. 2018-03-18]. Dostupné z: https://mediasearch-newtonmedia-eu.ezproxy.is.cuni.cz/news.php?uqid=add62001-7979-4c7a-b48f-874a85dfc1d0&index=articles_cze_1900-1999_v2-2.4.5&qt=&qsmpl=hardingová&qsr=&qsc=&qa=

pastor evangelického kostela ji měl v kostele vidět poprvé. V článku s titulkem „*Playboy chce nahou Hardingovou*“⁶² deník informuje, že známý americký časopis krasobruslařce nabídl čtvrt milionu dolarů za nahé fotografie.

18. února i *Rudé právo* napsalo, že se obě sportovkyně účastnily fotografování s ostatními členy americké krasobruslařské výpravy. Další den pak Ivo Urban v článku kromě jiných zajímavostí z olympijských her informoval i o lehkém zranění kotníku Hardingové, které si přivodila pádem a nárazem do mantinelu.

Také deník *Rudé právo* napsal 22. února o rozrušení Hardingové na tiskové konferenci, kde se jí novináři zeptali na spravedlivost hodnocení rozhodčích. Další den se v deníku objevila zajímavá informace o tom, že Kerriganová obvinila Hardingovou z toho, že bere prášky na utišení bolesti. „*Žádný lékař prý Hardingové nic nepředepsal. Jak je známo, většina prostředků k utišení bolesti obsahuje látky patřící mezi zakázané dopinkové stimulanty. Dohadům udělal přítrž šéflékař olympioniků USA, který potvrdil, že kotník Hardingové byl léčen protizánětlivými prostředky.*“⁶³

V rozsáhlém článku z 24. února deník informoval o výsledku první části soutěže, včetně konkrétních informací o programech jednotlivých krasobruslařek. O dva dny později v deníku vyšel článek shrnující vítězství Bajulové, druhé místo Kerriganové a osmé místo Hardingové. I v tomto článku jsou zmíněny parametry jednotlivých závodních jízd hlavních akterek.

6.2.3 Březen, duben a červenec 1994

O údajném napadení Hardingové napsal deník *Rudé právo* 5. března. Článek informoval o skutečnosti, že se na místě činu nenašly žádné stopy a že psychika Hardingové ještě může být ovlivněna nezdarem na olympijských hrách. O neúčasti Kerriganové na mistrovství světa v Japonsku informoval článek z 8. března. Naopak Hardingová se na světový šampionát připravovala, a proto se nezúčastní vyšetřování, jak informoval článek z 9. března. O tři dny později bylo rozhodnuto, že na šampionát do Japonska odjet může, protože do té doby vyšetřování stejně nebude uzavřeno.

⁶² URBAN, Ivo. Playboy chce nahou Hardingovou. *Rudé právo*. 17. února 1994 [cit. 2018-03-18]. Dostupné z: https://mediasearch-newtonmedia-eu.ezproxy.is.cuni.cz/news.php?uqid=7a9e267f-9473-4aec-92f6-754cc0f0b429&index=articles_cze_1900-1999_v2-2.4.5&qt=&qsmpl=hardingová&qsr=&qsc=&qa=

⁶³ Kerriganová to zkusila na Hardingovou přes prášky. *Rudé právo*. 23. února 1994 [cit. 2018-03-18]. Dostupné z: https://mediasearch-newtonmedia-eu.ezproxy.is.cuni.cz/news.php?uqid=3eb2ea9d-cc31-4f3b-ba9e-b27308b101f4&index=articles_cze_1900-1999_v2-2.4.5&qt=&qsmpl=hardingová&qsr=&qsc=&qa=

18. března vyšel článek referující o přiznání Hardingové, že mařila vyšetřování útoku na Kerriganovou, i trestech, které za své jednání dostane. Její účast na mistrovství světa v Japonsku tak byla vyřešena. O obžalobách zbylých aktérů útoku napsalo *Rudé právo* 23. března.

O ukončení olympijské kariéry Kerriganové hovořil článek z 12. dubna. O dva dny později deník napsal, že soud tří zbylých obžalovaných v případě útoku na Kerriganovou proběhne v srpnu. 21. dubna pak vyšel článek o nabídce Japonského svazu zápasu, aby Hardingová vstoupila do ringu.

2. července deník v článku krátce informoval, že Hardingová byla zbavena titulu mistryně USA z ledna 1994.

7 Dramaturgie

„*Dramaturgie je nauka o stavbě a zákonitostech dramatického díla.*“⁶⁴ Podle Davida Jana Novotného však dramaturgie vychází z demiurgie. Slovo demiurg pochází z řeckého *demos*, což znamená lid a *ergon*, tedy dílo. Demiurg je tak někdo, kdo dělá pro lid, například řemeslník. A protože je schopnost tvořit příběhy řemeslo, potřebuje příběh demiurga.⁶⁵

Dramaturgie „(...) pojednává o struktuře, základních kamenech jednotlivých žánrů, o pravidlech, která je dobré si osvojit, abychom je posléze mohli narušovat, stavět na hlavu, anebo rozvíjet.“⁶⁶ Znalost dramaturgie pomáhá s analýzou příběhu i s nacházením řešení, jak poradit režisérům při práci na scénáři. Filmový dramaturg je pak pracovník, který má na starosti posouzení filmových námětů i sledování jejich vývoje.⁶⁷

Původ slova dramaturgie lze najít v Aristotelově *Poetice*. Filozof starověkého Řecka zde označuje tragédie i komedie za napodobovací umění. „*A proto s jedné strany byl Homer stejný napodobitel jako Sofokles – neboť napodobují oba lidi řádné – s druhé strany jako Aristofanes – neboť oba napodobují lidi, jak konají a jednají. A z toho jak někteří soudí, vznikl název ‚drama‘, ježto napodobují lidi jednající.*“⁶⁸

Vývoj dramaturgie se dá sledovat až od antiky. Starověké úvahy o divadle se zaměřovaly především na tragédii. Ve středověku se řecké vazby ztratily, a změnila se tak

⁶⁴ NOVOTNÝ, David Jan. *Budování příběhu aneb demiurgie versus dramaturgie*. Praha: Karolinum, 2007. ISBN 978-80-246-1306-2, s. 18

⁶⁵ Tamtéž, s. 9

⁶⁶ Tamtéž, s. 19

⁶⁷ Tamtéž.

⁶⁸ ARISTOTELES. *Poetika*. Praha: GRYP, 1993. ISBN 80-85829-01-0, s. 9

perspektiva dané tradice. Pojmy komedie a tragédie se z dramatických žánrů změnila na vyprávěcí žánry. Řecká tragédie se začala znovu objevovat od dob renesance až do 18. století. Za příklad lze uvést dílo *Poetika* J. C. Scaligera z 16. století. V klasickém období francouzského divadla vznikaly pojmy, z nichž některé později zastarávaly. Přesto mnohé termíny přetrvaly i v období romantismu a ve 20. století.⁶⁹

7.1 Struktura vyprávění

Znalost dramaturgie je pro kvalitní literární nebo filmové dílo důležitá. Aby jí však mohlo být užito, nesmí demiurgovi chybět: „(...) *Nápad, vycházející z prvotní inspirace (...). Nápad, který vyprovokuje lidskou mysl k činnosti a donutí ji, aby se Jím zabývala.*“⁷⁰

Z nápadu by na základě rozporu mezi hlavním hrdinou a prostředím, ve kterém se ocitne, mělo vzniknout téma. Slovo pocházející z řečtiny je „(...) *ideovým základem literárního díla, jímž je filmový scénář, je to ústřední myšlenka, která spojuje všechny významové složky – tedy složku formální a obsahovou.*“⁷¹ Téma může být hlavní i vedlejší. Tématem v užším slova smyslu je námět. Filmový námět je složen z jednoho nebo několika uzavřených děl, je to literární předloha, která představuje věcnou stránku obsahu filmového díla.⁷²

Pro příběh je důležitá časová ohraničenost, která však u filmu zahrnuje i způsob vyprávění. Ve filmu totiž příběh musí být odvyprávěn od začátku do konce a jeho autor si nemůže dovolit to, co autor románu. Různé dějové odbočky a úvahy by totiž ve filmu diváka mohly zmást, zatímco čtenář se k nim může vrátit. Autor scénáře si nemůže oproti autorovi románu dovolit ani ich-formu.

Každé filmové dílo má také kompozici. „*Kompozice (z lat. compositio), záměrné uspořádání jednotlivých složek díla do jednotného, pevně organizovaného a vnitřně skloubeného celku vytvářejícího smysl díla.*“⁷³ Je dána také rozvíjením syžetu, což je způsob uspořádání tematických složek filmového příběhu. Pro ten je důležitá i zápletka, tedy vzájemné křížení a proplétání dějových linií příběhu, a rozuzlení, kterým příběh končí.⁷⁴

⁶⁹ SOURIAU, Étienne. *Encyklopedie estetiky*. Praha: VICTORIA PUBLISHING, a. s., 1994. ISBN 80-85605-8-X, s. 203

⁷⁰ NOVOTNÝ, David Jan. *Budování příběhu aneb demiurgie versus dramaturgie*. Praha: Karolinum, 2007. ISBN 978-80-246-1306-2, s. 20

⁷¹ Tamtéž s. 21

⁷² Tamtéž, s. 24

⁷³ Tamtéž, s. 29

⁷⁴ Tamtéž, s. 23

7.2 Příběh a jeho části

Už Aristoteles stanovil základní výstavbu příběhu. Tragédie jsou podle něj ději ucelenými, tedy musí mít začátek, prostředek a konec. „*Proto jest potřeba, aby děje dobře sestavené ani nezačínaly odkudkoli, ani nekončily kdekoli, nýbrž aby se řídily uvedenými zásadami.*“⁷⁵ Děj musí být přitom sestaven tak, aby při vypadnutí nebo přidání určité části přestal dávat smysl. „*Neboť co svou přítomností nebo nepřítomností nezpůsobí pražádný patrný rozdíl, není důležitou součástí celku.*“⁷⁶ Pětidílné členění dramatu je tak Aristotelovi připisováno mylně, zasloužili se o ně především klasicisté.

Podle klasicistního členění je začátkem příběhu expozice, která čtenáře nebo diváka uvede do děje a seznámí ho s postavami. Měla by být stručná a výstižná, přesto však zajímavá a poutavá. Expozice filmového příběhu to má přitom jednodušší, když diváka může upoutat jak zvukem a dějem, tak obrazem. Expozice může být i paralelní, tedy sledující více dějových linií, které spolu zdánlivě nesouvisí.⁷⁷

Po expozici následuje kolize, přičemž ve filmu jsou tyto dvě části často rozděleny titulky. „*Kolize je tím prvním zauzlením děje, a to zauzlením, které je základní dramatickou situací nebo její předzvěstí.*“⁷⁸ Diváka přitom musí rozuzlení dané kolize zajímat. Podle Aristotela jsou v každé tragédii dvě části, a sice zauzlení a rozuzlení. Zauzlením nazývá vše od začátku až k pomyslné hranici, od které dojde k obratu buď ke štěstí, nebo naopak.⁷⁹ Podle Aristotelova členění by expozice a kolize odpovídaly „začátku“.

Krizí děj vrcholí. Je to právě děj mezi oním zauzlením a rozuzlením, jedná se o hlavní část dramatického děje. Ten postupně spěje ke konci a na řadu přichází další část příběhu, a sice peripetie. Krize a peripetie by pak podle Aristotelova členění odpovídaly „prostředku“.

„*Peripetie jest, jak jsme řekli, změna událostí v pravý opak, a to, jak tvrdíme, podle pravdě podobnosti nebo nutnosti.*“⁸⁰ Měla by vyvolat dojem, že ještě existuje způsob, jak tragédii zabránit. V souvislosti s peripetií hovoří Aristoteles i o anagnorisi. „*Anagnorise pak*

⁷⁵ ARISTOTELES. *Poetika*. Praha: GRYPF, 1993. ISBN 80-85829-01-0, s. 17

⁷⁶ Tamtéž, s. 18

⁷⁷ NOVOTNÝ, David Jan. *Budování příběhu aneb demiurgie versus dramaturgie*. Praha: Karolinum, 2007. ISBN 978-80-246-1306-2, s. 35, 36

⁷⁸ Tamtéž, s. 37

⁷⁹ ARISTOTELES. *Poetika*. Praha: GRYPF, 1993. ISBN 80-85829-01-0, s. 28

⁸⁰ Tamtéž, s. 20

jest, jak i jméno samo praví, změna v nevědomosti v poznání, buď v přátelství nebo nepřátelství, a to u těch, kteří jsou určeni ke štěstí nebo k neštěstí.“⁸¹

Rozuzlením děje a závěrečnou částí je katastrofa, která musí mít spád. K jeho dosažení by měl pomoci dialog, který by neměl být příliš dlouhý, měl by však být výstižný. Katastrofa pak musí vycházet z logiky celého příběhu a měla by být jeho přirozeným vyústěním.⁸² Poslední část klasicistního dělení by měla odpovídat i Aristotelově části „konec“.

Pro děj příběhu jsou přitom důležité i postavy, včetně jejich charakteru. *„Musí být natolik zajímavá, aby čtenáře a diváka zaujala, aby v něm vzbuzovala zvědavost, soucit nebo vztek, aby jej zajímal její osud. Neboť postava je nositelkou nějaké ideje nebo poselství, které by měla předat čtenářům nebo divákům.*“⁸³ Podle knihy T. C. Fostera *Jak číst film* je důležité ve filmu sledovat obličej postavy, podle kterého poznáme, jaký na ni máme mít názor.

7.3 Adaptace

Když se z literární předlohy stává film, měl by autor nejprve zpracovat synopsi, tedy stručný obsah díla a přehled základních a důležitých dějových linií. Následně může, ale nemusí, zpracovat scénosled neboli bodový scénář. Ve scénosledu by si autor měl vyjasnit, jaký bude rytmus celého vyprávění a postupně tak vybudovat základní kostru celého příběhu. Po následném vypracování finálního scénáře přichází na řadu adaptace.

O adaptaci se hovoří především u filmových děl vznikajících na základě literární předlohy, i filmy natočené podle skutečných událostí ale mají svou adaptaci. *„Adaptace je činnost, při níž je nějaké dílo podrobena úpravě nebo zcela předěláno z hlediska dosažení jiného uměleckého vyznění.*“⁸⁴ T. C. Foster v knize *Jak číst film* uvádí jako příklad zdárné adaptace amerického režiséra Johna Hustona. *„(...) Huston chápal a respektoval zdrojový materiál jako málokdo. Výsledkem této úcty k předloze někdy byla zcela věrná adaptace knihy jako v případě takřka doslovného přepisu Maltézského sokola do scénáře.*“⁸⁵

⁸¹ ARISTOTELES. *Poetika*. Praha: GRYPF, 1993. ISBN 80-85829-01-0, s. 20

⁸² NOVOTNÝ, David Jan. *Budování příběhu aneb demiurgie versus dramaturgie*. Praha: Karolinum, 2007. ISBN 978-80-246-1306-2, s. 35, 42

⁸³ Tamtéž, s. 66

⁸⁴ SOURIAU, Étienne. *Encyklopedie estetiky*. Praha: VICTORIA PUBLISHING, a. s., 1994. ISBN 80-85605-8-X, s. 20

⁸⁵ FOSTER, C. Thomas. *Jak číst film*. Brno: Host, 2017. ISBN 978-80-7577-183-4, s. 231

Podle zmíněného autora navíc nyní nastal zlatý věk filmových adaptací, což dokládá i tvrzením, že v roce 2016 bylo na Oscara v kategorii Nejlepší film nominováno osm filmů, z nichž sedm mělo předobraz v knize. Jmenuje pak některé z filmů vzniklých od roku 2000, které byly a jsou úspěšné, a také vznikly na základě knižní předlohy. Jmenovitě například ságy *Pán prstenů* a *Hunger Games* nebo snímky *Zmizelá*, *Americký sniper* či *Lincoln*.⁸⁶

Adaptací tedy rozumíme proces, při kterém film vzniká na základě skutečné události nebo literární předlohy. „*Umění adaptace zahrnuje mnoho obtížných rozhodnutí.*“⁸⁷ Ve většině případů je důležitým rozhodnutím například vypuštění určitého materiálu, málokdy je tomu naopak. Mnohasetstránkové knihy totiž nelze bez úprav dostat do dvouhodinového snímku. „*(...) na pěti stech stranách jsou odbočky vítaným zpestřením, pospojují-li se na konci do logického celku (...), ale na ploše dvou hodin by jen odváděly naši pozornost.*“⁸⁸

Divák by tak podle Fostera měl očekávat, že díla nebudou totožná a předem by si sám neměl rozmyslet, co by filmová adaptace měla a neměla obsahovat. Na druhou stranu ale Foster říká, že by měl divák posuzovat každou změnu, nicméně v kontextu celého filmu.⁸⁹

8 Dokumentární film

Dokumentární film je: „*Filmová montáž reálných a nikoliv vizuálních obrazů a zvukových faktů. Různé aspekty geografické, etnografické, sociální a jiné reality jsou nafilmovány, pak sestříhány a v nové, upravené podobě prezentovány s příslušným vysvětlujícím komentářem.*“⁹⁰ Stejně jako mluví Foster o zlatém věku adaptace, mluví Nichols v knize *Úvod do dokumentárního filmu* o zlatém věku dokumentárních filmů, který se zrodil v 80. letech minulého století. Zmiňuje, že zvyšující se popularitu zaznamenala od poloviny 80. let i Americká filmová akademie, a i přes svůj spíše konzervativní přístup ocenila některé z novějších filmů.⁹¹

Podle Gauthierovy knihy *Dokumentární film, jiná kinematografie* nepíše takový snímek scenárista, nýbrž někdo, komu jde o pravdu. Klíčové je podle něj natáčení, které

⁸⁶ FOSTER, C. Thomas. *Jak číst film*. Brno: Host, 2017. ISBN 978-80-7577-183-4, s. 232, 244

⁸⁷ Tamtéž, s. 234

⁸⁸ Tamtéž, s. 236

⁸⁹ Tamtéž, s. 246, 247

⁹⁰ SOURIAU, Étienne. *Encyklopedie estetiky*. Praha: VICTORIA PUBLISHING, a. s., 1994. ISBN 80-85605-8-X, s. 196

⁹¹ NICHOLS, Bill. *Úvod do dokumentárního filmu*. Praha: Akademie múzických umění v Praze, 2010. ISBN 978-80-7331-181-0, s. 21, 22

zatím neurčí kvalitu filmu, ale určí jeho autentičnost.⁹² „Dokumentární film ovšem musí přesvědčit diváky, pochopitelně jednak svou formou – proto patří do filmového umění –, jednak silou svého vztahu ke skutečnosti.“⁹³

8.1 Stručná historie dokumentárního filmu

V knize *Dějiny filmu: přehled světové kinematografie* autoři vysvětlují, že dokumentární filmy před rokem 1920 měly podobu spíše filmových týdeníků nebo cestopisných filmů. Právě po roce 1920 si začaly vydobývat své postavení, častěji byly totiž ztotožňovány s uměleckou kinematografií. Jednou ze tří hlavních tendencí byly exotické dokumenty, mezi nimiž v roce 1922 exceloval film *Nanuk, člověk primitivní* režiséra Roberta Flahertyho.⁹⁴

Velkým vývojem prošel dokumentární film po druhé světové válce, kdy dokumentaristé znovuobjevili osobní film a trendem se stal i zájem o zachycení nepředvídatelných událostí.⁹⁵ „Před rokem 1950 se značná část dokumentárních filmů snažila mít nahodilost pod kontrolou. Filmař sice mohl zaznamenat náhodný děj, ale ten byl v rámci širší struktury díla prostřednictvím střihu a komentáře zcela absorbován.“⁹⁶

Od konce 50. let minulého století se začal rozvíjet směr označovaný jako direct cinema. „Toto pojmenování vychází z toho, že zmiňované nové techniky umožňovaly zaznamenávat vše s dosud bezprecedentní bezprostředností a že filmař nepotřeboval využívat další nepřímou dokumentaci – inscenování, narativní komentář – jako jeho předchůdci.“⁹⁷ Filmaři tak místo scén s komentáři nechávali mluvit protagonisty a děj se mohl přirozeně rozvíjet.

V 60. a 70. letech 20. století se mnoho dokumentaristů politicky angažovalo, což jejich tvorbu ovlivnilo. Společenská a politická angažovanost se pak stala hlavním rysem dokumentárních filmů. Revoluce a zhroutilí Sovětského svazu na konci 20. století znamenaly vážné důvody pro využívání právě dokumentárních zdrojů. V dokumentárním

⁹² GAUTHIER, Guy. *Dokumentární film, jiná kinematografie*. Praha: Akademie múzických umění v Praze, 2004. ISBN 80-7331-023-6, s. 148, 166

⁹³ Tamtéž, s. 179

⁹⁴ THOMPSONOVÁ, Kristin, David Bordwell. *Dějiny filmu: Přehled světové kinematografie*. Praha: Akademie múzických umění v Praze, 2007. ISBN 978-80-7331-091-2, s. 192

⁹⁵ Tamtéž, s. 493

⁹⁶ Tamtéž.

⁹⁷ Tamtéž, s. 499

hnutí se prosadilo direct cinema, přičemž nejvíce proniklo do nově vznikajícího žánru rockových dokumentů.⁹⁸

„Filmaři v rozpadajícím se sovětském bloku začali využívat dokument jako nástroj výpovědi o desetiletích utlačování a lži.“⁹⁹ Od počátků televize pak byly dokumenty vysílány většinou tímto médiem, a tak dokumenty s ambicí dostat se do kin musely být něčím zajímavé. Naopak dokumenty se sexuální tematikou nebo obsahující násilí do televizí nemohly, a promítaly se tak ve Spojených státech amerických na filmových festivalech. V 90. letech se začal v žánru komerčního dokumentu rozvíjet dokumentární portrét. Komerčně úspěšné byly i některé filmy s tematikou holocaustu nebo života amerických černochů.¹⁰⁰

9 Vymezení žánru recenze

Kritika jako činnost má svůj původ už v antice. „Kritika (z řečtiny) je intelektuální aktivita, schopnost o něčem usuzovat a následně formulovat soudy a zejména zdůvodněná a motivovaná hodnocení.“¹⁰¹ Slovo recenze pochází z latinského původu *recenseo*, což znamená přehlížet, posuzovat či uvažovat. Recenze je s kritikou často zaměňována, přičemž se liší především rozsahem. Autor *Encyklopedie estetiky* navíc upozorňuje, že v češtině je kritika brána právě jako specifická oblast literatury, zatímco ve francouzštině je brána v širším pojetí a zahrnuje například i vědeckou kritiku.

Pokusy o řešení problémů literární kritiky sahají až k Vitruvioví, římskému architektovi a inženýrovi. „Jedno řešení spočívá v tom, že umělec má být posuzován podle svých vlastních záměrů.“¹⁰² Kritika se podle *Encyklopedie estetiky* nevyhne ani „(...) tomu, že musí hledat (a také chce hledat) oporu v určitém druhu a řádu faktů, který by se stal předmětem jejího konkrétního zkoumání (jak je dílo uděláno, jak se >>drží pohromadě<<, jaké jsou příčiny účinku atd.); má tedy explikativní funkci.“¹⁰³

Recenze jako publicistický text má dílo představit, posoudit a doporučit, či nedoporučit. Nemusí se však jednat pouze o nově vzniklé dílo, ať už knižní, filmové nebo

⁹⁸ THOMPSONOVÁ, Kristin, David Bordwell. *Dějiny filmu: Přehled světové kinematografie*. Praha: Akademie múzických umění v Praze, 2007. ISBN 978-80-7331-091-2, s. 601, 602

⁹⁹ Tamtéž, s. 609

¹⁰⁰ Tamtéž, s. 610, 611

¹⁰¹ SOURIAU, Étienne. *Encyklopedie estetiky*. Praha: VICTORIA PUBLISHING, a. s., 1994. ISBN 80-85605-8-X, s. 493

¹⁰² Tamtéž.

¹⁰³ Tamtéž.

například hudební. „Recenzní činnost je náročná, je zpravidla prvotním soudem každého díla, který se pak stává materiálem pro další studie.“¹⁰⁴

Texty se však v dnešní době často stávají prostředkem strategií nakladatelů denního tisku. Podle *Slovníku žurnalistiky* totiž dnešní doba přinesla i množství anotací. „(...) v mediálním významu je [anotace] vždy součástí celého marketingového i reklamního procesu a je zaměřena na širokou i úzkou čtenářskou skupinu; (...)“¹⁰⁵

Slovník žurnalistiky pak kvalitní recenzi definuje následovně: „Kvalitní recenze by se měla vyslovit k zásadnímu smyslu díla. Může obsahovat úryvky z díla, které sledují další kritický záměr, např. způsob narace autora, čtenářskou recepci nebo estetický dosah kritizovaného díla.“¹⁰⁶

9.1 Historie české filmové kritiky

Rozvoj filmové kritiky je logicky spjat s rozvojem samotného filmového průmyslu u nás. „První kritické postřehy o dobovém repertoáru kin (...) nalézáme již ve studii Václava Tilleho *Kinéma* (1908), která v mezinárodním kontextu objevně a jasně formulovala specifické tvůrčí principy a společenské možnosti nového prostředku – kinematografie.“¹⁰⁷

Tisk se filmu začal věnovat až po první světové válce, od roku 1919 o něm psal Emil Vachek v *Právu lidu* nebo v *Rudém právu* v letech 1921-1923 Jaroslav Seifert, Jiří Weil, Ivan Suk či Jaroslav Čecháček. V květnu roku 1927 pak jako volné sdružení Devětsilu vznikl Klub za nový film, jehož členy se kromě avantgardních umělců stali i kritici Artuš Černík, Lubomír Linhart, Jan Kučera, Ctibor Haluza, Karel Smrž a A. J. Urban. Skupina měla k českým filmům převážně negativní postoj, což ale přispívalo k tomu, že film začal být vnímán spíše jako umění než řemeslo a obchod.¹⁰⁸

V době, kdy byl dočasně zakázaný stranický tisk, se rubrika *Rudého práva* přesunula do časopisu *Tvorba*, který redigoval Julius Fučík. Na konci 20. let minulého století se přidal i deník *Národní osvobození*, do kterého psali například Jiří Lehovec, Alexander

¹⁰⁴ HALADA, Jan, Barbora Osvaldová (eds.). *Slovník žurnalistiky*. Praha: Karolinum, 2017. ISBN 978-80-246-3752-5, s. 198

¹⁰⁵ OSVALDOVÁ, Barbora, Jan Halada a kol. *Encyklopedie praktické žurnalistiky*. Praha: Libri, 1999. ISBN 80-85983-76-1, s. 21

¹⁰⁶ HALADA, Jan, Barbora Osvaldová (eds.). *Slovník žurnalistiky*. Praha: Karolinum, 2017. ISBN 978-80-246-3752-5, s. 198

¹⁰⁷ SVOBODA, Jan. In: *Teorie umělecké kritiky*. Praha: Státní pedagogické nakladatelství, 1986, s. 197

¹⁰⁸ Tamtéž, s. 197, 198

Hackenschmied nebo L. E. Berka, Karel Smrž naopak spolupracoval s *Lidovými novinami*. Tato nová skupina kritiků měla jako hlavní zásadu analýzu ideovosti.¹⁰⁹

„V únoru roku 1930 se ustavil zájmový Klub filmových referentů a publicistů, zkráceně Filmklub, který jako ‚jádro a středisko veškerého úsilí o umělecký film u nás‘ ideově a zčásti i personálně navazoval na jednoroční aktivitu Klubu za nový film. (...) Jeho publikační platformou se stala především revue *Studio*, kterou v letech 1929 až 1932 vydával Otakar Štorch-Marien v nakladatelství *Aventinum* na obsahové a grafické úrovni, jež představovala tehdejší mezinárodní špičku.“¹¹⁰ Filmová kritika se přitom v meziválečném období dostala na úroveň kritiky literární nebo divadelní.

Zástupci levicové kritiky, jmenovitě například Lubomír Linhart nebo Franta Kocourek, byli v říjnu 1936 u zrodu Československé filmové společnosti. Společnost měla „(...) usilovat konkrétní kulturní práci o zvýšení odpovědnosti domácí filmové produkce ke skutečným zájmům státu a národa, a tím činit český film činnou složkou nejen hospodářského, ale i kulturně politického života.“¹¹¹ V době nacistické okupace zde také vznikla myšlenka poválečného znárodnění české kinematografie, což vedlo k vyšším nárokům na kritické poznávání. Filmová kritika pak sehrála důležitou roli během předúnorových zápasů o charakter českého filmu, když bránila principy a smysl znárodnění. Po únoru 1948 se Klub filmových novinářů přihlásil k principům socialistického realismu. Ke zvyšování úrovně kritiky pak pomohli i někteří absolventi oboru filmové vědy na FAMU.¹¹²

Televizní kritika se začala rozvíjet na přelomu 50. a 60. let 20. století. „Její vyhraňování přirozeně jde ruku v ruce s procesem umělecké emancipace a sebeuvědomování samotné televizní tvorby, hledající a nalézající – v trvalém sousedství publicistiky – specifickou, nezastupitelnou ‚televiznost‘, odlišnou (...) od filmu i od divadla.“¹¹³ Jan Svoboda v knize *Teorie umělecké kritiky* mluví o tom, že například A. J. Liehm v *Literárních novinách* využíval komentování umělecké problematiky k prosazování antisocialistických koncepcí.¹¹⁴

¹⁰⁹ SVOBODA, Jan. In: *Teorie umělecké kritiky*. Praha: Státní pedagogické nakladatelství, 1986, s. 200

¹¹⁰ Tamtéž, s. 201

¹¹¹ Tamtéž, s. 204

¹¹² Tamtéž, s. 207, 208

¹¹³ Tamtéž, s. 209

¹¹⁴ Tamtéž.

V 70. letech 20. století pak nastupuje nová generace kritiků, kteří získávají zkušenosti, a podle Jana Svobody tak proto převažovalo „(...) recenzování uváděných premiér nad hlubší, soustavnější analýzou podstatných problémů.“¹¹⁵

Po roce 1989 byly z trezoru vyňaty zakázané filmy, z nichž některé získaly ocenění. Hlavní cenu na Berlínském filmovém festivalu získal například film Jiřího Menzela *Skřivánci na niti* z roku 1969. Po rozpadu Československa navíc český průmysl rostl a na koprodukcce těžící z českých financí muselo spoléhat i Slovensko.¹¹⁶ S tím souvisel i další rozvoj filmové a televizní kritiky.

V současné době jsou recenze zastoupeny například v časopisech *Cinema*, *Cinepur*, *Týden* nebo na webech *Moviezone.cz*, *FDb.cz*, *FFFilm.cz* a dalších. Mezi známé autory pak patří Mirka Spáčilová píšící pro server *iDNES.cz*, Kamil Fila z *Aktuálně.cz*, Kristina Roháčková ze serveru *iRozhlas.cz*, Marcel Kabát z *Lidových novin* nebo šéfredaktorka filmového časopisu *Cinepur* Jindřiška Bláhová. „Umělecká kritická publicistika nachází své uplatnění i v rozhlasových a televizních pořadech (*Mozaika na stanici ČR Vltava a diskusní pořady na ČT art.*)“¹¹⁷ Pro *ČRo Vltava* pracují například Pavel Sladký a Šárka Gmitterková.

10 (Dokumentární) film *Já, Tonya*

Téměř dvouhodinový film *Já, Tonya*¹¹⁸, v originále *I, Tonya*, měl ve Spojených státech amerických premiéru na začátku prosince 2017. V České republice pak 1. března 2018.¹¹⁹

Ačkoliv se snímek místy tváří jako dokument, nejedná se o dokument v pravém slova smyslu. Vzhledem k povaze filmu se totiž jedná o hraný film s pseudodokumentárními výpověďmi aktérů hrané části, proto by se snímek spíše než jako dokument měl označovat jako film životopisný.

Režisérem snímku je Australan Craig Gillespie, autor filmů *Pan tělocvikář* (2007) nebo životopisného dramatu o sportovním agentovi Bernsteinovi *Milionový nadhazovač* (2014). Scénář k filmu napsal Američan Steven Rogers, který svůj první scénář napsal už na

¹¹⁵ SVOBODA, Jan. In: *Teorie umělecké kritiky*. Praha: Státní pedagogické nakladatelství, 1986, s. 210

¹¹⁶ THOMPSONOVÁ, Kristin, David Bordwell. *Dějiny filmu: Přehled světové kinematografie*. Praha: Akademie múzických umění v Praze, 2007. ISBN 978-80-7331-091-2, s. 650

¹¹⁷ HALADA, Jan, Barbora Osvaldová (eds.). *Slovník žurnalistiky*. Praha: Karolinum, 2017. ISBN 978-80-246-3752-5, s. 198, 199

¹¹⁸ Příloha č. 3

¹¹⁹ Česko-Slovenská filmová databáze [online]. POMO Media Group s.r.o. © 2001–2016 [cit. 2019-04-04]. Dostupné z: <https://www.csfd.cz/film/541651-ja-tonya/prehled/>

konci 90. let minulého století, a sice k filmu *Přístav naděje* (1998). Americký scenárista pracoval i na předloze známého romantického snímku *P.S. Miluji tě* (2007). Za scénář k filmu *Já, Tonya* byl nominován v soutěži Filmové ceny Britské akademie (BAFTA) v kategorii „Nejlepší původní scénář“. Hudební doprovod ke snímku *Já, Tonya* vytvořil Peter Nashel, za kameru odpovídal Nicolas Karakatsanis.

Hlavní roli Tonyi Hardingové¹²⁰ hrála Australanka Margot Robbieová¹²¹, která film podle dostupných recenzí i koprodukovala a která za svůj výkon získala dvě filmové ceny, nominovaná však byla i na cenu Oscar nebo v anketě Zlatý glóbus. V obou případech však cenu získala Allison Janneyová, a sice za vedlejší roli matky Hardingové. Mladou Hardingovou pak hrála Mckenna Graceová, která společně s Chrisem Evansem hrála hlavní roli ve filmu *Velký dar* (2017).

V roli Nancy Kerriganové¹²² se objevila Caitlin Carverová¹²³, která si vedlejší roli zahrála i ve filmu podle knižní předlohy Johna Greena *Papírová města* (2015). Sebastian Stan hrál Jeffa Gilloolyho.

11 Filmové pojetí v porovnání se skutečným průběhem události

Dokumentární snímek *Já, Tonya* začíná vyprávěním matky Hardingové LaVony Goldenové. V záběrech s výpověďmi jednotlivých aktérů pak vystupují Hardingová, Kerriganová, Gillooly, Eckardt, ale i trenérka Rawlinsonová nebo reportér již nefungující americké bulvární televizní show *Hard Copy*, Martin Maddox.

Ze současnosti se děj přesouvá o čtyřicet let zpět, a sice do Detroitu, kde Hardingová poprvé stála na bruslích. Hned v úvodu filmu jsou tak divákovi předloženy scény, které nastiňují vztah matky a dcery. V té době ještě LaVona Hardingová svou dceru nechtěla pustit z ledu a ta se přímo na ploše pomočila. Toto tvrzení však není potvrzené, jisté je jen to, že malou Hardingovou její matka na toaletu pustit nechtěla. V další scéně ji pak mlátí hřebenem, což by měla být pravda. Matka Hardingové přiznala, že to udělala jednou, a to na soutěži, když se dceři snažila učesat vlasy.

Důležitým milníkem v životě Hardingové byl odchod otce od rodiny. Odloučení rodičů je však ve filmu znázorněno poněkud zkresleně, protože reálně se Al a LaVona

¹²⁰ Příloha č. 4

¹²¹ Příloha č. 5

¹²² Příloha č. 6

¹²³ Příloha č. 7

Hardingovi rozvedli v roce 1986, tedy když bylo jejich dceři 16 let. Ta navíc rok bydlela se svým otcem a až poté se vrátila domů k matce, kde až do osmnácti let bydlela s ní a jejím manželem Jamesem Goldenem. Hezký vztah s otcem je naopak ztvárněn pravdivě. Jak již bylo zmíněno v biografii krasobruslařky, když byla se svým otcem Alem Hardingem, bylo její dětství šťastné. Pravdivá ale není scéna, ve které otec Hardingové stahuje kůže z králíků, aby i Hardingová mohla mít kožich jako ostatní krasobruslařky. Podle webu *The Huffington Post* se to nestalo.

Pravdivá je informace, že matka Hardingovou donutila jít na školní focení v krasobruslařských šatech. „*Musela jsem nosit moje krasobruslařské kostýmy, abychom to mohli použít jako školní fotku, a také soutěžní fotku.*“¹²⁴

Částečně pravdivý je příběh s nevlastním bratrem Hardingové, Chrisem Davisonem. Podle magazínu *Sports Illustrated* ho Hardingová obvinila ze sexuálního obtěžování, kterému se musela bránit tak, „*(...) že ho popálila horkou kulmou a později ho uhodila hokejkou.*“¹²⁵ Ve filmu se Davisonovi, jenž byl zabit v roce 1989, brání stolní lampičkou. Naopak to, že na první schůzku s Gilloolyem doprovázela Hardingovou matka, není potvrzeno. Podle webu *The Huffington Post* je to jedna z věcí, na kterých se Gillooly a Hardingová ve svých výpovědích neshodují.

Na soutěži Skate America v roce 1986 Tonya Hardingová skončila druhá. Zatímco kostým je podobný tomu, který opravdu měla, hudba je ve filmovém pojetí jiná. Na píseň *Sleeping bag* od kapely ZZ Top bruslila až v roce 1992 a i tehdy tvořila melodie jen část programu. Snímek dále zobrazuje hádku Hardingové s matkou, která proběhla po zmíněné soutěži. Když chtěla Hardingová odejít uprostřed konverzace, LaVona Goldenová po ní měla hodit steakový nůž. Ačkoliv Goldenová skutečnost popírá, Hardingová pro web *ABCNews* řekla: „*Byla jsem od ní asi deset stop. Byl to steakový nůž.*“¹²⁶

Na další ztvárněné soutěži Hardingová po vyslechnutí hodnocení opětovně vjede na ledovou plochu a konverzuje s rozhodčími na téma, proč se jí nedostává férového hodnocení.

¹²⁴ RAKOWSKI, Cat, Lauren Effron. Tonya Harding's mother says steak knife incident never happened, denies former Olympic skater's abuse allegations. *abcnews.com* [online]. 11. ledna 2018 [cit. 2019-03-24]. Dostupné z: <https://abcnews.go.com/US/tonya-hardings-mother-steak-knife-incident-happened-denies/story?id=52261073>

¹²⁵ SWIFT, E.M. Look Who's In the Hot Seat. *si.com* [online]. 31. ledna 1994 [cit. 2019-03-24]. Dostupné z: <https://www.si.com/vault/1994/01/31/130352/look-whos-in-the-hot-seat-the-arrest-of-her-ex-husband-and-questions-about-a-10000-check-and-phone-calls-have-put-tonya-harding-on-the-spot>

¹²⁶ RAKOWSKI, Cat, Lauren Effron. Tonya Harding's mother says steak knife incident never happened, denies former Olympic skater's abuse allegations. *abcnews.com* [online]. 11. ledna 2018 [cit. 2019-03-24]. Dostupné z: <https://abcnews.go.com/US/tonya-hardings-mother-steak-knife-incident-happened-denies/story?id=52261073>

Když jí rozhodčí řekne, že je to i o prezentaci, nejen o bruslení, Hardingová se na porotu sprostě osočí. Tato scéna však také není pravdivá. Hardingová rozhodčí sprostě počastovala, ne však přímo před nimi. „*Nejela jsem za rozhodčími na led a nemluvila s nimi takto přede všemi. Když jsem s nimi mluvila, byli v zadní místnosti, kde mi říkali, že potřebuji lepší šaty.* (...)“¹²⁷ Pravdivý je fakt, že jí rozhodčí řekl, že pokud ještě jednou pojede na mistrovství Spojených států amerických v takovém kostýmu, už na žádné jiné nepojede. I tato konverzace je ve filmu zobrazena, byť s lehce upraveným kontextem a časovým zasazením.

Následuje scéna, ve které Hardingová hodí po trenérce Rawlinsonové brusli a ukončí s ní spolupráci. Film i v tomto případě neříká pravdu, protože to byla Rawlinsonová, kdo se rozloučil jako první. Přejít k Dody Teachmanové navíc nebyl tak dramatický, neboť s trénováním Hardingové pomáhala už předtím.

Na národním šampionátu v Minneapolis v roce 1991 Hardingová jako první Američanka skončila na soutěži trojitého axela. Tato skutečnost je ve filmu ztvárněna pravdivě a autenticky. Úvodní část programu, ve které Hardingová náročný prvek předvede, je prakticky totožná s realitou, a to včetně radostného gesta, které krasobruslařka po zvládnutí skoku udělala. Velmi podobná realitě jsou i slova komentátorů.

Ve filmu je dále vyobrazen osobní příběh Hardingové a Gilloolyho, který nastiňuje jejich problémy, rozchod i obnovování vztahu. Neopomíjí ani hádku, ve které došlo k výstřelu ze zbraně, k čemuž opravdu došlo. Policie skutečnost ale vyšetřovala, nicméně došla k závěru, že výstřel ze zbraně vyšel náhodou.

Další nepřesnost se týká další změny trenérského vedení Hardingové. Ve filmu za ní Rawlinsonová přijde sama, zatímco ve skutečnosti to, podle webu *The Huffington Post*, byla sama Hardingová, kdo se k bývalé trenérce vrátil.

Ze soutěže v roce 1993 se Hardingová musela odhlásit kvůli výhrůžce smrtí, která ve filmu není opomenuta. Někdo skutečně telefonicky vyhrožoval, policie ale nikdy nezjistila, kdo to byl. Film tak klame, když se v něm bodyguard Eckardt přiznává, že výhrůžku poslal on sám.

Snímek pokračuje detailním plánováním útoku a samotným činem. Celý incident je zobrazen v podstatě autenticky, i když stručněji. Pravdivý je záběr, kdy útočník Stant

¹²⁷ BRODESSER-AKNER, Taffy. Tonya Harding Would Like Her Apology Now. *nytimes.com* [online]. 10. ledna 2018 [cit. 2019-03-24]. Dostupné z: https://www.nytimes.com/2018/01/10/movies/tonya-harding-i-tonya-nancy-kerrigan-scandal.html?_r=0

proskočí skleněnými dveřmi, aby utekl. Stejně tak je na základě skutečného záznamu ztvárněna bezprostřední reakce Kerriganové a personálu zimního stadionu.

Pravdě odpovídá i skutečnost, že Hardingová volala na zimní stadion, kde Kerriganová trénovala, aby zjistila časy jejích tréninků. Ve filmu je navíc zobrazen i papír¹²⁸, který policie našla v popelnici a jsou na něm poznámky psané rukou Hardingové.

I následující dvě skutečnosti jsou ve filmu zobrazeny pravdivě, a sice to, že o sobě Eckardt tvrdil, že je bodyguard a mezinárodní expert v boji proti terorismu. Druhá věc odpovídající realitě je tvrzení Hardingové, že „jí to natře“¹²⁹.

Poté, co se Eckardt přiznal, je ve filmu donucen sejít se s Gilloolyem a být přítom odposlouchávaný. Ve skutečnosti to ale tak podle webu *Cosmopolitan* nebylo. To Saunders chtěl údajně nahrát přiznání Eckardta, který ho ale vyhodil.

Další pravdivou pasáží je prohlášení, ve kterém Hardingová přiznává, že je zodpovědná za to, že se o účasti svých blízkých na útoku dozvěděla krátce po něm, nicméně nikomu nic neřekla. Ve filmu zazní přesná citace části jejího prohlášení.

Olympijské hry v Lillehammeru jsou pak zobrazeny autenticky. Hardingová opravdu měla problémy s tkaničkou, a proto svou jízdu mohla opakovat. Pravdivá je pravděpodobně i informace, že se Kerriganová při předávání medailí tvářila naštvane a otráveně.

V závěru filmu je Hardingová u soudu, kde si vyslechne svůj rozsudek. Ten je logicky shodný s realitou. Poté se děj přesouvá do ringu, což také odpovídá skutečnosti.

12 Další filmová zpracování útoku na Kerriganovou

Dokumentární snímek *Já, Tonya* není jediným filmem, který o dvojici krasobruslařek a konfliktu mezi nimi existuje. Ještě v roce 1994 vznikl více než devadesátiminutový dokument *Tonya & Nancy – The Inside Story*. Způsobem zpracování je hodně podobný dokumentu z roku 2017, který z něj tedy možná vycházel. Snímek režiséra Larryho Shawa přibližuje okolnosti incidentu, zmiňuje však navíc například Eckardtovu nahrávku, kterou udělal pro svou jistotu. Film navíc přináší dvě verze příběhu, z nichž jedna je Hardingové a druhá Gilloolyho.

¹²⁸ Příloha č. 8

¹²⁹ Hardingová v angličtině doslovně řekla: „I’m gonna whip her butt.“ Pro účely práce je citace upravena do neuvulgární formy.

Dalším existujícím dokumentem je *Nancy & Tonya* z roku 2014. Snímek, který je podle Internet Movie Database (IMDb) televizní show, na rozdíl od ostatních dokumentů obsahuje výpovědi skutečných osob, nikoliv jejich hereckých zástupců. Snímek odhaluje například ve snímku *Já, Tonya* nezmíněnou skutečnost, že Dody Teachmanová byla těhotná, což byl důvod, proč se Hardingová vrátila ke své původní trenérce Rawlinsonové.

V dokumentární sérii „30 for 30“ televize ESPN vyšel v roce 2013 díl s názvem *The Price of Gold*, aby připomněl uplynutí téměř dvaceti let od incidentu. Film režírovala Američanka Nanette Burstein. Filmová producentka ESPN Libby Geistová řekla: „*Tento film vypráví příběh o tom, jak sága Tonya/Nancy upoutala pozornost celého světa a vytvořila jeden z nejbizarnějších skandálů ve sportovní historii.*“¹³⁰

Americký televizní kanál Game Show Network v jedné z epizod dokumentární série *Anything to Win* vysílal v roce 2006 díl o Tonye Hardingové. I v tomto dokumentu vystupuje ona sama.

Za zmínku stojí i dokument, který se ale od ostatních liší datem vzniku. První dokument o Tonye Hardingové totiž nepojednává o útoku na Kerriganovou. Vznikl ještě v roce 1986, kdy téměř hodinový snímek zpracovávala studentka Yaleovy univerzity Sandra Luckowová. Bývalá krasobruslařka tak dala nahlédnout do života mladé Hardingové ještě předtím, než se její život kvůli incidentu zcela změnil.

13 Mediální ohlasy filmu v zahraničí

V této kapitole se budu zabývat mediálními ohlasy filmu v zahraničí, tedy recenzemi, které po premiéře vyšly. Vybrala jsem recenze tří amerických a tří britských deníků a časopisů, které byly dostupné online. Z britských *The Guardian*, *The Spectator* a *The Telegraph*, z amerických *Sports Illustrated*, *The New York Times* a *The New Yorker*. Britské recenze přitom vyšly později z důvodu pozdější premiéry filmu. Zatímco ve Spojených státech amerických proběhla v prosinci 2017, ve Velké Británii až v únoru 2018.

¹³⁰ WILLMORE, Alison. ESPN '30 for 30' Doc 'The Price of Gold,' Directed by Nanette Burstein, Will Look Back at the Tonya Harding and Nancy Kerrigan Controversy. *indiewire.com* [online]. 10. prosince 2013 [cit. 2019-03-24]. Dostupné z: <https://www.indiewire.com/2013/12/espn-30-for-30-doc-the-price-of-gold-directed-by-nanette-burstein-will-look-back-at-the-tonya-harding-and-nancy-kerrigan-controversy-241430/>

13.1 Spojené státy americké

Na začátku recenze v časopisu *Sports Illustrated* autor s nadsázkou komentuje, že do filmu *Já, Tonya* měli hvězdu, kterou myslí hlavní herečku Margot Robbieovou, ale neměli spolupracujícího papouška. Odkazuje tak na fakt, že představitelka matky Hardingové měla v prostrizích zabírajících její osobu na rameni papouška. Autor pak dodává zajímavost, že kvůli papouškovi měla LaVona Goldenová místo cigaret kyslíkovou bombu.

Recenze dále informuje, že film ukazuje na to, jak byla Hardingová týraná, a to nejen po útoku. Autor zmiňuje i herecký výkon představitele Gilloolyho. „*Scénář Rogerse je založen především na rozhovorech, které provedl s Hardingovou a Gilloolyem – kteří příběh vypráví divoce rozporuplně – je těžké dívat se na Sebastiana Stana, hrajícího Gilloolyho, jak praští hlavou Robbieové do zrcadla a věřit, jak postava Stana tvrdí, že jí nikdy neuhodil.*“¹³¹

Následuje pokračování dějové linie s citacemi některých částí filmu. Autor recenze neopomíjí herecký výkon Robbieové, díky které je Hardingová zobrazena z trochu jiné perspektivy. „*Ukazuje se ale jako někdo, kým jí naše kultura nikdy nedovolila být: plnohodnotným člověkem, který si zaslouží empatii.*“¹³² Na závěr autor vyzdvihuje podstatnou věc, a sice, že film direktivně nepředkládá, zda Hardingová vinna byla, nebo nebyla. Dodává, že i Hardingová se dočkala šťastného konce, díky své práci a rodině.

Film *Já, Tonya* je někdy škatulkován jako komedie, ačkoliv má dle mého názoru do komedie daleko. To zmiňuje hned na začátku své recenze autorka *The New York Times*. Následně krátce shrnuje příběh filmu a reflektuje prostředí, ve kterém představitelé Hardingové i Gilloolyho vstupovali do děje.

Dále se autorka věnuje Hardingové – jejímu dětství, rodičům, tomu, jaká byla a jak ji viděla média. Zmiňuje i slova Hardingové. „*Není nic takového, jako pravda, ‘prohlásila Tonya. ‘Každý má svou vlastní pravdu.*“¹³³ Podle autorky tento přístup vzali autoři filmu jako základní narativní přístup a ve snímku střídají perspektivu Hardingové i Gilloolyho.

Ani recenze amerického deníku neopomíjí výkon Robbieové. Dargisová vyzdvihuje, že Australanka většinu krasobruslařských scén dělala sama, i když nejtěžší prvky předváděli

¹³¹ REITER, Ben. On Skates and Scandal. *si.com* [online]. 18. prosince 2017 [cit. 2019-03-28]. Dostupné z: <https://www.si.com/vault/2017/12/12/skates-and-scandal>

¹³² Tamtéž.

¹³³ DARGIS, Manohla. Review: ‚I, Tonya.‘ I, Punching Bag. I, Punch Line. *nytimes.com* [online]. 6. prosince 2017 [cit. 2019-03-28]. Dostupné z: <https://www.nytimes.com/2017/12/06/movies/i-tonya-review-margot-robbie.html>

dubléri a pomáhaly i technologie. Na závěr dodala, že: „*Mohla hrát roli v útoku na Kerriganovou, ale v mnoha případech byla Hardingová shledána vinnou už jen proto, že byla taková, jaká byla.*“¹³⁴

Podle autora recenze pro *The New Yorker* má Hollywood dvě schémata, jak zobrazit postavy pracovní třídy, a jedno z nich využívá i snímek *Já, Tonya*. I Richard Brody zmiňuje, že autoři filmu jsou otevření a referují o věci z různých úhlů pohledu. Dále se věnuje příběhu Hardingové, její matky a Gilloolyho.

Autor komentuje i práci režiséra Gillespieho, když vysvětluje, že záběry na led a mimo něj nebo editační triky odvádí pozornost od toho, co je ve filmu klíčové, a sice násilí, které Hardingová musí snášet.

Režisérovi se podle Brodyho nepovedlo Hardingovou zobrazit empaticky a na její příběh reagovat „(...) *přímou a upřímnou cestou. Ve výsledku je film k Tonye stejně odmítající a pohrdavý, jako zbytek světa.*“¹³⁵

13.2 Velká Británie

Recenze v deníku *The Guardian* nejprve představuje hlavní hrdinku, vzápětí také vyzdvihuje výkon Robbieové, která podle Petera Bradshawa musela o roli bojovat, protože by se charakterově hodila spíše za představitelku Kerriganové. Domnívá se, že film je pravdivý především v tom, že: „*Nikdy neukáže ani nejmenší starost nebo pochopení Nancy a jejího kolene, jestli to bolí a jak se cítí.*“¹³⁶

Autor zmiňuje i časté tvrzení Hardingové, a sice, že zatímco Kerriganová byla zasažena jen jednou, jí dával život rány pořád. Dále kritizuje, že scény, které doprovází pouze hlas herců z přítomnosti, příliš nefungují a že se jedná o typický film o skandálu.

Kladně autor hodnotí fakt, že film postupně graduje a směrem k blížícímu se konci se zlepšuje. Na závěr hodnotí problém s tkaničkou na olympijských hrách v Norsku jako absurdní, přičemž tvrdí, že ho Hardingová zinscenovala sama.

¹³⁴ DARGIS, Manohla. Review: ‚I, Tonya.‘ I, Punching Bag. I, Punch Line. *nytimes.com* [online]. 6. prosince 2017 [cit. 2019-03-28]. Dostupné z: <https://www.nytimes.com/2017/12/06/movies/i-tonya-review-margot-robbie.html>

¹³⁵ BRODY, Richard. ‚I, Tonya,‘ Reviewed: A Condescending Bio-pic of Tonya Harding. *newyorker.com* [online]. 7. prosince 2017 [cit. 2019-03-28]. Dostupné z: <https://www.newyorker.com/culture/richard-brody/i-tonya-reviewed-a-condescending-biopie-of-tonya-harding>

¹³⁶ BRADSHAW, Peter. I, Tonya, review – Margot Robbie superb as reviled ice-skater. *theguardian.com* [online]. 22. února 2018 [cit. 2019-03-28]. Dostupné z: <https://www.theguardian.com/film/2018/feb/22/i-tonya-review-margot-robbie-figure-skating>

Týdeník *The Spectator* nejprve zmiňuje podobné filmy, které byly natočeny o zimních olympijských hrách, jako například snímek *Orel Eddie*. Konstatuje, že jméno Hardingové bude navždy spojeno s útokem na její soupeřku a bude to i důvod, proč si ji lidé budou pamatovat. Komentuje i přímé vstupy herců do filmu, jejich oblečení a to, jak působí.

I Jasper Rees chválí výkon Robbieové, která je podle něj půvabnější než osoba, kterou hraje. Přesto dokázala ztvárnit divokou touhu Hardingové po úspěchu. Na rozdíl od jiných recenzentů tvrdí, že je film jednoznačný. „*Nikdy není pochyb, na čí straně máte stát.* (...)“¹³⁷ V závěru recenze pak autor film kritizuje za délku, ale i kvůli nejasnému závěru.

Tim Robey v recenzi pro deník *The Telegraph* vystihuje film nejkompaktněji. V úvodu komentuje, že Kerriganová se ke slovu příliš nedostává, protože to není její příběh. I Robey zmiňuje přelétavou pravdivost tvrzení. „*Pravda' je relativní a náleží komukoliv, kdo zrovna mluví, ale muži zapletení ve skandálu, podle této rekonstrukce, jsou jistě více vinni než Tonya.*“¹³⁸

Kromě chvály hereckého výkonu Robbieové, při kterém zmiňuje i její takřka identické radostné gesto po skočeném trojitém axelu, hodnotí kladně i výkon Janneyové, představitelky matky Hardingové. „*Jeden pohled na ní, kouřící ve starých kožešinách, papouška okusujícího její levé ucho, a v zásadě máte míru celého výkonu.*“¹³⁹

Robey kladně hodnotí i počín režiséra Gillespieho nebo hudební složku. „*Najděte lepší využití ve filmu písně Cliffa Richarda – včetně Summer Holiday – ve filmu a zasloužíte si vrácení peněz: Devil Woman (...) je absolutně perfektní.*“¹⁴⁰

14 Česko-Slovenská filmová databáze

Česko-Slovenská filmová databáze (ČSFD) vznikla v roce 2001 a výkonným ředitelem je už od jejích počátků slovenský filmový publicista a podnikatel Martin Pomothy. Je stoprocentním vlastníkem Pomo Media Group, která největší českou filmovou databázi provozuje. V roce 2011 se databáze umístila na prvním místě v soutěži Křišťálová lupa, a sice v kategorii „Zájmové weby“.¹⁴¹ A ačkoliv v mnohém připomíná americkou Internet

¹³⁷ REES, Jasper. I, Tonya is not quite a gold-medal masterpiece. *spectator.co.uk* [online]. 3. března 2018 [cit. 2019-03-28]. Dostupné z: <https://www.spectator.co.uk/2018/03/i-tonya-is-not-quite-a-gold-medal-masterpiece/>

¹³⁸ ROBEY, Tim. I, Tonya review: Margot Robbie's dazzling skating biopic glides on the knife-edge between satire and sympathy. *telegraph.co.uk* [online]. 22. února 2018 [cit. 2019-03-28]. Dostupné z: <https://www.telegraph.co.uk/films/2018/02/22/tonya-review-margot-robbies-dazzling-skating-biopic-glides-knife/>

¹³⁹ Tamtéž.

¹⁴⁰ Tamtéž.

¹⁴¹ Křišťálová lupa 2011 [online]. 2011, [cit. 2019-04-04]. Dostupné z: <https://kristalova.lupa.cz/2011/vysledky/>

Movie Database (IMDb), která vznikla už v roce 1990, Pomothy popírá, že by se jí nechal inspirovat.

Inspiraci možná hledal nejen v americké Internet Movie Database, ale i v tištěných filmových encyklopediích. Ještě v Československu vznikla v roce 1974 *Malá encyklopédia filmu*, kolektiv jejíchž autorů vedl Richard Blech. V roce 1993 pak stejný autor opět s kolektivem autorů vydal knihu *Encyklopédia filmu*, na jejímž konci je seznam českých titulů i titulů zahraničních v československé distribuci. Je to: „*Faktografický sprievodca po filmovej histórii. Sumarizuje fakty o tvorcoch, dielach, javoch, udalostiach, technických prostriedkoch a iných zaujímavých reáliách filmovej tvorby zoradených abecedne.*“¹⁴²

Tištěné filmové encyklopedie vycházely i v zahraničí. Nejznámější *Movie & Video Guide* vydával americký filmový kritik Leonard Maltin od roku 1969, tehdy ještě pod názvem *TV MOVIES*. Po roce 1978 byla encyklopedie aktualizovaná každé dva roky, po roce 1986 pak každý rok. Už tato publikace navíc poskytovala hodnocení filmů pomocí hvězdiček.

Martin Pomothy v rozhovoru pro web *penize.cz* řekl: „*Na začátku nebyl žádný plán, že by se z toho stala jakási filmová databáze, navíc takhle masově rozšířená. Prostě to byly stránky pro desítky až stovky filmových nadšenců, kteří si na nich založili svůj profil a vložili pár filmů, o kterých pak diskutovali.*“¹⁴³ Dnes, k 4. dubnu 2019, má ČSFD v databázi 708 836 filmů, 281 869 herců a 76 864 režisérů. Registrovaných pak je více než 400 tisíc uživatelů a v databázi se nachází necelé čtyři miliony uživatelských komentářů.¹⁴⁴

Na úvodní stránce ČSFD návštěvník najde nejprve nejnovější trailery k filmům, Blu-ray a DVD tipy, seznam filmů, které nedávno přišly nebo přijdou do kin a dále další informační boxy. Na stránkách lze vyhledávat v různých kategoriích, mezi které patří i kategorie „Kino“, „Tvůrci“, „Žebříčky“ nebo „Diskuze“. Přes základní vyhledávač lze zadat jakýkoliv termín, přes podrobné vyhledávání může uživatel volit mezi typem hledaného média (např. film nebo TV seriál), žánrem, místem původu, rokem vzniku či

¹⁴² Databazeknih.cz [online]. © 2008–2019 Databazeknih.cz [cit. 2019-04-20]. Dostupné z: <https://www.databazeknih.cz/dalsi-vydani/encyklopedia-filmu-283482>

¹⁴³ TŮMA, Ondřej. Martin Pomothy. ČSFD.cz je pro mě jen koníček, ne byznys! *penize.cz* [online]. 31. března 2012 [cit. 2019-04-04]. Dostupné z: <https://www.penize.cz/spotrebite/233640-martin-pomothy-csfd-cz-je-pro-me-jen-konicek-ne-byznys/>

¹⁴⁴ Česko-Slovenská filmová databáze [online]. POMO Media Group s.r.o. © 2001–2019 [cit. 2019-04-04]. Dostupné z: <https://www.csfd.cz>

hodnocením. Náročnější uživatel může vyplnit i další volby, které nabízí pole herci, režiséři nebo například scenáristé.¹⁴⁵

Každý film v databázi má svou stránku, podobně jako režiséři či scenáristé. O těch je však v databázi často jen stručný záznam, který ovšem obsahuje jejich filmografii. U filmu se v úvodu uživatel dozví základní a nejdůležitější informace – název v originálním jazyce ale i ve slovenštině, zemi původu, rok vydání, stopáž, jména režiséra, scenáristy i informace o kameře a hudbě. Následuje pak výčet jednotlivých herců, kteří jsou seřazeni dle důležitosti v daném filmu. Po krátkém obsahu může návštěvník zhlédnout dostupná videa, většinou trailer. V nabídce si pak může vybrat z deseti možných rubrik, mezi které patří komentáře, zajímavosti, ocenění, videa, galerie nebo externí recenze. Tato rubrika nabízí přehled recenzí vydaných na jiných webech, a tak návštěvník může snadno přejít na opravdové filmové recenze.

Registrovaný uživatel může filmy hodnotit vícero způsoby. První z nich je hvězdičkový systém. Uživatel může hned po registraci začít hodnotit, za den smí ale ohodnotit pouze 100 filmů. Jeho hlasy se do procentuálního hodnocení začnou počítat až ve chvíli, kdy ohodnotí 200 filmů. Uživatel má na výběr od pěti do jedné hvězdičky, nejhorším možným hodnocením je tzv. „odpad!“.¹⁴⁶

Hodnocení pomocí komentářů může uživatel praktikovat až po ohodnocení 200 filmů hvězdičkami a splnění testu. Test o deseti otázkách, na který má uživatel 100 sekund, má podle slov ČSFD prověřit jeho filmové znalosti. Má sloužit k tomu, aby do systému nepustil ty, kteří chtějí jen škodit a záměrně psát negativní zpětné vazby.¹⁴⁷

Pro snadnější orientaci uživatele nabízí ČSFD i barevné odlišení hodnocených filmů. Červeně jsou označeny nejlepší filmy, které procentuálně dosahují hodnot nad 70 %. Průměrné filmy jsou označeny modře, jejich hodnocení je mezi 31 % a 69 %. Nejhůře hodnocené filmy, které mají pod 30 %, jsou označeny šedě. Filmy, které jsou označeny světle šedou barvou, zatím hodnotilo méně než 10 uživatelů.¹⁴⁸ V rozhovoru pro *Aktuálně.cz* Martin Pomothy řekl, že: „*Současný systém nám zaručuje, že uživatelé s hodně body jsou opravdu ti, na něž je spoleh, což je nejvyšší priorita webu. A určitě se nahoru dostane*

¹⁴⁵ Česko-Slovenská filmová databáze [online]. POMO Media Group s.r.o. © 2001–2019 [cit. 2019-04-04]. Dostupné z: <https://www.csfd.cz/podrobne-vyhledavani/>

¹⁴⁶ Česko-Slovenská filmová databáze [online]. POMO Media Group s.r.o. © 2001–2019 [cit. 2019-04-04]. Dostupné z: <https://www.csfd.cz/navod-k-pouziti/> (dostupné pouze po registraci)

¹⁴⁷ Tamtéž.

¹⁴⁸ Tamtéž.

i nováček, když je opravdu výrazný a předvede se v dobrém světle. Akorát ho to bude stát hodně práce a trpělivosti.“¹⁴⁹

14.1 Komentáře uživatelů ČSFD k filmu Já, Tonya

Snímek *Já, Tonya* k 4. dubnu 2019 hodnotilo hvězdičkovým systémem 7 124 lidí a film má nyní procentuální hodnocení 75 %. Ke stejnému dni k filmu existovalo 331 komentářů, které v této kapitole budu analyzovat.

Ačkoliv slovenská a česká premiéra filmu proběhla na začátku února, respektive března 2018, první komentář je už z 27. prosince 2017. Z celkového počtu 331 komentářů je 81 ve slovenském jazyce a 250 v českém jazyce. Komentáře psané česky tak představují 75 % z celkového vzorku.

Současně s komentářem zanechávají uživatelé i hvězdičkové hodnocení. Více než polovina uživatelů, přesně 183 z 331, hodnotilo snímek čtyřmi hvězdičkami. Nejvíce, tedy pět hvězdiček, filmu dala více než čtvrtina uživatelů. Společně se 75 uživateli hodnotícími třemi hvězdičkami hodnotilo film na škále tři až pět hvězdiček zaokrouhleně 95 % uživatelů. Pouze dva hodnotící filmu nevěnovali ani jednu hvězdičku, nýbrž označení „odpad!“.

V analýze se zaměřím jak na formu komentářů, tedy jejich délku, spisovnost a další aspekty, tak na obsahovou stránku jednotlivých příspěvků.

14.1.1 Formální stránka komentářů

Podle návodu ČSFD by komentáře neměly být příliš stručné a sdělovat pouze, že je film skvělý, nebo naopak.¹⁵⁰ První dva komentáře a spolu s nimi i spousta dalších tomu ale neodpovídají. Druhý přidaný komentář z 29. prosince 2017 zmiňuje vlastně jen to, že trio Robbieová, Stan a Janneyová opravdu patří do Hollywoodu. Příkladem je i komentář uživatele *Tomas_Po*, který 3. ledna 2018 napsal: „*Spočiatku dost' vláčne, no koniec je neuveritel'ne silný. Smutný a extraordinárny príbeh.*“¹⁵¹ Mezi více než tři sta komentáři

¹⁴⁹ SVOBODA, Martin. Pomothy. ČSFD nabízí novou a lepší filmovou publicistiku. *aktualne.cz* [online]. 5. srpna 2015 [cit. 2019-04-04]. Dostupné z: <https://magazin.aktualne.cz/kultura/film/pomo-csfd-predstavuje-novou-a-lepsi-filmovou-publicistiku/r~5d8943e83b4811e599c80025900fea04/>

¹⁵⁰ Česko-Slovenská filmová databáze [online]. POMO Media Group s.r.o. © 2001–2019 [cit. 2019-04-04]. Dostupné z: <https://www.csfd.cz/navod-k-pouziti/> (dostupné pouze po registraci)

¹⁵¹ Česko-Slovenská filmová databáze. [online]. POMO Media Group s.r.o. © 2001–2019 [cit. 2019-04-11]. Dostupné z: <https://www.csfd.cz/film/541651-ja-tonya/komentare/podle-datetime/?all=1>

navíc je i devět komentářů, které obsahují pouze procentuální nebo bodové ohodnocení, které však o filmu příliš nevypráví.

Komentáře se liší i úrovní jazyka, kterou autoři zvolili. Mnoho komentářů je napsáno bez diakritiky, jedná se však především o ty, které jsou kratší a obsahově méně zajímavé. Velká část komentářů je napsaná spisovně, uživatelé ale často sahají i k výrazům nespisovné češtiny. Uživatel *joelly01* ve svém komentáři například užil slova „kor“ a „lepcejsi“. Uživatel *Fr 5. 9. 2018* napsal: „*Tonya Harding a příběh jejího života – a vono teda je vo čem vyprávět! A ten zvolenej způsob je parádní! Tonya totiž nebyla žádná princeznička (tak nějak jsem to vo krasobruslařkách předpokládal...)*“.¹⁵² Komentujícím uživatelům často dělá problém i správné užití interpunkce.

V komentářích se několikrát objevily i výrazy v anglickém jazyce. Příkladem je příspěvek uživatele *kotrlak* ze dne 2. ledna 2018: „*Tonya Harding, obet medialni stvanice, byla prezentovana jako absolutni evil. (...) Film mi stale pripomina jiny flick, který rehabilituje dalsi osobnost, a tou byl doktor Jack Kevorkian.*“¹⁵³ V krátkém komentáři se v angličtině vyjádřil i uživatel *Hovnex*, který 3. března 2018 napsal: „*God damn, ta kamera.*“¹⁵⁴

Mnohem více než výrazy z cizího jazyka však komentující používají sprostá nebo hanlivě zabarvená slova. Výjimkou nejsou slova jako „debilní“, „blbka“ nebo „kretění“. Uživatel *Fr* napsal v poměrně obsáhlém komentáři ze dne 5. září 2018: „*Fakt jsem byl překvapenej, jak je to působivý... ovšem takovejhle příběh nevymyslíš. To se kurva muselo fakt stát, protože tolik kretěnu v jednom příběhu... prostě Fargo podle skutečnosti!*“¹⁵⁵ Z celkem 331 komentářů obsahuje sprostá slova (včetně zkratk jako například „wtf“ a „tv!“) 76 příspěvků, z toho tři pouze v rámci citace z filmu. Přibližně 22 % hodnotících se tak v nepříliš dlouhých textech neobejde bez užití sprostých výrazů. Takové komentáře působí kontrastně k některým jazykově korektnějším, jejichž uživatelé používají výrazy jako například „neřkuli“. Uživatelka *Slida79* se ale ve snaze o bohatou slovní zásobu nevyhnula chybě, když 10. března 2018 napsala „*(...) plitkým vykreslením její bruslařské kariéry (...)*“.¹⁵⁶

¹⁵² Česko-Slovenská filmová databáze. [online]. POMO Media Group s.r.o. © 2001–2019 [cit. 2019-04-11]. Dostupné z: <https://www.csfd.cz/film/541651-ja-tonya/komentare/podle-datetime/?all=1>.

¹⁵³ Tamtéž.

¹⁵⁴ Tamtéž.

¹⁵⁵ Tamtéž.

¹⁵⁶ Tamtéž.

14.1.2 Obsahová stránka komentářů

Obsahová stránka komentářů je velmi rozmanitá. Některé komentáře na začátku varují, že obsahují „spoiler“ a upozorňují tak možného čtenáře, že by se po přečtení komentáře mohl dozvědět více, než by chtěl. Celkově se však komentující do přehnaného vyprávění nepouští a „spoiler“ obsahují jen dva komentáře. Na začátek nebo na konec komentářů uživatelé někdy přidávají i procentuální hodnocení filmu nebo jeho hodnocení pomocí hvězdiček. Někteří komentující pak i vysvětlují, z jakého důvodu se rozhodli pro vyšší, či nižší počet hvězdiček, než původně zamýšleli. Uživatel *Delock* 24. dubna 2018 napsal: „*Původně jsem chtěl dát tři hvězdy, ale když jsem si to všechno nechal projet hlavou, musím dát čtyři; už jen za ten výkon Margot Robbie.*“¹⁵⁷

Komentující ve svých příspěvcích často řeší i žánrové zařazení filmu. Uživatel *Mishqo* v komentáři z 23. ledna 2018 zmiňuje, že se jí líbilo dokumentaristické pojetí. Naopak uživatel *makakus* 26. února 2018 píše: „*Tvůrci zvolili asi nejhorší možný úhel pohledu – jakési pseudodokumentární odcizené vyprávění rozdrobené na kousičky neustálým střídáním subjektivních výpovědí různých aktérů.*“¹⁵⁸ Pseudodokumentární pojetí pak za devízu filmu naopak považuje i uživatel *Rockerman* v komentáři ze dne 7. března 2018.

Někteří uživatelé pro ucelení svých komentářů přidávají i externí odkazy, ať už na stránky herců či tvůrců filmů přímo z ČSFD, nebo na externí recenze. Celkem tuto možnost využilo sedm hodnotících. Například uživatel *Dunadan* přidal ke komentáři z 30. ledna 2018 odkaz na svoji vlastní recenzi na webu *Filmkult*. Uživatel *easaque* na závěr svého komentáře připojil hodnocení konkrétních aspektů na stupnici od jedné do tří. „*[PŘÍBĚH: 1 /// ATMOSFÉRA: 2 /// TEMPO: 2 /// ORIGINALITA: 2 /// NÁLADA: 2 /// ART: 0 /// STYL: 3 /// CASTING:3 (3*MAX)]*.“¹⁵⁹

Častějším ozvláštňením komentářů je využití citací přímo z filmu. Využívá jich v komentáři ze dne 16. ledna 2018 například uživatel *luka4615*: „*,I mean, come on! What kind of friggin' person bashes in their friend's knee? Who would do that to a friend?*“¹⁶⁰ Uživatel *Nassau* citaci z filmu využívá jako jediný komentář k filmu, který doplňuje pouze

¹⁵⁷ Česko-Slovenská filmová databáze. [online]. POMO Media Group s.r.o. © 2001–2019 [cit. 2019-04-11]. Dostupné z: <https://www.csfd.cz/film/541651-ja-tonya/komentare/podle-datetimu/?all=1>

¹⁵⁸ Tamtéž.

¹⁵⁹ Tamtéž.

¹⁶⁰ Tamtéž.

číselným ohodnocením. „*America. They want someone to love, they want someone to hate. (6/10)*.“¹⁶¹

Podstatná část komentářů obsahuje i důležité hodnocení kamery, střihu, scénáře nebo hudby. Poprvé se o hudbě a scénáři zmiňuje uživatel *Nikar* 2. ledna 2018. „*Režie byla dobrá, scénář dokonalý, hudba vynikající*.“¹⁶² Uživatel/ka *Elizabethx* 28. ledna 2018 svůj komentář začíná právě hodnocením střihu a obrazu, které považuje za nejzajímavější aspekt filmu. Hudbu hodnotil kladně i uživatel *Delock*, který 24. dubna 2018 napsal: „*Sebastian Stan se mi zde moc nelíbil. Zato ale musím pochválit hudbu a scénář*.“¹⁶³ Uživatel *Withree* naopak svůj komentář začíná poněkud skepticky vůči celému filmu: „*Jen aby si scénárista nevymýšlel*.“¹⁶⁴ Celkově však tyto důležité aspekty hodnotilo málo lidí. Nejvíce uživatelů komentovalo hudební doprovod, přičemž všech 27 jej hodnotilo kladně. Jedná se však pouze o přibližně 8 % z celého hodnotícího pole. Práci scenáristy a scénář hodnotilo z 23 uživatelů kladně 20, kameru pak zmínilo pouze 10 uživatelů, každý s pozitivním verdiktem. Střih zmínilo pouze 9 uživatelů.

Ani tak důležitou osobu, jako je režisér filmu, nehodnotilo závratné množství uživatelů. Celkem se jich k práci režiséra vyjádřilo 29, z toho 6 s negativním názorem. Uživatel *hroubek* režiséra ve svém komentáři z 10. ledna 2018 pochválil. „*Režisérovi se podařilo vykouzlit parádní retro atmosféru s výborně vybranými songy. K tomu krásně vystavěl příběh, kde funguje jak sportovní rovina, tak i dramatická/komediální rovina*.“¹⁶⁵ Uživatel *lamps* ho v komentáři z 27. února 2019 dokonce označil za hvězdu: „*Jakkoli herci excelují, hlavní hvězdou je režisér Gillespie – ten dokázal poskládat bujarý příběh, v němž některé motivace nelze úplně pochopit a v závěru není pro morální ošklivost všech aktérů moc komu fandit, tak energickým a soudržným způsobem, jak to uměl ve svých nejlepších dílech třeba i Martin Scorsese*.“¹⁶⁶ Naopak uživatel *Oktavianus* 1. března 2018 píše, že snímek *Já, Tonya* není špatný, ale aby byl opravdu dobrý, měl by mít jiného režiséra i scenáristu.

Prakticky v každém druhém komentáři se objevuje jméno Margot Robbieové a Allison Janneyové, méně často pak i jména ostatních herců. Hlavní hrdinku zmínilo celkem

¹⁶¹ Česko-Slovenská filmová databáze. [online]. POMO Media Group s.r.o. © 2001–2019 [cit. 2019-04-11]. Dostupné z: <https://www.csfd.cz/film/541651-ja-tonya/komentare/podle-datetime/?all=1>.

¹⁶² Tamtéž.

¹⁶³ Tamtéž.

¹⁶⁴ Tamtéž.

¹⁶⁵ Tamtéž.

¹⁶⁶ Tamtéž.

177 uživatelů, její jméno se tak objevilo ve více než 53 % komentářů. Uživatel *Maniik88* napsal 4. února 2019: „*Krásná Margot Robbie si podľa mňa týmto výkonom definitívne zaistila miesto medzi Holywoodskou špičkou. Jej výkon bol špičkový.*“¹⁶⁷ Pozitivně její výkon hodnotil i uživatel/ka *skeptic* 18. ledna 2018: „*Margot Robbie sa tu ukázala, pre mňa v úplne inom svetle. Toto je pre jej kariéru asi zlomový okamih. Už vôbec nehrá iba nejakú krásku. Zatiaľ jej životný výkon.*“¹⁶⁸ Naopak záporně výkon představitelky Hardingové hodnotili například 28. února 2018 komentující *KcarlosK*, který tvrdí, že: „*Margot hraje jako o život, ale stejně je to takové nijaké.*“¹⁶⁹ nebo uživatel *Robbi* 7. ledna 2018: „*Především mi Margot Robbie v roli Tonyi nesedí, je příliš ‚hodná a hezká‘, než aby zapadla do obrázku oné životem zkoušené sportovkyně. Pak vlastně vůbec nic neříká, nenabízí variantu, ale ani se nesnaží jít v tom nejdůležitějším bodě trochu dál. Zato plýtvá emocemi a v mnoha směrech si protirečí.*“¹⁷⁰ Z celkem 177 komentářů hodnotících Robbieovou však těch negativních bylo pouze 13. Záporně tak Australanku hodnotilo asi 7 % z těch, kteří její osobu zmínili.

Zatímco Robbieovou uživatel *h0n24* v komentáři z 9. března 2018 kritizuje, vyzdvihuje výkon Janneyové. „*Margot Robbie se snaží, leč je znát, že se více věnovala tréninku krasobruslení než prokreslení postavy. Oproti tomu Allison Janney, která ve filmu hraje ublíženou a vulgární matku hlavní postavy, si zde stříhla jednu ze svých životních rolí.*“¹⁷¹ Herečku v komentáři ze 7. srpna 2018 chválí i uživatel/ka *BOURQUE*: „*Zaslúžená soška Oscara pre A. Janney, ktorá rolu nekompromisnej matky zvládla perfektne.*“¹⁷² Allison Janneyovou ve vedlejší roli zmínilo v komentářích 95 uživatelů a získala od nich 100% kladné hodnocení.

V 26 komentářích se objevilo i hodnocení představitele manžela Hardingové Sebastiana Stana. „*Sebastian bohužel úplně nevyňikal – pořád jsem měl tendenci ho vidět jako Winter Soldiera s dlouhými vlasy – moc jsem mu to nevěřil,*“ píše ve svém komentáři z 16. srpna 2018 uživatel *Timak*. Naopak kladně výkon Stana hodnotí uživatel *agentmiky* 10. srpna 2018, když píše: „*Z herců mi překvapivě nejvíce sedl Stan, zahrál tak bláznivého*

¹⁶⁷Česko-Slovenská filmová databáze. [online]. POMO Media Group s.r.o. © 2001–2019 [cit. 2019-04-11]. Dostupné z: <https://www.csfd.cz/film/541651-ja-tonya/komentare/podle-datetime/?all=1>.

¹⁶⁸ Tamtéž.

¹⁶⁹ Tamtéž.

¹⁷⁰ Tamtéž.

¹⁷¹ Tamtéž.

¹⁷² Tamtéž.

*magora s faktickou bravurou (haló, kde on má tu nominaci za vedlejší roli, to zase těm akademikům uteklo).*¹⁷³ Zatímco kladně Stana hodnotí 21 uživatelů, záporně jen 5.

Více než Sebastian Stan je v komentářích vyzdvížen představitel Shawna Eckardta Paul Walter Hauser, kterého hodnotilo 29 uživatelů a pouze 2 negativně. Ve všech komentářích se často objevuje i shrnující hodnocení všech herců.

V hodnoceních se objevuje i negativní názor na délku filmu a jeho tempo. Tohoto aspektu si všimlo 19 uživatelů a všichni považují délku filmu za zbytečnou. Podle uživatele *luka4615* je délka snímku jeho jedinou vadou. Stejný názor má i uživatel *hroubek*, který 10. ledna 2018 napsal: „(...) Největším problémem filmu je jeho délka, kde na spoustu působivých scén, je nalepeno dost vaty, která tam ve výsledku být ani nemusela.“¹⁷⁴

S ohledem na tempo filmu hodnotí uživatelé snímek poměrně kontrastně, někteří za živější považují první polovinu, jiní druhou. Příkladem mohou být komentáře uživatele *Malarkey* z 21. ledna 2018: „Druhá půlka filmu byla pro mě až neuvěřitelná. Nedýchal jsem a jen pozoroval, kam až člověk může zajít.“¹⁷⁵ Opak vysvětluje uživatel *ARI50* v komentáři z 8. ledna 2018: „Začátek super dobře se to rozjíždělo a taky bavilo a něco po půlce filmu se začnete totálně nudit a už to není ta zábava co na začátku příště asi víc bruslení.“¹⁷⁶

Komentující několikrát zmiňují i fakt, že je film odrazem své doby. „(...) Páčilo sa mi snímanie vo veľmi autentických farbách z toho obdobia / mala som pocit, že film je starý aspoň 20 rokov /,“¹⁷⁷ píše uživatelka *viap* 6. ledna 2018.

Odlisný pohled pak uživatelé mají na krasobruslařské scény a jejich množství ve filmu. Uživatel *schizmo* 31. srpna 2018 píše: „Na druhou stranu film je docela napínavej a plnej krasobruslařskýho umění, takže i člověk tento teplej sport neuznávající musí chtít nechtít pokývat hlavou jakože respekt. Vostrý jak brusla!“¹⁷⁸ Pozitivně krasobruslařské scény hodnotí uživatel *Slasher* 2. března 2018: „(...) parádní retro a skvěle zpracovaný krasobruslařský scény (...).“¹⁷⁹ Uživatel *Kokska* zmiňuje v komentáři z 10. února 2018 i kostýmy. „Výborná Margot Robbie, neuvěřitelná posedlost detaily (kostýmy, dobové účesy,

¹⁷³ Česko-Slovenská filmová databáze. [online]. POMO Media Group s.r.o. © 2001–2019 [cit. 2019-04-11]. Dostupné z: <https://www.csfd.cz/film/541651-ja-tonya/komentare/podle-datime/?all=1>.

¹⁷⁴ Tamtéž.

¹⁷⁵ Tamtéž.

¹⁷⁶ Tamtéž.

¹⁷⁷ Tamtéž.

¹⁷⁸ Tamtéž.

¹⁷⁹ Tamtéž.

detailní rekonstrukce jízdy v Lillehammeru, maximální podobnost herců a jejich reálných předloh), skvělé bruslařské scény.“¹⁸⁰

Několik uživatelů zmiňuje ve svých komentářích i bourání čtvrté stěny, tedy situaci, kdy filmové postavy přímo komunikují s divákem. Tohoto aspektu si ale všimlo pouze 6 komentujících. Kladně ho hodnotí uživatel *ŠpetaMarek* 27. června 2018: „(...) *Tady se de ale o level výš, vyprávěj všichni, bourá se čtvrtá stěna a celé je to tak trochu číslé Pain & Gain,*“¹⁸¹ odkazuje tak na snímek z roku 2013, jehož název je v češtině *Pot a krev*. Negativně bourání čtvrté stěny hodnotí 20. března 2018 uživatel *SpaceOdyssey*, když píše: „(...) *Jen toho prolamování čtvrté stěny je už trochu moc. Když to dělá každá postava v jakýkoli moment, působí to na mě už trosku jako kockopes, místo true story adaptace.*“¹⁸²

V komentářích se mnohokrát objevila i poznámka k takzvanému americkému snu. Uživatel *Cervenak* 18. února 2018 říká, že snímek je: „*Nadupaná, výborne natočená dekonštrukcia amerického sna.*“¹⁸³ Uživatel *tomino28* ve svém komentáři z 1. prosince 2018 film komentuje jako americký sen naruby. V hodnocení ze 7. srpna 2018 komentující *Zagros* říká, že: „*Nejlépe film vystihuje poznámka často se objevující v komentářích, že jde o americký sen na ruby, pod to se taky můžu podepsat. (...) Celý film je pak krásným obrázkem naprosto dysfunkční rodiny a jejího okolí, kdy od začátku víte, že tentokrát to nebude dle klasických šablon s růžovým happy endem, což je ovšem příjemné oživení.*“¹⁸⁴

Kromě všech uvedených aspektů film *Já, Tonya* 5 komentujících přirovnává ke snímku režiséra Dextera Fletchera *Orel Eddie*. Ve 12 komentářích se pak objevuje narážka na snímek *Fargo* režisérů Joela a Ethana Coenových z roku 1996. Někteří uživatelé tvrdí, že pokud by snímek nebyl natočený podle skutečné události, byla by to skvělá „coenovka“.

Některým uživatelům ve snímku chybělo větší zapojení Kerriganové, případně i dalších rivalek Hardingové. Komentoval to například uživatel *MotMotkovich* 4. března 2018: „*Ve filmu chyběl názor z pohledu rivalek Toni a to si myslím, že je důležitý aspekt.*“¹⁸⁵

¹⁸⁰ Česko-Slovenská filmová databáze. [online]. POMO Media Group s.r.o. © 2001–2019 [cit. 2019-04-11]. Dostupné z: <https://www.csfd.cz/film/541651-ja-tonya/komentare/podle-datime/?all=1>.

¹⁸¹ Tamtéž.

¹⁸² Tamtéž.

¹⁸³ Tamtéž.

¹⁸⁴ Tamtéž.

¹⁸⁵ Tamtéž.

Komentující kritizovali i věk Robbieové, který příliš neodpovídal mladému věku mladé Hardingové. Uživatelka *Nikkilee* 20. března 2018 napsala: „*Herecké výkony také na jedničku, jediné co bych vytkla je asi fakt, že Margot (ač sebevíc hezká) přeci jen už je poněkud stará hrát někoho, komu mělo být dle příběhu 17-24 let, to působilo dost nevěryhodně.*“¹⁸⁶ Uživatel *tomino28* v komentáři z 1. prosince 2018 jako jeden z mála zmiňuje i boxerskou kariéru Hardingové. „*Americký sen naruby, USA jsou skutečně země neomezených možností, například existuje reálná možnost, že po doživotním zákazu bruslení na stadionech můžete zkusit své štěstí v boxerském ringu.*“¹⁸⁷ Uživatel *T2* se naopak 4. února 2019 v komentáři věnoval především rozpočtu filmu a tržbám.

Mezi více než tři sta komentáři se objevují i takové, které čtenáři příliš nenapoví, jaký film tedy je. Příkladem může být komentář uživatele *david666* z 4. března 2018, ve kterém píše: „*Neuvěřitelný příběh, člověk by nevěřil.*“¹⁸⁸

14.1.3 Shrnutí

Snímek *Já, Tonya* získal na ČSFD v procentech pozitivní hodnocení, v komentářích pak více než tři sta uživatelů své dojmy z filmu rozvedlo. Ačkoliv je databáze česko-slovenská, tři čtvrtiny komentářů pochází z klávesnic českých uživatelů.

Návod databáze sice stanovuje určitá pravidla, velká část komentářů se jich ale nedrží. Z 331 komentářů je mnoho velmi stručných, někdy pouze o jedné větě, což čtenáři o filmu příliš nenapoví. Hodnocení se liší i jazykovou vybaveností uživatelů, některé komentáře jsou psané bez diakritiky, jiné nespisovnou češtinou. Kromě anglických výrazů, které komentářům nijak neškodí, ale více než čtvrtina uživatelů použila sprostá slova, která kvalitu hodnocení snižují.

Dva uživatelé ve svém komentáři upozornili na to, že budou obsahovat „spoiler“, a tedy jdou více do hloubky zkoumaného filmu. Několik komentujících dokonce vysvětlilo, proč se rozhodlo filmu nakonec udělit například 5 hvězdiček, i když to původně mělo být méně. Pro úplnost svých komentářů 7 hodnotících přidává i externí odkazy, jeden z nich dokonce odkazuje na svou vlastní recenzi. Pro ozvláštnění pak uživatelé přidávají i citace z filmového scénáře.

¹⁸⁶ Česko-Slovenská filmová databáze. [online]. POMO Media Group s.r.o. © 2001–2019 [cit. 2019-04-11]. Dostupné z: <https://www.csfd.cz/film/541651-ja-tonya/komentare/podle-datetime/?all=1>.

¹⁸⁷ Tamtéž.

¹⁸⁸ Tamtéž.

Velká část komentářů řeší i žánrové zařazení filmu, přičemž uživatelé zmiňují například dokumentární snímek, komedii nebo pseudodokument. Menší množství uživatelů si všímá pro film důležitých osob, a to tvůrců. Režii, scénář, kameru, hudbu, ale i střih hodnotí uživatelé převážně kladně. Počet těch, kteří si zmíněných aspektů všimli, ale nikdy nepřekročí číslo 30, tedy se nepřiblíží ani desetíně všech komentujících.

Naopak často zmiňovanými osobami jsou hlavní protagonisté filmu, Robbieová, Janneyová a Stan. Komentující však kladně hodnotili i Hausera, zmínky o něm byly podobně četné jako o Stanovi. Negativně několik hodnotících komentovalo ještě věk Robbieové v roli náctileté Hardingové nebo absenci významnějšího zapojení jejích krasobruslařských rivalek.

Pouze negativní hodnocení si vysloužila délka filmu, ke které se vyjádřilo 19 uživatelů. Někteří uživatelé pak záporně hodnotili i tempo filmu, jiní se v tomto ohledu vyjádřili kladně. Kontrastní pohled mají uživatelé i na krasobruslařské scény, neboť někteří hodnotící čekali, že jich bude ve filmu více, jiní jsou naopak rádi, že je režisér těchto scén ušetřil.

I když si pouze 6 uživatelů všímá aspektu bourání čtvrté stěny, jsou takové komentáře pozitivním příkladem toho, že někteří komentující se zvládnou vyjádřit i poměrně odborně. Stejně tak několik uživatelů odkazuje na dekonstrukci amerického snu nebo dokazují svou filmovou vzdělanost přirovnáváním filmu ke snímkům *Orel Eddie* či *Fargo*.

Závěr

Zázemí, ve kterém vyrůstala krasobruslařka Tonya Hardingová, logicky ovlivnilo její povahu a další cestu životem. Stejně tak tomu bylo v případě atakované krasobruslařky Nancy Kerriganové. V úvodní části proto bakalářská práce jejich život přibližuje.

Čin, na kterém se Hardingová pravděpodobně opravdu nějakým způsobem podílela, byl ve své době velmi diskutovaným. Útok na sportovní události takové úrovně nebyl a není běžným, a tak se o něm mluvilo nejen ve Spojených státech amerických, ale i v České republice. Americký sportovní týdeník *Sports Illustrated* vydával v každém čísle od 17. ledna obsáhlý článek, který se události nějakým způsobem dotýkal. Až v polovině března se týdeník o události poprvé odmlčel, ovšem pouze ve dvou číslech. Deník *The New York Times* přinášel informace po celý leden i únor prakticky každý den, většinou i ve více článcích. Články však byly kratší a informace tak spíše kusé, zatímco týdeník přinášel souhrnnější zpracování uplynulých skutečností. To je však z podstaty deníku a sportovního týdeníku očekávatelné.

Čin, který někteří nazývali teroristickým útokem, hýbal i českými médii, i když ne v takové míře. Deník *Sport* vydal zprávu o útoku na Kerriganovou jen den po amerických *The New York Times*, další zprávy se ale věnovaly především novinkám ohledně pokračování vyšetřování příběhu a léčení Kerriganové. I *Rudé právo* se útoku věnovalo, obě česká periodika přitom většinou nabídla spíše kratší články. Mnohdy nezacházely do větších podrobností o životech obou bruslařek v době vyšetřování a před olympijskými hrami. Periodika navíc čerpala zprávy z České tiskové kanceláře, a tak se informace několikrát shodovaly.

Životní události dramaturgii nemají a nevznikají podle předem dané šablony. Naopak filmový příběh dramaturga mít musí a jeho jednotlivé části vznikají podle schémat, která rozpracoval už Aristoteles a po něm klasicisté. V kapitole vymezují i termín adaptace, který později z praktického hlediska rozvíjím při popisu rozdílů mezi skutečností a filmovou verzí. Ta se v některých faktech zásadně odlišuje od skutečnosti, například velmi upravuje situaci mezi Hardingovou a jejím otcem, nebo využívá i násilnické výjevy, které ve skutečnosti nebyly potvrzené. Dochází tak k umocnění pocitů, že Hardingová byla vlastně chudinkou a obětí a že její matka byla despotická a násilnická.

Bakalářská práce se věnuje i recenzím, které jsou jako žánr představeny v jedné z kapitol. Historie české filmové kritiky pak dokazuje, že tato má své kořeny už v začátcích 20. století a vysvětluje, že historické události, jako například nacistická okupace, vedly ke zvýšeným nárokům na kritické poznávání.

V zahraničí vyšlo, jak už to bývá, nespočet recenzí daného filmu. Každá z recenzí se zaměřuje na jiný aspekt, a zatímco *Sports Illustrated* se zaměřuje na dějovou linii, *The New York Times* se věnuje životu Hardingové, jejímu dětství a obrazu, jaký tehdy v médiích měla. *The New Yorker* pak jako jediný z vybraných amerických recenzentů hodnotí i počínání režiséra, kterému se podle autora nepodařilo zobrazit Hardingovou empaticky. To by mohli rozporovat mnozí komentující na webu *Česko-Slovenské filmové databáze*, podle kterých film Hardingovou vyobrazuje jako oběť a bylo jim jí líto.

Stejný názor má i autor recenze pro britský *The Spectator*, podle kterého je vždy jasné, na čí straně má divák stát. Kromě toho přirovnává snímek *Já, Tonya* k dalším filmům o zimních olympijských hrách. Postupnou gradaci snímku kladně hodnotí recenze pro *The Guardian*, přičemž autor zmiňuje i názor, že by se Robbieová hodila spíše do role Kerriganové. Nejkomplexnější recenzi nabídl deník *The Telegraph*, ve kterém se autor věnuje i hudební složce. Každá z analyzovaných recenzí tak film představuje z trochu jiného úhlu pohledu.

Komentáře v *Česko-Slovenské filmové databázi* většinou nejsou ani zdaleka tak odborné jako zmíněné zahraniční recenze. Ačkoliv se najdou výjimky, které hodnotí jak výkony herců, tak vystavění filmu, práci režiséra a zároveň i kameru a hudbu jako podstatné složky celého díla, většina se zaměřuje jen na některé z těchto aspektů. Množství jejich hodnocení ani v jednom případě nedosahuje desetiny všech komentářů. Velká většina komentujících ve svém komentáři zmiňuje výkon Margot Robbieové a Allison Janneyové. Často hodnoceným faktem bylo i tempo filmu nebo herci Stan a Hauser. Některé komentáře pak obsahovaly jen stručné procentuální nebo bodové hodnocení, které budoucím divákům příliš informací o filmu neposkytne a neslučuje se se zásadami ČSFD. V komentářích je také patrný rozdíl mezi vzdělanějším publikem, jehož komentáře jsou většinou gramaticky správné a neobsahují vulgarismy. Opravdu kvalitních komentářů, které by se daly považovat za dobrou, ačkoliv krátkou recenzi, je v databázi pomálu a komentáře s nesmyslnými vyjádřeními nebo s hodnocením pouze jedné herečky naopak tvoří velkou část.

Summary

The background in which the figure skater Tonya Harding had grown up influenced her character and her future life. The attacked figure skater Nancy Kerrigan was influenced in the same way, which is the reason why the opening part of this bachelor thesis is concerned with these two women.

The attack on Nancy Kerrigan was broadly discussed in 1994 not only in the United States of America but also in the Czech Republic. The American weekly sports magazine *Sports Illustrated* published an article about the story in every edition from January 17th to mid-March. *The New York Times*, on the other hand, published articles about the story almost every day through February and March, which was determined by the type of both of the media outlets. The Czech newspapers *Sport* and *Rudé právo* covered the story less intensively but sufficiently for Czech readers. They sometimes published the same articles because of the source in the press agency.

The next part of the present bachelor thesis covers the topic of dramaturgy. Although life events do not have their own dramaturgy, the storyline in a movie needs to have one. The parts of a storyline are set up according to schemes that were described by Aristoteles and later also by the Classicists. It also explains the term adaptation and describes the ways in which the movie differs from reality.

The bachelor thesis then analyses foreign movie reviews, more precisely three reviews from the United States of America and three reviews from the United Kingdom. Subsequently, it describes how the selected media outlets differ in the way of understanding the movie. For example, the author of the review in *The New Yorker* says that the director Gillespie did not portray Miss Harding with empathy, while the author of the review in *The Spectator* says that it is obvious throughout the movie on whose side the viewer should be.

The final part of the thesis is concerned with the Czech movie database called *Česko-Slovenská filmová databáze*. Unlike the mentioned reviews, the users' comments are not professional; nevertheless, some of the users noticed certain important details. One of them is, for example, the breaking of the fourth wall which was mentioned by only six users. They did not evaluate the director, screenwriter, cameras or music as much as the leading actresses and actors. It is rather sad that 76 of 331 users' comments included swear words, which formed approximately 22% of all comments. As a result, there were only few comments that

could be considered a short review because of the poor quality of some of them and the incorrect usage of the Czech language.

Použitá literatura

Literatura

ARISTOTELES. *Poetika*. Praha: GRYP, 1993. ISBN 80-85829-01-0

COFFEY, Frank, Joe Layden. *Thin Ice* [online]. New York: Kensington Publishing, 2018 [cit. 2019-02-05]. ISBN 978-0-7860-4497-9. Dostupné z: <https://itunes.apple.com/cz/book/thin-ice/id1333378836?l=cs&mt=11>

FOSTER, C. Thomas. *Jak číst film*. Brno: Host, 2017. ISBN 978-80-7577-183-4

GAUTHIER, Guy. *Dokumentární film, jiná kinematografie*. Praha: Akademie múzických umění v Praze, 2004. ISBN 80-7331-023-6

HAIGHT, Abby, J. E. Vader. *Fire On Ice* [online]. New York: Three Rivers Press, 2017 [cit. 2019-02-05]. ISBN 9780525575313. Dostupné z: <https://itunes.apple.com/cz/book/fire-on-ice/id1296614116?l=cs&mt=11>

HALADA, Jan, Barbora Osvaldová (eds.). *Slovník žurnalistiky*. Praha: Karolinum, 2017. ISBN 978-80-246-3752-5

HÁJEK, Jiří. *Teorie umělecké kritiky*. Praha: Státní pedagogické nakladatelství, 1986

KERRIGAN, Nancy, Steve Woodward. *In My Own Words* [online]. Los Angeles: Graymalkin Media, 2017 [cit. 2019-02-05]. ISBN 978-1-63168-153-0. Dostupné z: <https://itunes.apple.com/cz/book/nancy-kerrigan/id1323438112?l=cs&mt=11>

NICHOLS, Bill. *Úvod do dokumentárního filmu*. Praha: Akademie múzických umění v Praze, 2010. ISBN 978-80-7331-181-0

NOVOTNÝ, David Jan. *Budování příběhu aneb demiurgie versus dramaturgie*. Praha: Karolinum, 2007. ISBN 978-80-246-1306-2

OSVALDOVÁ, Barbora, Jan Halada a kol. *Encyklopedie praktické žurnalistiky*. Praha: Libri, 1999. ISBN 80-85983-76-1

SOURIAU, Étienne. *Encyklopedie estetiky*. Praha: VICTORIA PUBLISHING, a. s., 1994. ISBN 80-85605-8-X

THOMPSONOVÁ, Kristin, David Bordwell. *Dějiny filmu: Přehled světové kinematografie*. Praha: Akademie múzických umění v Praze, 2007. ISBN 978-80-7331-091-2

Články z tištěných periodik

Atentát na Kerriganovou, *Sport*, číslo 6, 8. ledna 1994, s. 2

Po útoku tyčí následoval nůž, *Sport*, číslo 11, 14. ledna 1994, s. 2

Kdo spáchá vraždu za 65.000 \$?, *Sport*, číslo 27, 2. února 1994, s. 12

Hardingová lhala, *Sport*, číslo 30, 5. února 1994, s. 2

Hardingová nemá šanci, *Sport*, číslo 47, 25. února 1994, s. 2

Ve stínu mýdlové opery, *Sport*, číslo 49, 28. února 1994, s. 3

Internetové zdroje

HARDEN, Blaine. Tonya Harding Fights Back. *washingtonpost.com* [online]. 28. května 2004 [cit. 2019-02-13]. Dostupné z: https://www.washingtonpost.com/archive/lifestyle/2004/05/28/tonya-harding-fights-back/1a4a5a47-41f2-47a7-b09f-6a8317ab1072/?noredirect=on&utm_term=.cbb6e8d5d0d8

WILLMORE, Alison. ESPN '30 for 30' Doc 'The Price of Gold,' Directed by Nanette Burstein, Will Look Back at the Tonya Harding and Nancy Kerrigan Controversy. *indiewire.com* [online]. 10. prosince 2013 [cit. 2019-03-24]. Dostupné z: <https://www.indiewire.com/2013/12/espn-30-for-30-doc-the-price-of-gold-directed-by-nanette-burstein-will-look-back-at-the-tonya-harding-and-nancy-kerrigan-controversy-241430/>

SWIFT, E.M. Look Who's In the Hot Seat. *si.com* [online]. 31. ledna 1994 [cit. 2019-03-24]. Dostupné z: <https://www.si.com/vault/1994/01/31/130352/look-whos-in-the-hot-seat-the-arrest-of-her-ex-husband-and-questions-about-a-10000-check-and-phone-calls-have-put-tonya-harding-on-the-spot>

RAKOWSKI, Cat, Lauren Effron. Tonya Harding's mother says steak knife incident never happened, denies former Olympic skater's abuse allegations. *abcnews.com* [online]. 11. ledna 2018 [cit. 2019-03-24]. Dostupné z: <https://abcnews.go.com/US/tonya-hardings-mother-steak-knife-incident-happened-denies/story?id=52261073>

BRODESSER-AKNER, Taffy. Tonya Harding Would Like Her Apology Now. *nytimes.com* [online]. 10. ledna 2018 [cit. 2019-03-24]. Dostupné z: https://www.nytimes.com/2018/01/10/movies/tonya-harding-i-tonya-nancy-kerrigan-scandal.html?_r=0

Křišťálová lupa 2011 [online]. 2011, [cit. 2019-04-04]. Dostupné z: <https://kristalova.lupa.cz/2011/vysledky/>

TŮMA, Ondřej. Martin Pomothy. ČSFD.cz je pro mě jen koníček, ne byznys! *penize.cz* [online]. 31. března 2012 [cit. 2019-04-04]. Dostupné z: <https://www.penize.cz/spotrebitel/233640-martin-pomothy-csfd-cz-je-pro-me-jen-konicek-ne-byznys!>

SVOBODA, Martin. Pomothy. ČSFD nabízí novou a lepší filmovou publicistiku. *aktualne.cz* [online]. 5. srpna 2015 [cit. 2019-04-04]. Dostupné z: <https://magazin.aktualne.cz/kultura/film/pomo-csfd-predstavuje-novou-a-lepsi-filmovou-publicistiku/r~5d8943e83b4811e599c80025900fea04/>

Česko-Slovenská filmová databáze [online]. POMO Media Group s.r.o. © 2001–2019 [cit. 2019-04-04]. Dostupné z: <https://www.csfd.cz>

Česko-Slovenská filmová databáze [online]. POMO Media Group s.r.o. © 2001–2019 [cit. 2019-04-04]. Dostupné z: <https://www.csfd.cz/navod-k-pouziti/> (dostupné pouze po registraci)

Česko-Slovenská filmová databáze [online]. POMO Media Group s.r.o. © 2001–2019 [cit. 2019-04-04]. Dostupné z: <https://www.csfd.cz/podrobne-vyhledavani/>

Česko-Slovenská filmová databáze. [online]. POMO Media Group s.r.o. © 2001–2019 [cit. 2019-04-11]. Dostupné z: <https://www.csfd.cz/film/541651-ja-tonya/komentare/podle-datetime/?all=1>

Databazeknih.cz [online]. © 2008–2019 Databazeknih.cz [cit. 2019-04-20]. Dostupné z: <https://www.databazeknih.cz/dalsi-vydani/encyklopedia-filmu-283482>

Analyzované články a recenze

SWIFT, E. M. On Thin Ice. *si.com* [online]. 24. ledna 1994 [cit. 2019-03-08]. Dostupné z: <https://www.si.com/vault/1994/01/24/130322/on-thin-ice-as-the-olympics-loomed-nancy-kerrigan-was-back-on-skates-and-tonya-harding-was-under-siege>

SWIFT, E. M. Stars and Scars. *si.com* [online]. 7. února 1994 [cit. 2019-03-08]. Dostupné z: <https://www.si.com/vault/1994/02/07/130407/stars-and-scars-the-uss-figure-skating-scandal-has-indelibly-marred-the-lillehammer-games>

SWIFT, E. M. The Gutless Wonders. *si.com* [online]. 21. února 1994 [cit. 2019-03-08]. Dostupné z: <https://www.si.com/vault/1994/02/21/106786174/the-gutless-wonders>

STEPTOE, Sonya. A Done Deal. *si.com* [online]. 28. března 1994 [cit. 2019-03-08]. Dostupné z: <https://www.si.com/vault/1994/03/28/130730/a-done-deal-tonya-harding-confessed-to-a-crime-but-avoided-jail>

LONGMAN, Jere. Attacked Figure Skater Is Unable to Compete. *nytimes.com* [online]. 8. ledna 1994 [cit. 2019-03-08]. Dostupné z: <https://www.nytimes.com/1994/01/08/sports/attacked-figure-skater-is-unable-to-compete.html#story-continues-1>

LONGMAN, Jere. Harding, the Talented but Troubled Champion, Is Going for a Bigger Title. *nytimes.com* [online]. 10. ledna 1994 [cit. 2019-03-08]. Dostupné z: <https://www.nytimes.com/1994/01/10/sports/figure-skating-harding-talented-but-troubled-champion-going-for-bigger-title.html#story-continues-1>

EGAN, Timothy. A Hard Life Spent Searching For Money and a Gold Medal. *nytimes.com* [online]. 15. ledna 1994 [cit. 2019-03-08]. Dostupné z: <https://www.nytimes.com/1994/01/15/sports/a-hard-life-spent-searching-for-money-and-a-gold-medal.html#story-continues-1>

CLAREY, Christopher. Skating News Crosses the Atlantic, Too. *nytimes.com* [online]. 16. ledna 1994 [cit. 2019-03-08]. Dostupné z: <https://www.nytimes.com/1994/01/16/sports/figure-skating-skating-news-crosses-the-atlantic-too.html#story-continues-1>

SANDOMIR, Richard. Officials Find Kerrigan Is Fit To Skate In Olympics. *nytimes.com* [online]. 3. února 1994 [cit. 2019-03-08]. Dostupné z: <https://www.nytimes.com/1994/02/03/sports/figure-skating-officials-find-kerrigan-is-fit-to-skate-in-olympics.html#story-continues-1>

JANOFSKY, Michael. U.S.O.C. to Let Harding Skate In the Olympics. *nytimes.com* [online]. 13. února 1994 [cit. 2019-03-08]. Dostupné z: <https://www.nytimes.com/1994/02/13/us/usoc-to-let-harding-skate-in-the-olympics.html#story-continues-1>

AP. U.S. Title Is Taken Back From Harding. *nytimes.com* [online]. 1. července 1994 [cit. 2019-03-08]. Dostupné z: <https://www.nytimes.com/1994/07/01/sports/figure-skating-us-title-is-taken-back-from-harding.html#story-continues-1>

Svědci naznačují, že Hardingová musela o útoku vědět. *Rudé právo*. 17. ledna 1994 [cit. 2018-03-18]. Dostupné z: https://mediasearch-newtonmedia-eu.ezproxy.is.cuni.cz/news.php?uqid=15b51874-136d-48e5-827f-7265ce99fd40&index=articles_cze_1900-1999_v2-2.4.5&qt=&qsmpl=hardingová&qsr=&qsc=&qa=

Právníci Hardingové hájí svou klientku. *Rudé právo*. 27. ledna 1994 [cit. 2018-03-18]. Dostupné z: https://mediasearch-newtonmedia-eu.ezproxy.is.cuni.cz/news.php?uqid=e8580488-fd14-4e88-8d42-df186c928ba8&index=articles_cze_1900-1999_v2-2.4.5&qt=&qsmpl=hardingová&qsr=&qsc=&qa=

Gilloolyovo doznání ke spiknutí. *Rudé právo*. 3. února 1994 [cit. 2018-03-18]. Dostupné z: https://mediasearch-newtonmedia-eu.ezproxy.is.cuni.cz/news.php?uqid=20274ba1-cf9d-4a93-89e6-c60850e4d7c6&index=articles_cze_1900-1999_v2-2.4.5&qt=&qsmpl=hardingová&qsr=&qsc=&qa=

Podle Clintona je Hardingová nevinná. *Rudé právo*. 4. února 1994 [cit. 2018-03-18]. Dostupné z: https://mediasearch-newtonmedia-eu.ezproxy.is.cuni.cz/news.php?uqid=add62001-7979-4c7a-b48f-874a85dfc1d0&index=articles_cze_1900-1999_v2-2.4.5&qt=&qsmpl=hardingová&qsr=&qsc=&qa=

URBAN, Ivo. Playboy chce nahou Hardingovou. *Rudé právo*. 17. února 1994 [cit. 2018-03-18]. Dostupné z: https://mediasearch-newtonmedia-eu.ezproxy.is.cuni.cz/news.php?uqid=7a9e267f-9473-4aec-92f6-754cc0f0b429&index=articles_cze_1900-1999_v2-2.4.5&qt=&qsmpl=hardingová&qsr=&qsc=&qa=

Kerriganová to zkusila na Hardingovou přes prášky. *Rudé právo*. 23. února 1994 [cit.

2018-03-18]. Dostupné z: https://mediasearch-newtonmedia-eu.ezproxy.is.cuni.cz/news.php?uqid=3eb2ea9d-cc31-4f3b-ba9e-b27308b101f4&index=articles_cze_1900-1999_v2-2.4.5&qt=&qsmpl=hardingová&qsr=&qsc=&qa=

REITER, Ben. On Skates and Scandal. *si.com* [online]. 18. prosince 2017 [cit. 2019-03-28]. Dostupné z: <https://www.si.com/vault/2017/12/12/skates-and-scandal>

DARGIS, Manohla. Review: ‚I, Tonya.‘ I, Punching Bag. I, Punch Line. *nytimes.com* [online]. 6. prosince 2017 [cit. 2019-03-28]. Dostupné z: <https://www.nytimes.com/2017/12/06/movies/i-tonya-review-margot-robbie.html>

BRODY, Richard. ‚I, Tonya,“ Reviewed: A Condescending Bio-pic of Tonya Harding. *newyorker.com* [online]. 7. prosince 2017 [cit. 2019-03-28]. Dostupné z: <https://www.newyorker.com/culture/richard-brody/i-tonya-reviewed-a-condescending-biopic-of-tonya-harding>

BRADSHAW, Peter. I, Tonya, review – Margot Robbie superb as reviled ice-skater. *theguardian.com* [online]. 22. února 2018 [cit. 2019-03-28]. Dostupné z: <https://www.theguardian.com/film/2018/feb/22/i-tonya-review-margot-robbie-figure-skating>

REES, Jasper. I, Tonya is not quite a gold-medal masterpiece. *spectator.co.uk* [online]. 3. března 2018 [cit. 2019-03-28]. Dostupné z: <https://www.spectator.co.uk/2018/03/i-tonya-is-not-quite-a-gold-medal-masterpiece/>

ROBEY, Tim. I, Tonya review: Margot Robbie’s dazzling skating biopic glides on the knife-edge between satire and sympathy. *telegraph.co.uk* [online]. 22. února 2018 [cit. 2019-03-28]. Dostupné z: <https://www.telegraph.co.uk/films/2018/02/22/tonya-review-margot-robbies-dazzling-skating-biopic-glides-knife/>

Snímky

Já, Tonya [*I, Tonya*] [film]. Režie Craig GILLESPIE. USA, 2017.

Nancy & Tonya [*Nancy & Tonya*] [film]. Režie Margaret GROSSI. USA, 2014.

Skutečný příběh Tonyi a Nancy [*Tonya & Nancy: The Inside Story*] [film]. Režie Larry SHAW. USA, 1994.

Necitované zdroje

Nancy Kerrigan Biography [online]. A&E Television Networks, 2. dubna 2014, 15. dubna 2019 [vid. 2019-02-05]. Dostupné z: <https://www.biography.com/athlete/nancy-kerrigan>

Tonya Harding Biography [online]. A&E Television Networks, 2. dubna 2014, 15. dubna 2019 [vid. 2019-02-05]. Dostupné z: <https://www.biography.com/athlete/tonya-harding>

MAINE, D'Arcy. From the rink to the ring: Tonya Harding's short-lived boxing career. *espn.com* [online]. 8. prosince 2017 [vid. 2019-02-13]. Dostupné z: <http://www.espn.com/espnw/culture/article/21703775/tonya-harding-short-lived-boxing-career>

ROSSER, Jake. Thin Ice: The Bizarre Boxing Career of Tonya Harding. *mentalfloss.com* [online]. 7. prosince 2017 [vid. 2019-02-13]. Dostupné z: <http://mentalfloss.com/article/519182/thin-ice-bizarre-boxing-career-tonya-harding>

KOWAL, Eric. Tonya Harding boxing – How the famed skater turned to combat sports. *mymmanews.com* [online]. [vid. 2019-02-13]. Dostupné z: <https://mymmanews.com/tonya-harding-boxing/>

Nancy & Tonya [online]. IMDb.com, Inc. [vid. 2019-03-24]. Dostupné z: <https://www.imdb.com/title/tt5668794/>

Tonya & Nancy: The Inside Story [online]. IMDb.com, Inc. [vid. 2019-03-24]. Dostupné z: <https://www.imdb.com/title/tt0111456/>

UPI News Service. Tonya Harding to be featured in GSN's 'Anything to Win' documentary. *realitytvworld.com* [online]. 3. října 2006 [vid. 2019-03-24]. Dostupné z: <https://www.realitytvworld.com/news/tonya-harding-be-featured-in-gsn-anything-win-documentary-1007948.php>

Česko-Slovenská filmová databáze [online]. POMO Media Group s.r.o. © 2001–2019 [vid. 2019-04-04]. Dostupné z: <https://www.csfd.cz/film/541651-ja-tonya/prehled/>

Česko-Slovenská filmová databáze. [online]. POMO Media Group s.r.o. © 2001–2019 [vid. 2019-04-04]. Dostupné z: <https://www.csfd.cz/tvurce/29609-craig-gillespie/>

Česko-Slovenská filmová databáze. [online]. POMO Media Group s.r.o. © 2001–2019 [vid. 2019-04-04]. Dostupné z: <https://www.csfd.cz/tvurce/207866-steven-rogers/>

Česko-Slovenská filmová databáze. [online]. POMO Media Group s.r.o. © 2001–2019 [vid. 2019-04-04]. Dostupné z: <https://www.csfd.cz/tvurce/74887-margot-robbie/>

Česko-Slovenská filmová databáze. [online]. POMO Media Group s.r.o. © 2001–2019 [vid. 2019-04-04]. Dostupné z: <https://www.csfd.cz/tvurce/56408-sebastian-stan/>

Česko-Slovenská filmová databáze. [online]. POMO Media Group s.r.o. © 2001–2019 [vid. 2019-04-04]. Dostupné z: <https://www.csfd.cz/tvurce/195397-mckenna-grace/>

Česko-Slovenská filmová databáze. [online]. POMO Media Group s.r.o. © 2001–2019 [vid. 2019-04-04]. Dostupné z: <https://www.csfd.cz/tvurce/1847-allison-janney/>

Česko-Slovenská filmová databáze. [online]. POMO Media Group s.r.o. © 2001–2016 [vid. 2019-04-04]. Dostupné z: <https://www.csfd.cz/tvurce/148880-caitlin-carver/>

HAMMOND, Pete. Leonard Maltin's Movie Guide Ending After 45 Years – Internet Kills Iconic Print Paperback. *deadline.com* [online]. 19. 8. 2014 [vid. 2019-04-20]. Dostupné z: <https://deadline.com/2014/08/r-i-p-leonard-maltins-movie-guide-internet-kills-iconic-print-paperback-after-45-years-821849/>

Databazeknih.cz [online]. © 2008–2019 Databazeknih.cz [vid. 2019-04-20]. Dostupné z: <https://www.databazeknih.cz/knihy/mala-encyklopedia-filmu-41060>

amazon [online]. © 1996–2019 Amazon.com, Inc. or its affiliates [vid. 2019-04-20]. Dostupné z: <https://www.amazon.com/Leonard-Maltins-Movie-Video-Signet/dp/0451188888>

Teze bakalářské práce

SOŠVAŠENIC

Institut komunikačních studií a žurnalistiky FSV UK
Teze BAKALÁŘSKÉ diplomové práce

TUTO ČÁST VYPLŇUJE STUDENT/KA:

Příjmení a jméno diplomantky/diplomanta:
Horová Kateřina

Imatrikulační ročník diplomantky/diplomanta:
2016/2017

E-mail diplomantky/diplomanta:
horova.kacka@gmail.com

Studijní obor/forma studia:
Žurnalistika/prezenční

Razítko podatelny:

Univerzita Karlova		
Fakulta sociálních věd		
Došlo dne:	10-05-2018	-1-
Čj:	1408	Příloh:
Přiděno:		

Předpokládaný název práce v češtině:

Internetové recenze dokumentárního filmu Já, Tonya a uživatelské komentáře na Česko-Slovenské filmové databázi

Předpokládaný název práce v angličtině:

Online reviews of a documentary I, Tonya and users' comments in Česko-Slovenská filmová databáze

Předpokládaný termín dokončení (semestr, akademický rok – vzor: ZS 2012/2013):

(diplomovou práci je možné odevzdat nejdříve po dvou semestrech od schválení tezí)
LS 2018/2019

Základní charakteristika tématu a předpokládaný cíl práce (max. 1000 znaků):

Rivalita mezi tehdy nejlepšími americkými krasobruslařkami Tonyou Hardingovou a Nancy Kerriganovou je známa nejen krasobruslařské obci. Bakalářská práce bude o dokumentárním filmu Já, Tonya, který mapuje nejen osobní i profesní život Tonyi Hardingové ale především okolnosti atentátu, který byl na Nancy Kerriganovou proveden, a málem ji připravil o start na zimních olympijských hrách v Lillehammeru v roce 1994. Práce se bude zabývat hodnocením a rozбором internetových recenzí a komentářů uživatelů Česko-Slovenské filmové databáze.

První část bakalářské práce se bude věnovat nejprve představení kariéry obou krasobruslařek, zejména pak hlavní hrdinky Tonyi Hardingové. Dále vysvětlí kontext útoku na Nancy Kerriganovou a analyzuje dobové mediální ohlasy na událost jak v Čechách, tak v zahraničí, především v USA. Druhá část práce vymezí zásady struktury vyprávění v rámci dramaturgie a vymezí žánr recenze. Dále se bude věnovat analýze samotného filmu a porovnání se skutečným sledem událostí. Bakalářská práce představí i mediální ohlasy filmu v zahraničí a bude se věnovat internetovým recenzím a komentářům uživatelů Česko-Slovenské filmové databáze.

Předpokládaná struktura práce (rozdělení do jednotlivých kapitol a podkapitol se stručnou charakteristikou jejich obsahu):

- I. Úvod – vymezení tématu
 1. Nancy Kerrigenová a Tonya Hardingová – krasobruslení v USA
 2. Kontext klíčové události filmu – atentátu
 3. Dobové mediální ohlasy v zahraničí
 4. Dobové mediální ohlasy v Čechách
- II. Hlavní část
 1. Dramaturgie – struktura vyprávění
 2. Vymezení žánru recenze
 3. Filmové pojetí v porovnání se skutečným průběhem události
 4. Mediální ohlasy filmu v zahraničí
 5. Internetové filmové recenze a komentáře uživatelů Česko-Slovenské filmové databáze
- III. Shrnutí a závěr

Vymezení zpracovávaného materiálu (např. konkrétní titul periodika a období jeho analýzy):

Snímek Já, Tonya, internetové recenze a komentáře k filmu na Česko-Slovenské filmové databázi

Postup (technika) při zpracování materiálu:

Přečtení odborné literatury k tématu dramaturgie a struktury vyprávění. Zpracování kontextu situace, která byla předlohou pro film. Představení Tonyi Hardingové a její krasobruslařské kariéry a světového rekordu prostřednictvím článků. Představení kariéry atakované Nancy Kerrigenové. Porovnání základních faktů ve filmu, která jsou představena, s fakty o události. Vyhledání a přečtení článků týkajících se události z dané doby a jejich porovnání se současnými články a reakcemi na film a samotnou událost. Analýza internetových recenzí a komentářů uživatelů Česko-Slovenské filmové databáze.

Základní literatura (nejméně 5 nejdůležitějších titulů k tématu a způsobu jeho zpracování; u všech titulů je nutné uvést stručnou anotaci na 2-5 řádků):

Aristoteles. Poetika: Kniha významného řeckého myslitele se zabývá poezií, a také klasifikací dramatu. Dílo významně ovlivnilo i vývoj literatury, protože zde autor stanovuje jednotu místa, děje a času.

Novotný, David Jan (2007). Budování příběhu aneb Demiurgie versus dramaturgie: Autor v knize popisuje základní znalosti o vyprávěcích literárních postupech i dramaturgii. Ty musí znát nejen autoři, ale také recenzenti, kteří o literatuře a filmové tvorbě píšou.

Bordwell, David, Kristin Thompson (2007). Dějiny filmu: přehled světové kinematografie: Autoři v knize seznamují čtenáře se snímky slavných i méně slavných režisérů. Přinášejí také přehled různých škol a teorií. Popisují vývoj filmové tvorby až do začátku éry nových médií.

Foster, Thomas C. (2017). Jak číst film: Americký profesor anglistiky v knize na příkladu různých filmů, nejen z USA, vysvětluje filmovou gramatiku. Cílem díla je naučit diváky filmu dívat se na něj i z jiného úhlu pohledu a umět ho číst.

Gauthier, Guy (2004). Dokumentární film, jiná kinematografie: Kniha pojednává o dějinách i současnosti dokumentárního filmu, které autor přibližuje i na konkrétních příkladech. Francouzský historik filmu neopomíná ani teorii dokumentárního filmu.

Diplomové práce k tématu (seznam bakalářských, magisterských a doktorských prací, které byly k tématu obhájeny na UK, případně dalších oborově blízkých fakultách či vysokých školách za posledních pět let)

Internetové filmové recenze dokumentárního filmu Katka a uživatelské komentáře na Česko-Slovenské filmové databázi – Bc. Karolína Vodičková. Praha, 2016. Bakalářská práce. Univerzita Karlova v Praze. Fakulta sociálních věd. Institut komunikačních studií a žurnalistiky. Katedra žurnalistiky. Vedoucí práce Prof. MgA. D. J. Novotný.

Srovnání vybraných internetových recenzí s uživatelskými komentáři na Česko-Slovenské filmové databázi – Bc. Nela Christovová. Praha, 2013. Bakalářská práce. Univerzita Karlova v Praze. Fakulta sociálních věd. Institut komunikačních studií a žurnalistiky. Katedra žurnalistiky. Vedoucí práce Prof. MgA. D. J. Novotný.

Datum / Podpis studenta/ky

7. května 2018

.....
Horová

TUTO ČÁST VYPLŇUJE PEDAGOG/PEDAGOŽKA:

Doporučení k tématu, struktuře a technice zpracování materiálu:

Konzultováno

Případné doporučení dalších titulů literatury předepsané ke zpracování tématu:

Potvrzují, že výše uvedené teze jsem s jejich autorem/kou konzultoval(a) a že téma odpovídá mému oborovému zaměření a oblasti odborné práce, kterou na FSV UK vykonávám.

Souhlasím s tím, že budu vedoucí(m) této práce.

NOUOTNÝ DAVID JAN

Příjmení a jméno pedagožky/pedagoga

7.5.2018

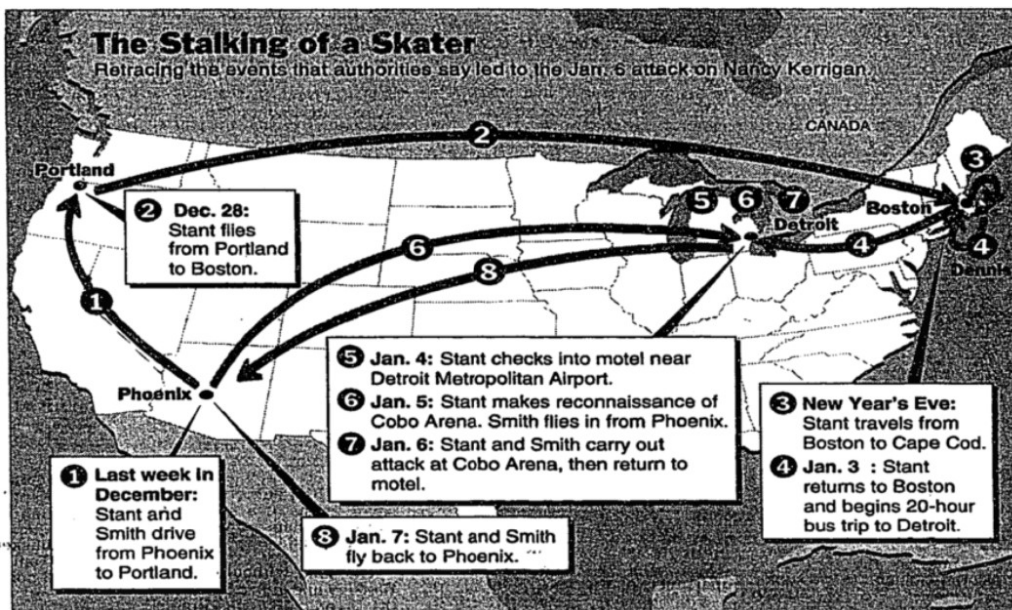
Datum / Podpis pedagožky/pedagoga

TEZE JE NUTNO ODEVZDAT VYTIŠTĚNÉ, PODEPSANÉ A VE DVOU VYHOTOVENÍCH DO TERMÍNU UVEDENÉHO V HARMONOGRAMU PŘÍSLUŠNÉHO AKADEMICKÉHO ROKU, A TO PROSTŘEDNICTVÍM PODATELNÝ FSV UK. PŘIJATÉ TEZE JE NUTNÉ SI VYZVEDNOUT V SEKRETARIÁTU PŘÍSLUŠNÉ KATEDRY A NECHAT VEVÁZAT DO OBOU VÝTISKU DIPLOMOVÉ PRÁCE.

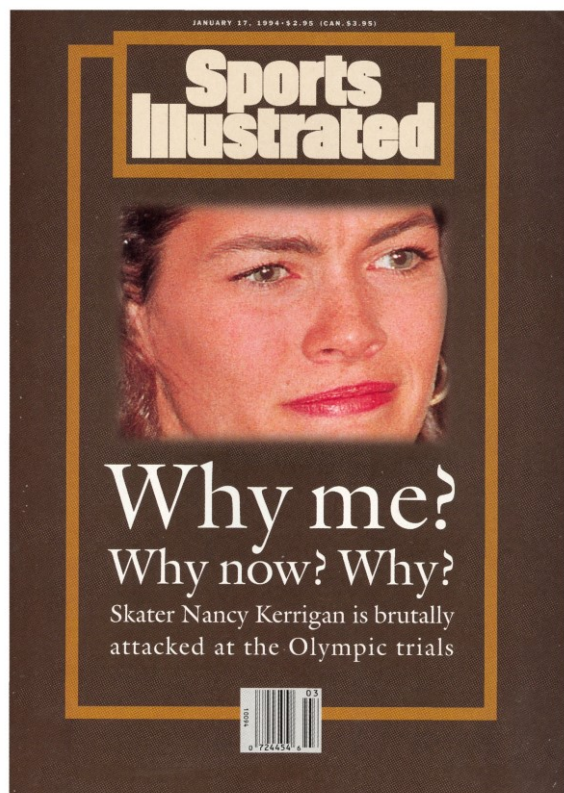
TEZE SCHVALUJE NA IKSŽ VEDOUcí PŘÍSLUŠNÉ KATEDRY.

Seznam příloh

Příloha č. 1: Mapa, ze které lze vyčíst postup pachatelů při útoku (obrázek)¹⁸⁹

Příloha č. 2: Titulní strana magazínu *Sports Illustrated* ze dne 17. ledna 1994 (obrázek)¹⁹⁰

¹⁸⁹ TREAFTER, D. Joseph. Travelling Far and Lying Low to Get Nancy Kerrigan. *nytimes.com* [online]. 23. ledna 1994 [cit. 2019-04-16]. Dostupné z: <https://www.nytimes.com/1994/01/23/sports/figure-skating-traveling-far-and-lying-low-to-get-nancy-kerrigan.html#story-continues-1>

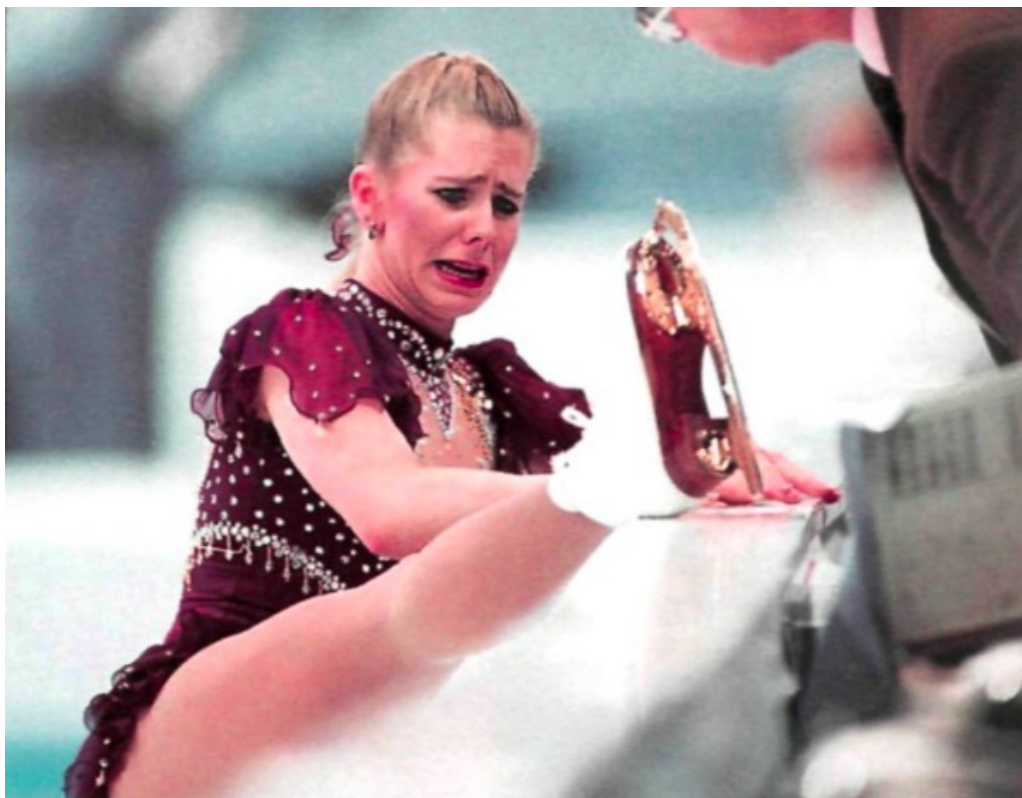
¹⁹⁰ Vault [online]. 17. ledna 1994 [cit. 2019-04-16]. Dostupné z: <https://www.si.com/vault/issue/710982/0>

Příloha č. 3: Plakát filmu *Já, Tonya* (obrázek)¹⁹¹

¹⁹¹ KINOBOX.cz [online]. Kinobox.cz © 2018-2019. [cit. 2019-04-16]. Dostupné z: https://www.kinobox.cz/film/436345-ja-tonya/fotogalerie/plakaty/foto_217149

Příloha č. 4: Tonya Hardingová na olympijských hrách v Lillehammeru (obrázek)¹⁹²

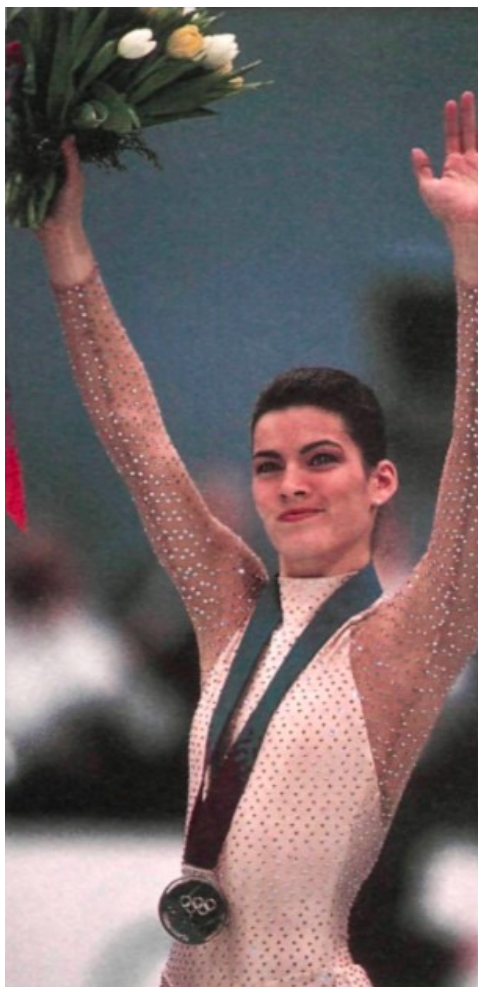
Příloha č. 5: Margot Robbieová v roli Tonyi Hardingové (obrázek)¹⁹³

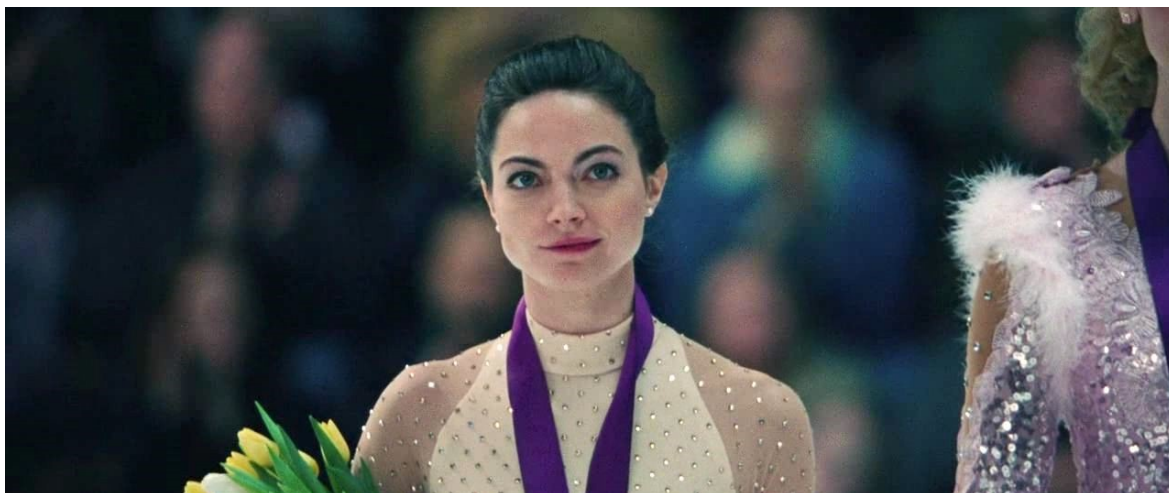
¹⁹² SWIFT, E. M. Silver Belle. *si.com* [online]. 7. března 1994 [cit. 2019-04-16]. Dostupné z: <https://www.si.com/vault/issue/711030/35>

¹⁹³ KERMODE, Mark. I, Tonya review – Margot Robbie doesn't put a foot wrong. *theguardian.com* [online]. 25. února 2018 [cit. 2019-04-16]. Dostupné z: <https://www.theguardian.com/film/2018/feb/25/i-tonya-film-review-margot-robbie-sharp-satire#img-1>

Příloha č. 6: Nancy Kerriganová při medailovém ceremoniálu (obrázek)¹⁹⁴

Příloha č. 7: Caitlin Carverová v roli Nancy Kerriganové (obrázek)¹⁹⁵

¹⁹⁴ SWIFT, E. M. Silver Belle. *si.com* [online]. 7. března 1994 [cit. 2019-04-16]. Dostupné z: <https://www.si.com/vault/issue/711030/37>

¹⁹⁵ IMDb [online]. IMDb.com, Inc. [cit. 2019-04-16]. Dostupné z: https://www.imdb.com/title/tt5580036/mediaindex?ref=tt_mv_close

Příloha č. 8: Papír, na kterém jsou vidět Hardingovou psané poznámky (obrázek)¹⁹⁶

¹⁹⁶ Já, Tonya [I, Tonya] [film]. Režie Craig GILLESPIE. USA, 2017.